

Programación didáctica

BAC

DEPARTAMENTO	Debuxo
MATERIA OU ÁMBITO	Debuxo Técnico
CURSO E GRUPOS	2º Bacharelato
PROFESORADO	Manuel Sánchez Seco
LIBRO DE TEXTO	Non obrigatorio

Índice

1.	Introdución e contextualización	3
2.	Contribución ao desenvolvemento das competencias clave	4
3.	Concreción, de ser o caso, dos obxectivos para o curso	6
4.	Concreción de cada estándar de aprendizaxe avaliable:	12
5.	Concrecións metodolóxicas	29
6.	Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar	29
7.	Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción	30
7.1	Criterios de avaliación.....	30
7.2	Criterios de cualificación	39
7.3	Criterios de promoción.....	39
8.	Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	40
9.	Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	41
10.	Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso do bacharelato.....	42
11.	Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	42
12.	Medidas de atención á diversidade	42
13.	Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda	43
14.	Actividades complementarias e extraescolares	44
15.	Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora	44

1. Introducción e contextualización

Introdución xeral

A Lei orgánica 8/2013, no capítulo III determina que se entende por currículo o conxunto de obxectivos, competencias, contidos, criterios de avaliación, estándares e resultados de aprendizaxe avaliábeis de cada unha das ensinanzas e etapas educativas reguladas pola citada Lei. O Real decreto 1105/2014, de 26 de decembro, establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato. O Decreto 86/2015, do 25 de xuño, establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Segundo a Lei 8/2013, corresponde ao Goberno o deseño básico, en relación cos obxectivos, competencias, contidos e criterios de avaliación, estándares e resultados de aprendizaxe avaliábeis, co fin de asegurar unha formación común e o carácter oficial e a validez en todo o territorio nacional das titulacións ás que se refire esta Lei Orgánica. Non obstante, dentro dos límites establecidos polas Administracións, os centros docentes desenvolverán e complementarán, no seu caso, o currículo e as medidas de atención á diversidade establecidas polas Administracións educativas, adaptándoos ás características do alumnado e á súa realidade educativa co fin de atender a todo o alumnado.

De acordo co artigo 24 do RD 1105/2014, o Bacharelato ten como finalidade proporcionar ao alumnado formación, madurez intelectual e humana, coñecementos e habilidades que lles permitan desenvolver funcións sociais e incorporarse á vida activa con responsabilidade e competencia. Así mesmo, capacitará ao alumnado para acceder á educación superior.

Entre as finalidades de Debuxo Técnico figura de xeito específico dotar o alumnado das competencias necesarias para se poder comunicar graficamente con obxectividade nun mundo cada vez máis complexo, que require do deseño e da fabricación de produtos que resolvan as necesidades presentes e futuras. Esta función comunicativa, grazas ao acordo dunha serie de convencións a escala nacional, comunitaria e internacional, permítenos transmitir, interpretar e comprender ideas ou proxectos de maneira fiable, obxectiva e inequívoca.

O debuxo técnico, xa que logo, emprégase como medio de comunicación en calquera proceso de investigación ou proxecto que se valla dos aspectos visuais das ideas e das formas para visualizar o que se estea a deseñar e, de ser o caso, definir dun xeito claro e exacto o que se desexa producir; é dicir, como linguaxe universal nos seus dous niveis de comunicación: comprender ou interpretar a información codificada, e expresarse ou elaborar información comprensible polas persoas destinatarias.

O alumnado, ao adquirir competencias específicas na interpretación de documentación gráfica elaborada de acordo coa norma nos sistemas de representación convencionais, pode coñecer mellor o mundo. Isto require, ademais do coñecemento das principais normas de debuxo, un desenvolvemento avanzado da súa visión espacial, entendida como a capacidade de abstracción para, por exemplo, visualizar ou imaxinar obxectos tridimensionais representados mediante imaxes planas.

Ademais de comprender a complexa información gráfica que nos rodea, cómpre que o estudante aborde a representación de espazos ou obxectos de calquera tipo e elabore documentos técnicos normalizados que plasmen as súas ideas e os seus proxectos, relacionados tanto co deseño gráfico como coa ideación de espazos arquitectónicos ou coa fabricación artesanal ou industrial de pezas e conxuntos.

Durante o primeiro curso trabállase coas competencias relacionadas co debuxo técnico como linguaxe de comunicación e instrumento básico para a comprensión, análise e representación da realidade. Para isto, introdúcese gradualmente e de xeito interrelacionado tres grandes bloques: "Xeometría e debuxo técnico", "Sistemas de representación" e "Normalización". Trátase de que o/a estudante teña unha visión global dos fundamentos do debuxo técnico que lle permita no seguinte curso afondar algúns aspectos desta materia.

Ao longo do segundo curso introdúcese un bloque novo ("Documentación gráfica de proxectos"), en lugar de "Normalización", para a integración das destrezas adquiridas na etapa.

Xa que logo, os elementos do currículo básico da materia agrupáronse en tres bloques interrelacionados: "Xeometría e debuxo técnico", "Sistemas de representación" e "Normalización" ou "Documentación gráfica de proxectos".

No primeiro bloque, desenvóléronse durante os dous cursos que compoñen esta etapa os elementos necesarios para resolver problemas de configuración de formas, ao tempo que se analiza a súa presenza na natureza e na arte ao longo da historia, e as súas aplicacións ao mundo científico e técnico.

De maneira análoga, o bloque dedicado aos sistemas de representación desenvolve os fundamentos, as características e as aplicacións das axonometrías, das perspectivas cónicas e dos sistemas diédrico e de planos cotados. Este bloque débese abordar de xeito integrado para permitir descubrir as relacións entre sistemas e as vantaxes e os inconvenientes de cada un. Ademais, é conveniente potenciar a utilización do debuxo a man alzada como ferramenta de comunicación de ideas e análise de problemas de representación.

O terceiro bloque (sobre a normalización) pretende dotar o/a estudante dos procedementos para simplificar, unificar e obxectivar as representacións gráficas. Este bloque está nomeadamente relacionado co proceso de elaboración de proxectos, obxecto do derradeiro bloque, polo que, aínda que a secuencia establecida sitúa este bloque de maneira específica no primeiro curso, a súa condición de linguaxe universal fai que a súa utilización sexa unha constante ao longo da etapa. O proxecto ten como obxectivo principal que o/a estudante mobilice e interrelacione os elementos adquiridos ao longo de toda a etapa e que os empregue para elaborar e presentar de xeito individual e colectivo os bosqueños, esbozos e planos necesarios para a definición dun proxecto sinxelo relacionado co deseño gráfico, industrial ou arquitectónico.

2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave

Competencias clave do currículo de ESO

Segundo o Artigo 6.2 da Lei Orgánica 8/2013, se coñecen como competencias son “capacidades para aplicar de forma integrada os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de acadar a realización axeitada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos”.

O RD 1105/2014 precisa que as competencias do currículo serán as seguintes:

- Comunicación lingüística (CCL).
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).
- Competencia dixital (CD).
- Aprender a aprender (CAA).
- Competencias sociais e cívicas (CSC).
- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).
- Conciencia e expresións culturais (CCEC).

O Decreto autonómico 86/2015, que establece o currículo para a ESO e o bacharelato no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia precisa a relación entre as competencias clave e os criterios de avaliación. Deste xeito, facilítase a integración das competencias no currículo.

A integración das competencias básicas no presente currículo permite identificar as aprendizaxes imprescindibles e posibilita a realización de propostas concretas sobre os ensinamentos, que se consideran esenciais.

O debuxo artístico ten un papel importante no logro das competencias básicas e na adquisición de coñecementos e destrezas imprescindibles no desenvolvemento do ensino das distintas materias.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DA COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA

A materia enriquece a capacidade comunicativa, dado que, como toda forma de comunicación, posúe uns procedementos comúns que permiten facer uso duns recursos específicos para crear mensaxes e interpretalas.

Desde a materia de debuxo tratarase (dentro do posible) a competencia en comunicación plantexando problemas que teñan varias formas distintas para chegar a unha mesma solución e propostas creativas. de tal xeito que o alumno deba defender as súas propostas coherentemente diante dos seus compañeiros argumentando cada paso para chegar a súa solución (no caso dos problemas) e os pasos e decisións tomadas no seu proxectos (no caso de propostas creativas).

Os estándares que avalían esta competencia son:

das liñas, para dispor as vistas e para a cotación.

□DT2.B1.1.1. Identifica a estrutura xeométrica de obxectos industriais ou arquitectónicos a partir da análise de plantas, alzados, perspectivas ou fotografías, sinalando os seus elementos básicos e determinando as principais relacións de proporcionalidade.

DT2.B.1.2.1. Comprende a orixe das curvas cónicas e as relacións métricas entre elementos, describe as súas propiedades e identifica as súas aplicacións.

DT2.B1.3.1. Comprende as características das transformacións homolóxicas, identifica os seus invariantes xeométricos e describe as súas aplicacións.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DA COMPETENCIA MATEMÁTICA E DAS COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIAS E TECNOLOXÍA

Desde a materia que nos ocupa “Debuxo técnico I” se contribúe á adquisición da competencia matemática desenvolvendo a linguaxe simbólica e profundando no coñecemento de aspectos espaciais da realidade, mediante a xeometría e a representación obxectiva das formas.

Desde esta área desenrólase a habilidade para utilizar e relacionar as representacións obxectivas da realidade, os símbolos e as formas de expresión e razoamento matemático, tanto para producir como para interpretar distintos tipos de información como para ampliar o coñecemento sobre aspectos

cuantitativos e espaciais da realidade, e para resolver problemas relacionados coa vida cotiá .

Os problemas propostos na materia poñen en práctica procesos de razoamento que levan á solución dos problemas ou á obtención de información.

Estes procesos permiten aplicar esa información a unha maior variedade de situacións e contextos

la competencia matemática adquirida cobra realidade e sentido na medida en que os elementos e a capacidade de razoamento adquirida son utilizados para enfrontarse a aquelas situacións cotiás que os precisan. Xa que logo, a identificación de tales situacións, a aplicación de estratexias de

resolución de problemas e a selección das técnicas adecuadas para calcular, representar e interpretar a realidade a partir da información dispoñible están incluídas nela.

Os estándares que avalían esta competencia son:

elipses perspectivas mediante o trazado de polígonos circunscritos, trazándoas a man alzada ou coa axuda de patróns de curvas.

DT2.B1.1.2. Determina lugares xeométricos de aplicación ao debuxo aplicando os conceptos de potencia ou inversión.

DT2.B1.1.5. Resolve problemas de tanxencias aplicando as propiedades dos eixes e centros radicais, e indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos.

DT2.B1.3.3. Deseña a partir dun bosquejo previo ou reproduce á escala conveniente figuras planas complexas, e indica

Competencias clave do currículo de ESO

graficamente a construción auxiliar utilizada.

DT2.B2.2.1. Representa cilindros e conos de revolución aplicando xiros ou cambios de plano para dispor as súas proxeccións diédricas en posición favorable para resolver problemas de medida.

DT2.B2.2.2. Determina a sección plana de corpos ou espazos tridimensionais formados por superficies poliédricas, cilíndricas, cónicas e/ou esféricas, debuxando as súas proxeccións diédricas e obtendo a súa verdadeira magnitude.

DT2.B2.2.3. Acha a intersección entre liñas rectas e corpos xeométricos coa axuda das súas proxeccións diédricas ou a súa perspectiva, indicando o trazado auxiliar utilizado para a determinación dos puntos de entrada e saída.

DT2.B2.3.1. Comprende os fundamentos da axonometría ortogonal, clasificando a súa tipoloxía en función da orientación do triedro fundamental, determinando o triángulo de trazas e calculando os coeficientes de redución.

DT2.B2.3.3. Determina a sección plana de corpos ou espazos tridimensionais formados por superficies poliédricas, debuxando isometrías ou perspectivas cabaleiras.

DT2.B3.1.2. Identifica formas e medidas de obxectos industriais ou arquitectónicos, a partir dos planos técnicos que os definen.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DA COMPETENCIA DIXITAL

Tratamento da información e competencia dixital :Desde a materia farase ver os alumnos a importancia, tanto na creación de proxectos propios (a través do coñecemento de programas moi útiles para o debuxo como o autocad ,cabri, cabri 3D, Gimp, etc..) como na procura de información (coñecemento de páxinas web adicadas ó debuxo) do contorno audiovisual e multimedia.

O uso de recursos tecnolóxicos específicos non só supón un recurso válido para a produción de creacións visuais, senón que pola súa vez, colabora na adquisición da competencia dixital.

Os estándares que avalían esta competencia son:

DT2.B3.2.1. Comprende as posibilidades das aplicacións informáticas relacionadas co debuxo técnico, e valora a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a súa utilización.

DT2.B3.2.2. Representa obxectos industriais ou arquitectónicos coa axuda de programas de debuxo vectorial 2D, creando entidades, importando bloques de bibliotecas, editando obxectos e dispoñendo a información relacionada en capas diferenciadas pola súa utilidade.

DT2.B3.2.3. Representa obxectos industriais ou arquitectónicos utilizando programas de creación de modelos en 3D, inserindo sólidos elementais, manipulándoos ata obter a forma buscada, importando modelos ou obxectos de galerías ou bibliotecas, incorporando texturas, seleccionando o encadramento, a iluminación e o punto de vista adecuado ao propósito buscado.

DT2.B3.2.4. Presenta os traballos de debuxo técnico utilizando recursos gráficos e informáticos, de xeito que estes sexan claros e limpos, e que respondan ao obxectivo para os que se realizaron.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DA COMPETENCIA DE APRENDER A APRENDER

A competencia para aprender a aprender contribúese na medida en que se favorece a reflexión sobre os procesos e a experimentación creativa, posto que implica a toma de conciencia das propias capacidades e recursos, e tamén a aceptación dos propios erros como instrumento de mellora. O debuxo técnico colabora na adquisición de autonomía dado que todo proceso de creación supón converter unha idea nun produto. Incide estreitamente en desenvolver estratexias de planificación, de previsión de recursos, de anticipación e avaliación de resultados. Deste xeito, sitúa o alumnado ante un proceso que o obriga a tomar decisións de maneira autónoma. Todo isto, xunto co espírito creativo, a experimentación, a investigación e a autocrítica, fomentan o desenrolo da capacidade de aprender a aprender. A reflexión sobre os procesos e experimentación contribúe a favorecer a competencia de aprender a aprender que implica a aceptación dos propios erros como instrumento de mellora.

Os estándares que avalían esta competencia son:

DT2.B1.1.3. Transforma por inversión figuras planas compostas por puntos, rectas e circunferencias describindo as súas posibles aplicacións á resolución de problemas xeométricos.

DT2.B1.2.2. Resolve problemas de pertenza, intersección e tanxencias entre liñas rectas e curvas cónicas, aplicando as súas propiedades, e xustifica o procedemento utilizado.

DT2.B2.1.1. Comprende os fundamentos ou principios xeométricos que condicionan o paralelismo e a perpendicularidade entre rectas e planos, utilizando o sistema diédrico ou, de ser o caso, o sistema de planos cotados como ferramenta base para resolver problemas de pertenza, posición, mínimas distancias e verdadeira magnitude.

DT2.B2.1.3. Determina a verdadeira magnitude de segmentos, ángulos e figuras planas utilizando xiros, abatementsos ou cambios de plano en sistema diédrico e, de ser o caso, no sistema de planos cotados.

DT2.B2.2.1. Representa cilindros e conos de revolución aplicando xiros ou cambios de plano para dispor as súas proxeccións diédricas en posición favorable para resolver problemas de medida.

DT2.B2.2.4. Desenvolve superficies poliédricas, cilíndricas e cónicas, coa axuda das súas proxeccións diédricas, utilizando xiros, abatementsos ou cambios de plano para obter a verdadeira magnitude das arestas e caras que as conforman.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DAS COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS

Competencias clave do currículo de ESO

Esta materia constitúe un bo vehículo para o desenvolvemento da competencia social e cívica. Na medida en que a creación de proxectos supoña un traballo en equipo, promoveranse actitudes de respecto, tolerancia, cooperación, flexibilidade e contribuirase á adquisición de habilidades sociais.

Os estándares que avalían esta competencia son:

DT2.B3.1.1. Elabora e participa activamente en proxectos cooperativos de construción xeométrica, aplicando estratexias propias adecuadas á linguaxe do debuxo técnico.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DA COMPETENCIA EN SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR

O debuxo técnico colabora na adquisición de autonomía e iniciativa persoal dado que todo proceso de creación supón converter unha idea nun produto. Incide estreitamente en desenvolver estratexias de planificación, de previsión de recursos, de anticipación e avaliación de resultados. Deste xeito, sitúa o alumnado ante un proceso que o obriga a tomar decisións de maneira autónoma. Todo isto, xunto co espírito creativo, a experimentación, a investigación e a autocrítica, fomentan a iniciativa e autonomía persoal.

Os estándares que avalían esta competencia son:

DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.

DT2.B1.2.3. Traza curvas cónicas logo de determinar os elementos que as definen, tales como eixes, focos, directrices, tanxentes ou asíntotas, resolvendo o seu trazado por puntos ou por homoloxía respecto á circunferencia.

DT2.B1.3.2. Aplica a homoloxía e a afinidade á resolución de problemas xeométricos e á representación de formas planas.

DT2.B2.1.2. Representa figuras planas contidas en planos paralelos, perpendiculares ou oblicuos aos planos de proxección, trazando as súas proxeccións diédricas.

DT2.B2.1.4. Representa o hexaedro ou cubo en calquera posición respecto aos planos coordenados, o resto dos poliedros regulares, prismas e pirámides en posicións favorables, coa axuda das súas proxeccións diédricas, determinando partes vistas e ocultas.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DA COMPETENCIA EN CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIAS

A través da materia de debuxo técnico o alumnado aprende a apreciar os valores estéticos e culturais das producións artísticas do propio patrimonio cultural e do alleo. Contribúese tamén a acadar esta competencia cando se experimenta e investiga con distintas técnicas de representación da realidade para expresarse a través de imaxes.

Os estándares que avalían esta competencia son:

DT2.B3.1.3. Debuxa bosquexos a man alzada e esbozos cotados para posibilitar a comunicación técnica con outras persoas.

DT2.B3.1.4. Elabora esbozos de conxuntos e/ou pezas industriais ou obxectos arquitectónicos, dispoñendo as vistas, os cortes e/ou as seccións necesarias, tomando medidas directamente da realidade ou de perspectivas a escala, elaborando bosquexos a man alzada para a elaboración de debuxos cotados e planos de montaxe, instalación, detalle ou fabricación, de acordo coa normativa de aplicación.

3. Concreción, de ser o caso, dos obxectivos para o curso

Obxectivos de etapa

O RD 1105/2014 establece que os obxectivos do currículo son os referentes relativos aos logros que o estudante debe acadar ao finalizar cada etapa, como resultado das experiencias de ensino-aprendizaxe intencionalmente planificadas con ese fin (Cfr. Artigo 2). No artigo 26 do Decreto 86/2015 precísanse os obxectivos da ensinanza secundaria obrigatoria, que a seguir se concretan para este curso e materia, establecendo a súa correspondencia cos contidos e criterios de avaliación.

Concreción dos obxectivos para o curso. Relación entre os obxectivos de etapa, os criterios de avaliación e os contidos.

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e

discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuir á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

Obxet	Unidade I. Trazados fundamentais no plano.	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES
b d e g i l	<p>- Repaso tema 1º bac. (Trazados xeométricos fundamentais: lugares xeométricos básicos, ángulos: Copia, suma e resta, dividir un arco en partes iguais, debuxar ángulos con compás. Operacións con segmentos...)</p> <p>xeométricos. Aplicacións.</p> <p>Ángulo baixo o que se ve unha circunferencia.</p> <p>- Arco capaz.</p> <p>- Rectificacións da circunferencia</p> <p>- Lugar xeométrico. (profundización con mais complexidade do concepto de lugar xeométrico)</p> <p>☐ B1.4. Relación entre os ángulos e a circunferencia. Arco capaz.</p> <p>B1.5. Aplicacións.</p>	DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.
Obxet	Unidade II. Polígonos.	
b d e g i	<p>Trazado de polígonos regulares. Polígonos regulares estrelados</p> <p>Resolución gráfica de cuadriláteros .</p> <p>Resolución gráfica de problemas de triángulos</p>	

I	<p>triángulos.</p> <p>.Determinación, propiedades e aplicacións dos seus puntos notables.</p> <p>B1.1. Resolución de problemas xeométricos.</p> <p>B1.4. Relación entre os ángulos e a circunferencia. Arco capaz.</p> <p>B1.5. Aplicacións.</p>	
Obxet	Unidade III. Proporcionalidade e semellanza	
b d e g i l	<p>Unidade III. Proporcionalidade.</p> <p>- Proporción e razón</p> <p>- Media proporcional. Teoremas do cateto e a da altura.</p> <p>- Teorema de Thales (aplicacións)</p> <p>- Razón simple, razón dobre. Cuaterna harmónica.</p> <p>- Figuras semellantes e a súa diferenza coas homotéticas.</p> <p>- Razón de semellanza.</p> <p>- Operacións con segmentos</p> <p>- Escalas. Escalas gráficas. Triángulo universal de las escalas. Escalas gráficas.</p> <p>Análise de trazado de formas poligonais por triangulación, radiación e itinerario.</p> <p>B1.2. Proporcionalidade. Rectángulo áureo. Aplicacións.</p> <p>B1.15. Trazado de figuras planas complexas utilizando escalas e construcións auxiliares axeitadas.</p>	
Obxet	Unidade IV. Transformacións xeométricas	
b d e g i l	<p>Unidade IV. Transformacións xeométricas. 1ª parte</p> <p>- Clasificación das transformacións</p> <p>- Isométricas: Igualdade, Translación, xiro e simetría</p> <p>- Isomórficas: Semellanza, Homotecia</p> <p>- Anamórficas: Equivalencia</p> <p>B1.3. Construción de figuras planas equivalentes.</p> <p>B1.8. Transformacións xeométricas. Aplicacións.</p>	
Obxet	Unidade V. Tanxencias.	

<p>b d e g i l</p>	<p><i>Tanxencias e enlaces</i></p> <p><i>Resolución de problemas básicos de tanxencias e enlaces. Aplicacións.</i></p> <p><i>Ejercicios de aplicación de trazado de tanxencias e enlaces.</i></p> <p><i>-Introdución (recordo de distancias e dos principios fundamentais das tanxencias).</i></p> <p><i>-Ejercicios fundamentais das tanxencias</i></p> <p><i>-Casos de tanxencias cuxa resolución está baseada nas "distancias entre elementos xeométricos"</i></p> <p><i>- Casos de tanxencias cuxa resolución está baseada nos "principios fundamentais das tanxencias".</i></p> <p><i>-Casos de tanxencias cuxa resolución está baseada nas distancias e mais nos principios fundamentais de tanxencias.</i></p> <p><i>-Casos de tanxencias que resólvense utilizando "dilatacións e contraccións"</i></p> <p>B1.12. Resolución de problemas de pertenza, tanxencia e incidencia. Aplicacións</p>	
<p>Obxet</p>	<p>Unidade VI. Potencia.</p>	<p>CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES</p>
<p>b d e g i l</p>	<p><i>Unidade VI. Potencia.</i></p> <p><i>-Definición.</i></p> <p><i>-Eixo radical. Propiedades das circunferencias coaxiais.</i></p> <p><i>-Centro radical.</i></p> <p><i>- Ejercicios de aplicación: Aplicación de potencia cara a resolución de casos de tanxencias.</i></p> <p>B1.6. Potencia dun punto respecto a unha circunferencia. Determinación e propiedades do eixe radical e do centro radical. Aplicación á resolución de tanxencias.</p> <p>B1.7. Inversión. Determinación de figuras inversas. Aplicación á resolución de tanxencias.</p> <p>B1.15. Trazado de figuras planas complexas utilizando escalas e construcións auxiliares axeitadas.</p>	<p>B1.1. Resolver problemas de tanxencias mediante a aplicación das propiedades do arco capaz, dos eixes e centros radicaís e/ou da transformación de circunferencias e rectas por inversión, indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos.</p>
<p>Obxet</p>	<p>Unidade VII. Curvas cónicas.</p>	<p>CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES</p>
<p>b d e g i</p>	<p><i>Unidade VII. Curvas cónicas :</i></p> <p><i>Construción de curvas cónicas. Elipse, Parábola e Hipérbola. Fundam.</i></p>	<p>B1.2. Debuxar curvas cíclicas e cónicas e identificar os seus principais elementos, utilizando as súas propiedades fundamentais para resolver problemas de pertenza, tanxencia ou incidencia.</p>

<p>I</p>	<p>- Orixe das curvas cónicas.</p> <p>- Elipse: Definición. Características xeométricas. Construción da elipse por puntos a partir dos eixes / por feixes proxectivos / por dobre afinidade / obtención dos eixes a partires dos diámetros conxugados.</p> <p>-Hipérbola: definición. Características xeométricas. Construción por puntos a partir dos eixes e a partires das asíntotas.</p> <p>-Parábola: definición. Características xeométricas. Construción a partires da directriz e o foco ou vértice.</p> <p>- Trazado das tanxentes ás curvas: nun punto da curva dado, dende un punto exterior e paralelas a unha dirección dada.</p> <p>- Intersección das curvas cunha recta.</p> <p>- Trazado das tanxentes ás curvas: nun punto da curva dado, dende un punto exterior e paralelas a unha dirección dada.</p> <p>B1.9. Trazado de curvas cónicas e técnicas.</p> <p>B1.10. Curvas cónicas. Orixe, determinación e trazado da elipse, a parábola e a hipérbole.</p> <p>B1.12. Resolución de problemas de pertenza, tanxencia e incidencia. Aplicacións.</p>	
<p>Obxet</p>	<p>Unidade VIII. Curvas técnicas:</p>	
<p>b d e g i l</p>	<p>- Óvalo: Definición. Características xeométricas. Construción a partires do seu eixo menor do maior de ángulos dous e dun rombo de ángulos 60° e 120°.</p> <p>- Ovoide: Definición. Características xeométricas. Construción a partires do seu eixo menor, do maior e de ángulos dous eixos.</p> <p>- Espirales (A partires dun segmento ou dunha forma poligonal regular básica)</p> <p>- Curvas cíclicas: Envolve do círculo. Cicloide (normal, alargada e acoutada) / Epicicloide (normal, alargada e acoutada) / Hipocicloide (normal, alargada e acoutada)- cardioide</p> <p>B1.9. Trazado de curvas cónicas e técnicas.</p> <p>B1.11. Curvas técnicas. Orixe, determinación e trazado das curvas cíclicas e envolventes.</p>	
<p>Obxet</p>	<p>Unidade IX. Transformacións xeométricas II: "Homoloxía e afinidade"</p>	<p>CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES</p>

<p>b d e g i l</p>	<p><i>Unidade IX. Transformacións xeométricas. 2ª parte</i></p> <p><i>-Homoloxía: definición, centro, eixe e recta límite.</i></p> <p><i>-Afinidade: definición, eixe e dirección.</i></p> <p><i>-Inversión: definición, centro e razón. Utilidade da inversión na resolución de casos de tanxencias.</i></p> <p>B1.13. Homoloxía. Determinación dos seus elementos. Trazado de figuras homólogas. Aplicacións.</p> <p>B1.8. Transformacións xeométricas. Aplicacións.</p> <p>B1.13. Homoloxía. Determinación dos seus elementos. Trazado de figuras homólogas. Aplicacións.</p> <p>B1.8. Transformacións xeométricas. Aplicacións.</p> <p>B1.13. Homoloxía. Determinación dos seus elementos. Trazado de figuras homólogas. Aplicacións.</p> <p>B1.14. Afinidade. Determinación dos seus elementos. Trazado de figuras afíns. Construción da elipse afin a unha circunferencia.</p>	<p>B1.3. Relacionar as transformacións homolóxicas coas súas aplicacións á xeometría plana e aos sistemas de representación, valorando a rapidez e a exactitude nos trazados que proporciona a súa utilización.</p>
<p>Ob xet</p>	<p>Unidade X. Sistemas de representación</p>	<p>CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES</p>
<p>b d e g i l</p>	<p><i>Normalización:</i></p> <p><i>-Análise e exposición das normas referentes ao debuxo técnico.</i></p> <p><i>Vistas diédricas:</i></p> <p><i>-Principios de representación: posición e denominación das vistas no sistema europeo e americano.</i></p> <p><i>-Elección das vistas e vistas particulares.</i></p> <p><i>-Principios e normas xerais de acotación no debuxo industrial e no debuxo de arquitectura e construción.</i></p> <p><i>Sistema Axonométrico</i></p> <p><i>- Sistemas axonométricos ortogonal: (perspectiva Isométrica, simétrica y trimétrica) e oblicuo: fundamentos, proxeccións, coeficientes de redución. Obtención de interseccións e verdadeiras magnitudes. Representación de figuras poliédricas e de revolución, paso das vistas diédricas á perspectiva Isométrica, simétrica o trimétrica.</i></p> <p><i>- Sistema Axonométrico oblicuo: Perspectiva cabaleira: fundamentos, proxeccións, coeficiente de redución. Obtención de interseccións e</i></p>	<p>□ B2.3. Debuxar axonometrías de poliedros regulares, pirámides, prismas, cilindros e conos, dispoñendo a súa posición en función da importancia relativa das caras que se desexen amosar e/ou da conveniencia dos trazados necesarios, utilizando a axuda do abatemento de figuras planas situadas nos planos coordenados, calculando os coeficientes de redución e determinando as seccións planas principais.</p> <p>B3.1. Elaborar bosqueños, esbozos e planos necesarios para a definición dun proxecto sinxelo relacionado co deseño industrial ou arquitectónico, valorar a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a utilización de aplicacións informáticas, planificar de maneira conxunta o seu desenvolvemento, revisar o avance dos traballos e asumir as tarefas encomendadas con responsabilidade.</p>

	<p><i>verdadeiras magnitudes. Representación de figuras poliédricas, superficies de revolución, paso das vistas diédricas á perspectiva cabaleira.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ B2.18. Sistemas axonométricos ortogonais. ☐ B2.19. Posición do triedro fundamental. ☐ B2.20. Relación entre o triángulo de trazas e os eixes do sistema. ☐ B2.21. Determinación de coeficientes de redución. ☐ B2.22. Tipoloxía das axonometrías ortogonais. Vantaxes e inconvenientes. ☐ B2.23. Representación de figuras planas. ☐ B2.24. Representación simplificada da circunferencia. ☐ B2.25. Representación de corpos xeométricos e espazos arquitectónicos. Seccións planas. Interseccións. ☐ B3.1. Elaboración de bosquejos, esbozos e planos. ☐ B3.2. Proceso de deseño ou fabricación: perspectiva histórica e situación actual. ☐ B3.3. Proxecto: tipos e elementos. ☐ B3.4. Planificación de proxectos. ☐ B3.5. Identificación das fases dun proxecto. Programación de tarefas. ☐ B3.6. Elaboración das primeiras ideas. ☐ B3.7. Tipos de planos: de situación, de conxunto, de montaxe, de instalación, de detalle, de fabricación ou de construción. ☐ B3.8. Presentación de proxectos. ☐ B3.9. Elaboración da documentación gráfica dun proxecto gráfico, industrial ou arquitectónico sinxelo. ☐ B3.10. Debuxo de bosquejos a man alzada e esquemas. ☐ B3.11. Elaboración de debuxos cotados. ☐ B3.12. Elaboración de esbozos de pezas e conxuntos. 	
<p>Obxet</p>	<p>Unidade XI. Sistema cónico de perspectiva lineal.</p>	<p>CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES</p>

	<p>Sistema cónico de perspectiva lineal.</p> <p>-Fundamentos e elementos do sistema.</p> <p>Perspectiva central e oblicua. Representación de corpos volumétricos</p>	
Obxet	Unidade XII. Sistema Diédrico I.	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES
b d e g i l	<p><i>Fundamentos. Representación do punto. Da recta e do plano. Pertenzas. Paralelismo e perpendicularidade. Interseccións. Intersección entre figuras planas.</i></p> <p>B2.1. Punto, recta e plano no sistema diédrico.</p> <p>B2.2. Resolución de problemas de pertenza, incidencia, paralelismo e perpendicularidade.</p> <p>B2.16. Interseccións.</p>	<p>B2.1. Valorar a importancia da elaboración de debuxos a man alzada para desenvolver a visión espacial, analizando a posición relativa entre rectas, planos e superficies, identificando as súas relacións métricas para determinar o sistema de representación axeitado e a estratexia idónea que solucione os problemas de representación de corpos ou espazos tridimensionais.</p>
Obxet	Unidade XIII. Sistema Diédrico II.	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES
b d e g i l	<p><i>Métodos: Distancias y ángulos. Verdadeiras magnitudes: Abatemento, xiro e cambio de plano.</i></p> <p>B2.3. Determinación da verdadeira magnitude de segmentos e formas planas.</p> <p>B2.4. Construción de figuras planas no sistema diédrico.</p> <p>B2.5. Abatemento de planos. Determinación dos seus elementos. Aplicacións.</p> <p>B2.6. Xiro dun corpo xeométrico. Aplicacións.</p> <p>B2.7. Cambios de plano. Determinación das novas proxeccións. Aplicacións.</p> <p>B2.8. Afinidade entre proxeccións.</p> <p>B2.9. Problema inverso ao abatemento.</p> <p>B2.17. Xiros, abatementos ou cambios de plano para determinar a verdadeira magnitude de elementos de pezas tridimensionais.</p>	<p>B2.1. Valorar a importancia da elaboración de debuxos a man alzada para desenvolver a visión espacial, analizando a posición relativa entre rectas, planos e superficies, identificando as súas relacións métricas para determinar o sistema de representación axeitado e a estratexia idónea que solucione os problemas de representación de corpos ou espazos tridimensionais.</p>
Obxet	Unidade XIV. Sistema Diédrico III.	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES
	<p><i>Representación de superficies poliédricas e de revolución. Intersección de figuras ou superficies con rectas e planos. Seccións e desenvolvementos.</i></p> <p><i>Representación dos poliedros regulares.</i></p> <p>B2.10. Corpos xeométricos no sistema diédrico.</p> <p>B2.11. Representación de poliedros regulares. Posicións singulares.</p> <p>B2.12. Determinación das súas seccións principais.</p> <p>B2.13. Representación de prismas e pirámides.</p> <p>B2.14. Representación de cilindros, conos e esferas. Seccións planas.</p>	<p>B2.1. Valorar a importancia da elaboración de debuxos a man alzada para desenvolver a visión espacial, analizando a posición relativa entre rectas, planos e superficies, identificando as súas relacións métricas para determinar o sistema de representación axeitado e a estratexia idónea que solucione os problemas de representación de corpos ou espazos tridimensionais.</p> <p>B2.2. Representar poliedros regulares, pirámides, prismas, cilindros e conos mediante as súas proxeccións ortográficas, analizando as posicións singulares respecto aos planos de proxección, determinando as relacións métricas entre os seus elementos, as seccións planas principais e a verdadeira magnitude ou desenvolvemento das superficies que os conforman</p>

	B2.15. Determinación de seccións planas e elaboración de desenvolvementos	
Obx e t	Unidade XV. Aplicación de recursos informáticos.	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES
b d e g i l	<p>B3.13. Posibilidades das tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas ao deseño, á edición, ao arquivamento e á presentación de proxectos.</p> <p>B3.14. Debuxo vectorial 2D. Debuxo e edición de entidades. Creación de bloques. Visibilidade de capas.</p> <p>B3.15. Debuxo vectorial 3D. Inserción e edición de sólidos. Galerías e bibliotecas de modelos. Incorporación de texturas.</p> <p>B3.16. Selección do encadramento, a iluminación e o punto de vista.</p> <p>B3.17. Resolución de exercicios de debuxo técnico utilizando recursos informáticos.</p>	B3.2. Presentar de xeito individual e colectivo os bosquejos, os esbozos e os planos necesarios para a definición dun proxecto sinxelo relacionado co deseño industrial ou arquitectónico, valorar a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a utilización de aplicacións informáticas, planificar de maneira conxunta o seu desenvolvemento, revisar o avance dos traballos e asumir as tarefas encomendadas con responsabilidade.

4. Concreción de cada estándar de aprendizaxe avaliable:

Estándares de aprendizaxe avaliable

Segundo o RD 1105/2014, no seu artigo 2, define os estándares de aprendizaxe avaliables como especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados de aprendizaxe e que concretan o que o estudante debe saber, comprender e saber facer en cada disciplina. Deben ser observables, medibles e avaliables, e permitir graduar o rendemento ou o logro alcanzado. Deben contribuir a facilitar o deseño de probas estandarizadas comparables. O Artigo 13 da Resolución do 27 de xullo de 2015 establece que as programacións didácticas deberán concretar, para cada estándar de aprendizaxe, a temporalización, o grao mínimo de consecución para superar a materia e o procedemento e os instrumentos de avaliación.

Unidade didáctica 1. Trazados fundamentais no plano.

Temporalización: Primeira Avaliación

/ TI : Trabajo individual. / PE: Proba escrita.

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
1	<p>- <i>Repaso tema 1º bac.(Trazados xeométricos fundamentais: lugares xeométricos básicos, ángulos: Copia, suma e resta, dividir un arco en partes iguais, debuxar ángulos con compás. Operacións con segmentos....)</i></p> <p>. <i>Aplicacións.</i></p> <p>Ángulo baixo o que se ve unha circunferencia.</p> <p>- <i>Arco capaz.</i></p> <p>- <i>Rectificacións da circunferencia</i></p> <p>- <i>Lugar xeométrico. (profundización con mais complexidade do concepto de lugar xeométrico)</i></p> <p>☐ B1.4. Relación entre os ángulos e a circunferencia. Arco capaz.</p> <p>B1.5. Aplicacións.</p>	<p>B1.1. Resolver problemas de tanxencias mediante a aplicación das propiedades do arco capaz, dos eixes e centros radicais e/ou da transformación de circunferencias e rectas por inversión, indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos.</p>	<p>DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.</p>	<p>-Coñece os trazados xeométricos fundamentais e sabe utilízalos (<i>Trazados xeométricos fundamentais: lugares xeométricos básicos, ángulos: Copia, suma e resta, dividir un arco en partes iguais, debuxar ángulos con compás,. Operacións con segmentos, ángulo baixo o que se ve unha circunferencia, Rectificacións da circunferencia)</i></p> <p>- Coñece os ángulos da circunferencia</p> <p>- Coñece e sabe aplicar en exercicios propostos o arco capaz.</p>	<p>PE</p> <p>TP</p>

Unidade didáctica 2. Triángulos y cuadriláteros. Polígonos.

Temporalización: Primeira Avaliación

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
2	<p><i>Trazado de polígonos regulares.</i> <i>Polígonos regulares estrelados</i></p> <p><i>Resolución gráfica de cuadriláteros .</i></p> <p><i>Resolución gráfica de problemas de triángulos triángulos.</i></p> <p><i>Determinación, propiedades e aplicacións dos seus puntos notables.</i></p> <p>B1.1. Resolución de problemas xeométricos. B1.4. Relación entre os ángulos e a circunferencia. Arco capaz. B1.5. Aplicacións.</p>	B1.1. Resolver problemas de tanxencias mediante a aplicación das propiedades do arco capaz, dos eixes e centros radicais e/ou da transformación de circunferencias e rectas por inversión, indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos.	DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.	<ul style="list-style-type: none"> - Coñece e domina os métodos de construción dos polígonos regulares a partires do lado e da circunferencia circunscrita. - Coñece e domina os métodos xerais de construción de polígonos regulares a partires do lado e da circunferencia circunscrita. - Coñece e domina os métodos de construción dos polígonos estrelados. - Resolve problemas de construción de triángulos e cuadriláteros baseándose nas propiedades dos mesmos e na aplicación de trazados xeométricos básicos do tema anterior. 	PE TP

Unidade didáctica 3. Proporcionalidade e Semellanza. *Temporalización: . Primeira Avaliación*

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
3	<p>- <i>Proporción e razón</i></p> <p>- <i>Media proporcional. Teoremas do cateto e a da altura.</i></p> <p>- <i>Teorema de Thales (aplicacións)</i></p> <p>- <i>Razón simple, razón dobre. Cuaterna harmónica.</i></p> <p>- <i>Figuras semellantes e a súa diferenza coas homotéticas.</i></p> <p>- <i>Razón de semellanza.</i></p> <p>- <i>Operacións con segmentos</i></p> <p>- <i>Escalas. Escalas gráficas . Triángulo universal de las escalas. Escalas gráficas.</i></p> <p><i>Análise de trazado de formas poligonais por triangulación, radiación e itinerario.</i></p> <p>B1.2. Proporcionalidade.</p>	<p>DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.</p>	<p>DT2.B1.1.1. Identifica a estrutura xeométrica de obxectos industriais ou arquitectónicos a partir da análise de plantas, alzados, perspectivas ou fotografías, sinalando os seus elementos básicos e determinando as principais relacións de proporcionalidade.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Comprende o concepto de proporcionalidade - Coñece a proporción áurea e domina as construcións que de ela derivan . 	<p>PE</p> <p>TP</p>
			<p>DT2.B1.3.3. Deseña a partir dun bosquexo previo ou reproduce á escala conveniente figuras planas complexas, e indica graficamente a construción auxiliar utilizada.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Utiliza a homotecia e a semellanza - Comprende o concepto de escala e sabe construír e usar as escalas gráficas. 	<p>PE</p> <p>TP</p>
			<p>DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Traza con soltura e aplica correctamente o Teorema de Thales e as construción que derivan de él (terceira proporcional, carta 	<p>PE</p> <p>TP</p>

	<p>Rectángulo áureo. Aplicacións. B1.15. Trazado de figuras planas complexas utilizando escalas e construcións auxiliares axeitadas.</p>			<p>proporcional...) - Domina os trazados e as aplicacións da media proporcional.</p>	
--	--	--	--	--	--

Unidade didáctica 4. Transformacións xeométricas no plano.

Temporalización: . Primeira Avaliación

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
4	<p><i>Unidade IV. Transformacións xeométricas. 1ª parte</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Clasificación das transformacións</i> - <i>Isométricas: Igualdade, Translación, xiro e simetría</i> - <i>Isomórficas: Semellanza, Homotecia</i> - <i>Anamórficas: Equivalencia</i> <p>B1.3. Construción de figuras planas equivalentes.</p> <p>B1.8. Transformacións xeométricas. Aplicacións.</p>	DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.	DT2.B1.3.3. Deseña a partir dun bosquexo previo ou reproduce á escala conveniente figuras planas complexas, e indica graficamente a construción auxiliar utilizada.	<ul style="list-style-type: none"> - Utiliza os principios da semellanza e da homotecia para reproducir figuras planas a escala. 	PE TP
			DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.	<ul style="list-style-type: none"> - Utiliza as transformacións xeométricas isomórficas e isométricas para resolver problemas xeométricos propostos. - Debuxa figuras equivalentes a outras dadas. - Utiliza a homotecia e a semellanza para transformar problemas propostos en outros máis sinxelos e chegar así a posibles solucións. 	

Unidade didáctica 5. Tanxencias e enlaces.

Temporalización:Primeira Avaliación .

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
5	<p><i>Tanxencias e enlaces</i> <i>Resolución de problemas básicos de tanxencias e enlaces. Aplicacións.</i> <i>Exercicios de aplicación de trazado de tanxencias e enlaces.</i></p> <p>-<i>Introdución (recordo de distancias e dos principios fundamentais das tanxencias).</i> -<i>Exercicios fundamentais das tanxencias</i> -<i>Casos de tanxencias cuxa resolución está baseada nas "distancias entre elementos xeométricos"</i> - <i>Casos de tanxencias cuxa resolución está baseada nos "principios fundamentais das tanxencias".</i> -<i>Casos de tanxencias cuxa resolución está baseada nas distancias e mais nos principios fundamentais de tanxencias.</i> -<i>Casos de tanxencias que resólvense utilizando "dilatacións e contraccións"</i></p> <p>B1.12. Resolución de problemas de pertenza, tanxencia e incidencia. Aplicacións</p>	DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.	DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.	<ul style="list-style-type: none"> - Resolve problemas básicos de tanxencias entre rectas e entre rectas e circunferencias utilizando as propiedades fundamentais das tanxencias e as dilatacións e contraccións como métodos de resolución. 	PE TP

Unidade didáctica 6. Potencia. Aplicación a Tanxencias.

Temporalización: Primeira Avaliación.

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
6	<p><i>Unidade VI. Potencia.</i></p> <p><i>-Definición.</i></p> <p><i>-Eixo radical. Propiedades das circunferencias coaxiais.</i></p> <p><i>-Centro radical.</i></p> <p><i>- Ejercicios de aplicación: Aplicación de potencia cara a resolución de casos de tanxencias.</i></p> <p>B1.6. Potencia dun punto respecto a unha circunferencia. Determinación e propiedades do eixe radical e do centro radical. Aplicación á resolución de tanxencias.</p> <p>B1.7. Inversión. Determinación de figuras inversas. Aplicación á resolución de tanxencias.</p> <p>B1.15. Trazado de figuras planas complexas utilizando escalas e construcións auxiliares axeitadas.</p>	<p>B1.1. Resolver problemas de tanxencias mediante a aplicación das propiedades do arco capaz, dos eixes e centros radicais e/ou da transformación de circunferencias e rectas por inversión, indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos.</p>	<p>DT2.B1.1.2. Determina lugares xeométricos de aplicación ao debuxo aplicando os conceptos de potencia ou inversión.</p>	<p>- Determina lugares xeométricos de aplicación ao debuxo aplicando os conceptos de potencia ou inversión.</p>	<p>PE</p> <p>TP</p>
	<p>DT2.B1.1.5. Resolve problemas de tanxencias aplicando as propiedades dos eixes e centros radicais, e indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos.</p>		<p>-Resolve problemas de tanxencias aplicando as propiedades dos eixes e centros radicais, e indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos</p>		

Unidade didáctica 7. Curvas Cónicas.

Temporalización: Primeira Avaliación.

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
7	<p><i>Unidade VII. Curvas cónicas :</i></p> <p><i>Construción de curvas cónicas. Elipse, Parábola e Hipérbola. Fundam.</i></p> <p>- Orixe das curvas cónicas.</p> <p>- <i>Elipse: Definición. Características xeométricas. Construción da elipse por puntos a partir dos eixes / por feixes proxectivos / por dobre afinidade / obtención dos eixes a partires dos diámetros conxugados.</i></p>	<p>B1.2. Debuxar curvas cíclicas e cónicas e identificar os seus principais elementos, utilizando as súas propiedades fundamentais para resolver problemas de pertenza, tanxencia ou incidencia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ DT2.B.1.2.1. Comprende a orixe das curvas cónicas e as relacións métricas entre elementos, describe as súas propiedades e identifica as súas aplicacións. 	<p>- Comprende a orixe das curvas cónicas e as relacións métricas entre elementos, describe as súas propiedades e identifica as súas aplicacións.</p> <p>- Debuxa a elipse a parábola e a hipérbola utilizando os métodos explicados no tema.</p>	<p>PE</p> <p>TP</p>

<p>-Hipérbola: definición. Características xeométricas. Construción por puntos a partir dos eixes e a partires das asíntotas.</p> <p>-Parábola: definición. Características xeométricas. Construción a partires da directriz e o foco ou vértice.</p> <p>- Trazado das tanxentes ás curvas: nun punto da curva dado, dende un punto exterior e paralelas a unha dirección dada.</p> <p>- Intersección das curvas cunha recta.</p> <p>- Trazado das tanxentes ás curvas: nun punto da curva dado, dende un punto exterior e paralelas a unha dirección dada.</p> <p>B1.9. Trazado de curvas cónicas e técnicas.</p> <p>B1.10. Curvas cónicas. Orixe, determinación e trazado da elipse, a parábola e a hipérbola.</p> <p>B1.12. Resolución de problemas de pertenza, tanxencia e incidencia. Aplicacións.</p>		<ul style="list-style-type: none"> DT2.B1.2.2. Resolve problemas de pertenza, intersección e tanxencias entre liñas rectas e curvas cónicas, aplicando as súas propiedades, e xustifica o procedemento utilizado. 	<ul style="list-style-type: none"> Resolve problemas aplicando os fundamentos, principios e propiedades das curvas cónicas. 	<p>PE</p> <p>TP</p>
		<ul style="list-style-type: none"> DT2.B1.2.3. Traza curvas cónicas logo de determinar os elementos que as definen, tales como eixes, focos, directrices, tanxentes ou asíntotas, resolvendo o seu trazado por puntos ou por homoloxía respecto á circunferencia. 	<ul style="list-style-type: none"> -Resolve problemas aplicando os fundamentos, principios e propiedades das curvas cónicas. - Traza tanxentes ás curvas (partindo de : a dirección da recta tanxente, un punto polo que pasa recta tanxente ou por un punto da curva). 	<p>PE</p> <p>TP</p>

Unidade didáctica 8. Curvas Técnicas.

Temporalización: Primeira Avaliación.

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
8	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Óvalo: Definición. Características xeométricas. Construción a partires do seu eixo menor do maior de ámbolos dous e dun rombo de ángulos 60° e 120°.</i> - <i>Ovoide: Definición. Características xeométricas. Construción a partires do seu eixo menor, do maior e de ámbolos dous eixos.</i> - <i>Espirais (A partires dun segmento ou dunha forma poligonal regular básica)</i> - <i>Curvas cíclicas: Envolvente do círculo. Cicloide (normal, alargada e acoutada) / Epicicloide (normal, alargada e acoutada) / Hipocicloide (normal, alargada e acoutada)- cardioide</i> <p>B1.9. Trazado de curvas cónicas e técnicas.</p>	B1.2. Debuxar curvas cíclicas e cónicas e identificar os seus principais elementos, utilizando as súas propiedades fundamentais para resolver problemas de pertenza, tanxencia ou incidencia.	DT2.B.1.2.1. Comprende a orixe das curvas cónicas e cíclicas e as relacións métricas entre elementos, describe as súas propiedades e identifica as súas aplicacións.	<ul style="list-style-type: none"> - Traza correctamente as curvas técnicas básicas (Óvalo, ovoide e espirais) - Traza correctamente as curvas cíclicas: cicloide , epicicloide e hipocicloide (alongadas e acurtadas) 	PE TP

	B1.11. Curvas técnicas. Orixe, determinación e trazado das curvas cíclicas e envolventes.				
--	---	--	--	--	--

Unidade didáctica 9: Transformacións xeométricas no plano, 2ª parte.

Temporalización: Segunda Avaliación.

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
9	Unidade IX. Transformacións xeométricas. 2ª parte -Homoloxía: definición, centro, eixe e recta límite. -Afinidade: definición, eixe e dirección. -Inversión: definición, centro e razón. Utilidade da inversión na resolución de casos de tanxencias. B1.13. Homoloxía. Determinación dos seus elementos. Trazado de figuras	B1.3. Relacionar as transformacións homolóxicas coas súas aplicacións á xeometría plana e aos sistemas de representación, valorando a rapidez e a exactitude nos trazados que proporciona a súa utilización.	DT2.B1.1.2. Determina lugares xeométricos de aplicación ao debuxo aplicando os conceptos de potencia ou inversión.	-. Determina lugares xeométricos de aplicación ao debuxo aplicando os conceptos de potencia ou inversión.	PE TP
			DT2.B1.1.3. Transforma por inversión figuras planas compostas por puntos, rectas e circunferencias describindo as súas posibles aplicacións á resolución de problemas xeométricos.	-Resolve por inversión problemas de tanxencias propostos. - Resolve problemas xeométricos propostos utilizando inversión.	PE TP

<p>homólogas. Aplicacións.</p> <p>B1.8. Transformacións xeométricas. Aplicacións.</p> <p>B1.13. Homoloxía. Determinación dos seus elementos. Trazado de figuras homólogas. Aplicacións.</p> <p>B1.8. Transformacións xeométricas. Aplicacións.</p> <p>B1.13. Homoloxía. Determinación dos seus elementos. Trazado de figuras homólogas. Aplicacións.</p> <p>B1.14. Afinidade. Determinación dos seus elementos. Trazado de figuras afíns. Construción da elipse afín a unha circunferencia.</p>		<p>DT2.B1.3.1. Comprende as características das transformacións homolóxicas, identifica os seus invariantes xeométricos e describe as súas aplicacións.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Domina os principios básicos cos que operan tanto a homoloxía como a afinidade, recoñece a súas aplicación e os invariantes xeométricos. 	<p>PE</p> <p>TP</p>
		<p>DT2.B1.3.2. Aplica a homoloxía e a afinidade á resolución de problemas xeométricos e á representación de formas planas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Resolve problemas xeométricos propostos utilizando a homoloxía e a afinidade. 	<p>PE</p> <p>TP</p>

Unidade didáctica 10: Sistemas de representación

Temporalización: Segunda Avaliación.

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
10	<p><i>Normalización:</i></p> <p>-<i>Análise e exposición das normas referentes ao debuxo técnico.</i></p> <p><i>Vistas diédricas:</i></p> <p>-<i>Principios de representación: posición e denominación das vistas no sistema europeo e americano.</i></p> <p>-<i>Elección das vistas e vistas particulares.</i></p> <p>-<i>Principios e normas xerais de acotación no debuxo industrial e no debuxo de arquitectura e construción.</i></p> <p><i>Sistema Axonométrico</i></p> <p>- <i>Sistemas axonométricos ortogonal: (perspectiva Isométrica, simétrica y trimétrica) e oblicuo: fundamentos, proxeccións, coeficientes de redución. Obtención de interseccións e</i></p>	<p>B2.3. Debuxar axonometrías de poliedros regulares, pirámides, prismas, cilindros e conos, dispoñendo a súa posición en función da importancia relativa das caras que se desexen amosar e/ou da conveniencia dos trazados necesarios, utilizando a axuda do abatemento de figuras planas situadas nos planos coordenados, calculando os coeficientes de redución e determinando as seccións planas principais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ DT2.B2.3.1. Comprende os fundamentos da axonometría ortogonal, clasificando a súa tipoloxía en función da orientación do triedro fundamental, determinando o triángulo de trazas e calculando os coeficientes de redución. 	<ul style="list-style-type: none"> - Determina correctamente o triángulo fundamental establecendo así as os coeficientes de redución. 	<p>PE</p> <p>TP</p>
			<ul style="list-style-type: none"> ■ DT2.B2.3.2. Debuxa axonometrías de corpos ou espazos definidos polas súas vistas principais, dispoñendo a súa posición en función da importancia relativa das caras que se desexen amosar e/ou da conveniencia dos trazados necesarios. 	<ul style="list-style-type: none"> - Debuxa , en perspectiva axonométrica, corpos volumétricos a partires das súas vistas diédricas, elixindo a orientación da peza en función das caras que se queren amosar. 	<p>PE</p> <p>TP</p>
			<ul style="list-style-type: none"> ■ DT2.B2.3.3. Determina a sección plana de corpos ou espazos tridimensionais formados por superficies poliédricas, debuxando isometrías ou perspectivas cabaleiras. 	<ul style="list-style-type: none"> - Determina a sección plana de corpos ou espazos tridimensionais formados por superficies poliédricas, debuxando isometrías ou perspectivas cabaleiras. 	<p>PE</p> <p>TP</p>

<p><i>verdadeiras magnitudes.</i> <i>Representación de figuras poliédricas e de revolución, paso das vistas diédricas á perspectiva Isométrica, simétrica o trimétrica.</i></p> <p>- <i>Sistema Axonométrico oblicuo:</i> <i>Perspectiva cabaleira: fundamentos, proxeccións, coeficiente de redución. Obtención de interseccións e verdadeiras magnitudes.</i> <i>Representación de figuras poliédricas, superficies de revolución, paso das vistas diédricas á perspectiva cabaleira.</i></p> <p>□ B2.18. Sistemas axonométricos ortogonais.</p> <p>□ B2.19. Posición do triedro</p>	<p>B3.1. Elaborar bosquejos, esbozos e planos necesarios para a definición dun proxecto sinxelo relacionado co deseño industrial ou arquitectónico, valorar a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a utilización de aplicacións informáticas, planificar de maneira conxunta o seu desenvolvemento, revisar o avance dos traballos e asumir as tarefas encomendadas con responsabilidade.</p>	<p>■ DT2.B3.1.1. Elabora e participa activamente en proxectos cooperativos de construción xeométrica, aplicando estratexias propias adecuadas á linguaxe do debuxo técnico.</p>	<p>- Elabora en grupo proxectos propostos utilizando a as normas básicas de representación do debuxo técnico (notación, normas ...)</p>	<p>PE</p> <p>TP</p>
		<p>■ DT2.B3.1.2. Identifica formas e medidas de obxectos industriais ou arquitectónicos, a partir dos planos técnicos que os definen.</p>	<p>- Utiliza as vistas diédricas correctamente deliñadas e acoutadas segundo a norma pertinente para definir un obxecto.</p> <p>- Utiliza os coñecementos adquiridos para visualizar a peza en perspectiva (axonométrica ou cabaleira).</p>	<p>PE</p> <p>TP</p>
		<p>■ DT2.B3.1.3. Debuxa bosquejos a man alzada e esbozos cotados para posibilitar a comunicación técnica con outras persoas.</p>	<p>- Debuxa bosquejos a man alzada e esbozos cotados para posibilitar a comunicación técnica con outras persoas.</p>	<p>PE</p> <p>TP</p>

<p>fundamental.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ B2.20. Relación entre o triángulo de trazas e os eixes do sistema. ☐ B2.21. Determinación de coeficientes de redución. ☐ B2.22. Tipoloxía das axonometrías ortogonais. Vantaxes e inconvenientes. ☐ B2.23. Representación de figuras planas. ☐ B2.24. Representación simplificada da circunferencia. ☐ B2.25. Representación de corpos xeométricos e espazos arquitectónicos. Seccións planas. Interseccións. ☐ B3.1. Elaboración de bosquejos, esbozos e planos. 				<p>PE</p> <p>TP</p>
--	--	--	--	---------------------

	<ul style="list-style-type: none"> ☐ B3.2. Proceso de deseño ou fabricación: perspectiva histórica e situación actual. ☐ B3.3. Proxecto: tipos e elementos. ☐ B3.4. Planificación de proxectos. ☐ B3.5. Identificación das fases dun proxecto. Programación de tarefas. ☐ B3.6. Elaboración das primeiras ideas. ☐ B3.7. Tipos de planos: de situación, de conxunto, de montaxe, de instalación, de detalle, de fabricación ou de construción. ☐ B3.8. Presentación de proxectos. ☐ B3.9. Elaboración da 				
--	--	--	--	--	--

	<p>documentación gráfica dun proxecto gráfico, industrial ou arquitectónico sinxelo.</p> <ul style="list-style-type: none">☐ B3.10. Debuxo de bosquejos a man alzada e esquemas.☐ B3.11. Elaboración de debuxos cotados.☐ B3.12. Elaboración de esbozos de pezas e conxuntos.				
--	--	--	--	--	--

Unidade didáctica 11. Perspectiva cónica .

Temporalización: Segunda Avaliación

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
11	<p>Sistema cónico de perspectiva lineal.</p> <p>-Fundamentos e elementos do sistema. Perspectiva central e oblicua. Representación de corpos volumétricos</p>	<p>B3.1. Elaborar bosquexos, esbozos e planos necesarios para a definición dun proxecto sinxelo relacionado co deseño industrial ou arquitectónico, valorar a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a utilización de aplicacións informáticas, planificar de maneira conxunta o seu desenvolvemento, revisar o avance dos traballos e asumir as tarefas encomendadas con responsabilidade.</p>	<p>DT2.B3.1.2. Identifica formas e medidas de obxectos industriais ou arquitectónicos, a partir dos planos técnicos que os definen.</p>	<p>Utiliza os coñecementos adquiridos para visualizar a peza en perspectiva cónica central ou oblicua.</p>	<p>PE TP</p>

Unidade didáctica 12. Sistema Diédrico I .

Temporalización: Segunda Avaliación

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
12	<p><i>Fundamentos. Representación do punto. Da recta e do plano. Pertenzas.Paralelismo e perpendicularidade. Interseccións. Intersección entre figuras planas.</i></p> <p>B2.1. Punto, recta e plano no sistema diédrico.</p> <p>B2.2. Resolución de problemas de pertenza, incidencia, paralelismo e perpendicularidade.</p> <p>B2.16. Interseccións.</p>	<p>B2.1. Valorar a importancia da elaboración de debuxos a man alzada para desenvolver a visión espacial, analizando a posición relativa entre rectas, planos e superficies, identificando as súas relacións métricas para determinar o sistema de representación axeitado e a estratexia idónea que solucione os problemas de representación de corpos ou espazos tridimensionais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ DT2.B2.1.1. Comprende os fundamentos ou principios xeométricos que condicionan o paralelismo e a perpendicularidade entre rectas e planos, utilizando o sistema diédrico ou, de ser o caso, o sistema de planos cotados como ferramenta base para resolver problemas de pertenza, posición, mínimas distancias e verdadeira magnitude. 	<ul style="list-style-type: none"> - Representa todas as posición do punto no sistema diédrico e comprende a súa situación no espazo cando ve as proxeccións diédricas, resolvendo os exercicios propostos sobre a representación do punto en sistema diédrico. - Coñece e representa correctamente todas as posibles posición da recta no sistema diédrico e comprende a súa situación no espazo cando ve as proxeccións diédricas, resolvendo os exercicios propostos sobre a representación do punto en sistema diédrico. - Resolve os problemas de paralelismo, perpendicularidade e pertenzas en sistema diédrico que propón o profesor. 	<p>PE</p> <p>TP</p>

			<ul style="list-style-type: none"> DT2.B2.1.2. Representa figuras planas contidas en planos paralelos, perpendiculares ou oblicuos aos planos de proxección, trazando as súas proxeccións diédricas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Coñece as posición do plano no sistema diédrico e representa correctamente as proxeccións de corpos planos contidos en eles. 	TP PE
			<ul style="list-style-type: none"> DT2.B2.2.3. Acha a intersección entre liñas rectas e corpos xeométricos coa axuda das súas proxeccións diédricas ou a súa perspectiva, indicando o trazado auxiliar utilizado para a determinación dos puntos de entrada e saída. 	<ul style="list-style-type: none"> - Realiza a intersección entre dous planos , entre plano e recta e entra dúas figuras planas en sistema diédrico. 	TP PE

Unidade didáctica 13. Sistema Diédrico II .

Temporalización: terceira Avaliación

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
13	<p><i>Métodos: Distancias y ángulos. Verdadeiras magnitudes: Abatemento, xiro e cambio de plano.</i></p> <p>B2.3. Determinación da verdadeira magnitude de segmentos e formas planas.</p> <p>B2.4. Construción de figuras planas no sistema diédrico.</p> <p>B2.5. Abatemento de planos.</p>	B2.1. Valorar a importancia da elaboración de debuxos a man alzada para desenvolver a visión espacial, analizando a posición relativa entre rectas, planos e superficies, identificando as súas relacións métricas para determinar o sistema de representación axeitado e a estratexia idónea que solucione os problemas de representación de corpos ou espazos tridimensionais.	DT2.B2.1.3. Determina a verdadeira magnitude de segmentos, ángulos e figuras planas utilizando xiros, abatements ou cambios de plano en sistema diédrico e, de ser o caso, no sistema de planos cotados.	<ul style="list-style-type: none"> -Sabe utilizar xiros, abatements e cambios de plano para calcular verdadeiras magnitudes en sistema diédrico. - Utiliza abatements para calcular ángulos entre elementos xeométricos. - Abate correctamente planos de todas as posicións e representa as proxeccións de corpos contidos en eles. 	PE TP

	<p>Determinación dos seus elementos. Aplicacións.</p> <p>B2.6. Xiro dun corpo xeométrico. Aplicacións.</p> <p>B2.7. Cambios de plano. Determinación das novas proxeccións. Aplicacións.</p> <p>B2.8. Afinidade entre proxeccións.</p> <p>B2.9. Problema inverso ao abatemento.</p> <p>B2.17. Xiros, abatements ou cambios de plano para determinar a verdadeira magnitude de elementos de pezas tridimensionais.</p>			<p>- Realiza xiros, cambios de planos e abatements e desabatements de elementos xeométricos propostos (puntos, rectas, planos...).</p>	
			<p>DT2.B2.1.1. Comprende os fundamentos ou principios xeométricos que condicionan o paralelismo e a perpendicularidade entre rectas e planos, utilizando o sistema diédrico como ferramenta base para resolver problemas de pertenza, posición, mínimas distancias e verdadeira magnitude.</p>	<p>- Sabe como calcular a mínima distancia de dous elementos xeométricos</p>	<p>PE TP</p>

Unidade didáctica 14. Sistema Diédrico III .

Temporalización: terceira Avaliación

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
14	<p><i>Representación de superficies poliédricas e de revolución. Intersección de figuras ou superficies con rectas e planos. Seccións e desenvolvementos.</i></p> <p><i>Representación dos poliedros regulares.</i></p> <p>B2.10. Corpos xeométricos no sistema diédrico.</p> <p>B2.11. Representación de poliedros regulares. Posicións singulares.</p> <p>B2.12. Determinación das súas seccións principais.</p> <p>B2.13. Representación de prismas e pirámides.</p> <p>B2.14. Representación de cilindros, conos e esferas. Seccións planas.</p> <p>B2.15. Determinación de seccións planas e elaboración de desenvolvementos.</p> <p>B2.17. Xiros, abatements ou cambios de plano para determinar a verdadeira magnitude de elementos de pezas tridimensionais.</p>	<p>B2.2. Representar poliedros regulares, pirámides, prismas, cilindros e conos mediante as súas proxeccións ortográficas, analizando as posicións singulares respecto aos planos de proxección, determinando as relacións métricas entre os seus elementos, as seccións planas principais e a verdadeira magnitude ou desenvolvemento das superficies que os conforman.</p>	<ul style="list-style-type: none"> DT2.B2.1.4. Representa o hexaedro ou cubo en calquera posición respecto aos planos coordenados, o resto dos poliedros regulares, prismas e pirámides en posicións favorables, coa axuda das súas proxeccións diédricas, determinando partes vistas e ocultas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Representa correctamente e en varias posición os poliedros regulares (tetraedro, hexaedro, octaedro, dodecaedro e icosaedro). - Representa correctamente as proxeccións diédricas de prismas e pirámide determinando as partes vistas e ocultas das proxeccións. 	PE TP
			<ul style="list-style-type: none"> DT2.B2.2.1. Representa cilindros e conos de revolución aplicando xiros ou cambios de plano para dispor as súas proxeccións diédricas en posición favorable para resolver problemas de medida. 	<ul style="list-style-type: none"> - Representa correctamente as proxeccións diédricas de cilindros, conos e esferas, determinando as partes vistas e ocultas das proxeccións. - Realiza xiros ou cambios de plano ás proxeccións das figuras co fin de colocalas nunha posición favorable para resolver 	PE TP

				outro tipo de problemas propostos	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ DT2.B2.2.2. Determina a sección plana de corpos ou espazos tridimensionais formados por superficies poliédricas, cilíndricas, cónicas e/ou esféricas, debuxando as súas proxeccións diédricas e obtendo a súa verdadeira magnitude. ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> - Determina a sección plana de corpos no espazo, debuxando as proxeccións diédricas da mesma e utilizando abatements para ver a verdadeira magnitude da mesma. 	PE TP
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ DT2.B2.2.4. Desenvolve superficies poliédricas, cilíndricas e cónicas, coa axuda das súas proxeccións diédricas, utilizando xiros, abatements ou cambios de plano para obter a verdadeira magnitude das arestas e caras que as conforman. 	<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolve superficies poliédricas, cilíndricas e cónicas, coa axuda das súas proxeccións diédricas, utilizando xiros, abatements ou cambios de plano para obter a verdadeira magnitude das arestas e caras que as conforman. 	PE TP

Unidade didáctica 15. Aplicación de recursos informáticos .

Temporalización: terceira Avaliación

U. D	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALUACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Indicadores de Logro	Proc. De Avaliación
15	B3.13. Posibilidades das tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas ao deseño, á edición, ao arquivamento e á presentación de proxectos. B3.14. Debuxo vectorial 2D. Debuxo e edición de entidades. Creación de bloques. Visibilidade de capas. B3.15. Debuxo vectorial 3D. Inserción e edición de sólidos. Galerías e bibliotecas de modelos. Incorporación de texturas. B3.16. Selección do encadramento, a iluminación e o punto de vista. B3.17. Resolución de exercicios de debuxo técnico utilizando recursos informáticos.	B3.2. Presentar de xeito individual e colectivo os bosquejos, os esbozos e os planos necesarios para a definición dun proxecto sinxelo relacionado co deseño industrial ou arquitectónico, valorar a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a utilización de aplicacións informáticas, planificar de maneira conxunta o seu desenvolvemento, revisar o avance dos traballos e asumir as tarefas encomendadas con responsabilidade.	<ul style="list-style-type: none"> DT2.B3.2.1. Comprende as posibilidades das aplicacións informáticas relacionadas co debuxo técnico, e valora a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a súa utilización. 	<ul style="list-style-type: none"> - Comprende as posibilidades das aplicacións informáticas relacionadas co debuxo técnico, e valora a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a súa utilización. 	PE TP
			<ul style="list-style-type: none"> DT2.B3.2.2. Representa obxectos industriais ou arquitectónicos coa axuda de programas de debuxo vectorial 2D, creando entidades, importando bloques de bibliotecas, editando obxectos e dispoñendo a información relacionada en capas diferenciadas pola súa utilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> - Representa obxectos industriais ou arquitectónicos coa axuda de programas de debuxo vectorial 2D, creando entidades, importando bloques de bibliotecas, editando obxectos e dispoñendo a información relacionada en capas diferenciadas pola súa utilidade. 	PE TP
			<ul style="list-style-type: none"> DT2.B3.2.3. Representa obxectos industriais ou arquitectónicos utilizando programas de creación de modelos en 3D, inserindo sólidos elementais, manipulándoos ata obter a forma buscada, importando modelos ou obxectos de galerías ou bibliotecas, incorporando texturas, seleccionando o encadramento, a iluminación e o punto de vista adecuado ao propósito buscado. 	<ul style="list-style-type: none"> - Representa obxectos industriais ou arquitectónicos utilizando programas de creación de modelos en 3D, inserindo sólidos elementais, manipulándoos ata obter a forma buscada, importando modelos ou obxectos de galerías ou bibliotecas, incorporando texturas, seleccionando o encadramento, a iluminación e o punto de vista adecuado ao 	PE TP

				propósito buscado.	
			<ul style="list-style-type: none"> DT2.B3.2.4. Presenta os traballos de debuxo técnico utilizando recursos gráficos e informáticos, de xeito que estes sexan claros e limpos, e que respondan ao obxectivo para os que se realizaron. 	<ul style="list-style-type: none"> Presenta os traballos de debuxo técnico utilizando recursos gráficos e informáticos, de xeito que estes sexan claros e limpos, e que respondan ao obxectivo para os que se realizaron. 	PE TP

Escala de Valoración

Estándares	Indicadores de logro	En vías de adquisición <i>(desde 0% a 40% do valor do estándar)</i>	Adquirido <i>(50% ou 60% do valor asignado ao estándar)</i>	Avanzado <i>(70% ou 80% do valor asignado ao estándar)</i>	Excelente <i>(90% o 100% do valor asignado ao estándar)</i>
Bloque 1. Xeometría e debuxo técnico					
DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.	-Coñece os trazados xeométricos fundamentais e sabe utilízalos (<i>Trazados xeométricos fundamentais: lugares xeométricos básicos, ángulos: Copia, suma e resta, dividir un arco en partes iguais, debuxar ángulos con compá., Operacións con segmentos, ángulo baixo o que se ve unha circunferencia, Rectificacións da circunferencia</i>)	Non realiza correctamente os trazados.	Realiza correctamente os trazados pero non sabe aplicalos en algún dos exercicios propostos.	Realiza correctamente os trazados, sabe aplicalos pero os trazados non teñen : ou a precisión ou a limpeza ou a forma de presentación necesarios no debuxo técnico.	Realiza correctamente os trazados e están feitos coa limpeza e precisión necesarios no debuxo técnico e respectando a diferenza de grosos na presentación definitiva.

	<p>-Coñece os ángulos da circunferencia</p> <p>-Coñece e sabe aplicar en exercicios propostos o arco capaz.</p>				
<p>DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.</p>	<p>-Coñece e domina os métodos de construción dos polígonos regulares a partires do lado e da circunferencia circunscrita.</p> <p>-Coñece e domina os métodos xerais de construción de polígonos regulares a partires do lado e da circunferencia circunscrita.</p> <p>-Coñece e domina os métodos de construción dos polígonos estrelados.</p> <p>-Resolve problemas de construción de triángulos e cuadriláteros baseándose nas propiedades dos mesmos e na aplicación de trazados xeométricos básicos do tema anterior.</p>	<p>Non realiza correctamente os trazados. Nin sabe aplicalos en exercicios propostos.</p>	<p>Realiza correctamente os trazados e aplicalos en exercicios propostos pero a presentación é moi deficiente ou falla en algún aspecto al aplicar os coñecementos adquiridos.</p>	<p>Realiza correctamente os trazados, sabe aplicalos pero os trazados non cumpren algún dos seguintes aspectos: ou a precisión ou a limpeza ou a forma de presentación necesarios no debuxo técnico.</p>	<p>Realiza correctamente os trazados e están feitos coa limpeza e precisión necesarios no debuxo técnico e respectando a diferenza de grosos na presentación definitiva.</p>
<p>DT2.B1.1.1. Identifica a estrutura xeométrica de obxectos industriais ou arquitectónicos a partir da análise de plantas,</p>	<p>-Comprende o concepto de proporcionalidade</p> <p>-Coñece a proporción áurea e</p>	<p>Non realiza correctamente os trazados. Nin sabe aplicalos en exercicios propostos.</p>	<p>Realiza correctamente os trazados e aplicalos en exercicios propostos pero a presentación é moi deficiente ou falla en algún aspecto al aplicar os coñecementos adquiridos.</p>	<p>Realiza correctamente os trazados, sabe aplicalos pero os trazados non cumpren algún dos seguintes aspectos: ou a precisión ou a limpeza ou a forma de presentación</p>	<p>Realiza correctamente os trazados e están feitos coa limpeza e precisión necesarios no debuxo técnico e respectando a diferenza de grosos na presentación definitiva.</p>

alzados, perspectivas ou fotografías, sinalando os seus elementos básicos e determinando as principais relacións de proporcionalidade.	domina as construcións que de ela derivan .			necesarios no debuxo técnico.	
DT2.B1.3.3. Deseña a partir dun bosquexo previo ou reproduce á escala conveniente figuras planas complexas, e indica graficamente a construción auxiliar utilizada.	-Utiliza a homotecia e a semellanza -Comprende o concepto de escala e sabe construír e usar as escalas gráficas.	Non realiza correctamente as escalas gráficas.	Realiza a escala gráfica correctamente e sabe aplicala.	Realiza correctamente e con precisión as escalas gráficas e sabe como utilizalas para realizar debuxos a escala .	Realiza correctamente e con precisión as escalas gráficas , sabe como utilizalas para realizar debuxos a escala e sabe determinar a escala necesaria para axustarse ao espazo do que dispón .
DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.	-Traza con soltura e aplica correctamente o Teorema de Thales e as construcións que derivan de él (terceira proporcional, carta proporcional...) -Domina os trazados e as aplicacións da media proporcional.	Non realiza correctamente os trazados.	Realiza correctamente os trazados pero non sabe aplicalos en exercicios propostos.	Realiza correctamente os trazados, sabe aplicalos pero os trazados non teñen : ou a precisión ou a limpeza ou a forma de presentación necesarios no debuxo técnico.	Realiza correctamente os trazados e están feitos coa limpeza e precisión necesarios no debuxo técnico e respectando a diferenza de grosores na presentación definitiva.
DT2.B1.3.3. Deseña a partir dun bosquexo previo ou reproduce á escala conveniente figuras planas complexas, e indica graficamente a construción auxiliar utilizada.	-Utiliza os principios da semellanza e da homotecia para reproducir figuras planas a escala.	Non realiza os trazados correctamente.	Sabe aplicar transformacións xeométricas a figuras planas propostas pero en exercicios complexos non sabe definir a transformación xeométrica que o resolve.	Aplica correctamente transformacións xeométricas a figuras planas e sabe aplicalas as veces a casos prácticos propostos.	Aplica correctamente transformacións xeométricas a figuras planas e sabe aplicalas a casos prácticos propostos e coa presentación correcta : diferenza de grosores, limpeza, precisión nos

					trazados.
DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analoxía noutros problemas máis sinxelos.	-Utiliza as transformacións xeométricas isomórficas e isométricas para resolver problemas xeométricos propostos. -Debuxa figuras equivalentes a outras dadas. -Utiliza a homotecia e a semellanza para transformar problemas propostos en outros máis sinxelos e chegar así a posibles solucións.	Non realiza os trazados correctamente.	Sabe aplicar transformacións xeométricas a figuras planas propostas pero en exercicios complexos non sabe definir a transformación xeométrica que o resolve.	Aplica correctamente transformacións xeométricas a figuras planas e sabe aplicalas as veces a casos prácticos propostos.	Aplica correctamente transformacións xeométricas a figuras planas e sabe aplicalas a casos prácticos propostos e coa presentación correcta : diferenza de grosos, limpeza, precisión nos trazados.
DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analoxía noutros problemas máis sinxelos.	-Resolve problemas básicos de tanxencias entre rectas e entre rectas e circunferencias utilizando as propiedades fundamentais das tanxencias e as dilatacións e contraccións como métodos de resolución.	Non localiza nunha figura ou nun problema proposto os casos de tanxencias e enlaces utilizados para resolvela, nin é capaz de colocar os puntos de tanxencia	Coloca os puntos de tanxencia nunha figura proposta e recoñece a maioría dos casos de tanxencias aplicados na construción da figura.	Coloca os puntos de tanxencia nunha figura proposta e recoñece os casos de tanxencias e enlaces aplicados na construción da mesma.	Coloca os puntos de tanxencia nunha figura proposta e, recoñece os casos de tanxencias e enlaces aplicados na construción da mesma e sabe deliñala.
	- Determina lugares	Non realiza correctamente o	Realiza correctamente a parte mais	Realiza correctamente o trazado e	Realiza correctamente o trazado e

<p>DT2.B1.1.2. Determina lugares xeométricos de aplicación ao debuxo aplicando os conceptos de potencia ou inversión.</p>	<p>xeométricos de aplicación ao debuxo aplicando os conceptos de potencia ou inversión.</p>	<p>trazados.</p>	<p>importante do exercicio proposto.</p>	<p>resolve con corrección o exercicio.</p>	<p>resolve con corrección o exercicio coa presentación correcta (limpeza, diferenza de grosos e precisión).</p>
<p>DT2.B1.1.5. Resolve problemas de tanxencias aplicando as propiedades dos eixes e centros radicais, e indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos.</p>	<p>-Resolve problemas de tanxencias aplicando as propiedades dos eixes e centros radicais, e indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos</p>	<p>Non e capaz de reproducir a figura ou resolver o problema proposto porque non recoñece os casos de tanxencias empregados nela.</p>	<p>É capaz de reproducir a maior parte dunha figura ou resolver o problema proposto porque recoñece os casos de tanxencias e enlaces utilizados e porque os coñece e os realiza correctamente.</p>	<p>É capaz de reproducir unha figura ou resolver o problema proposto porque recoñece os casos de tanxencias e enlaces utilizados e porque os coñece e os realiza correctamente.</p>	<p>Reproduce unha figura ou resolve o problema proposto porque recoñece os casos de tanxencias e enlaces utilizados nela e porque os coñece e os realiza correctamente e debidamente presentados (diferenza de grosos, limpeza, precisión nos trazados).</p>
<p>DT2.B.1.2.1. Comprende a orixe das curvas cónicas e as relacións métricas entre elementos, describe as súas propiedades e identifica as súas aplicacións.</p>	<p>-Comprende a orixe das curvas cónicas e as relacións métricas entre elementos, describe as súas propiedades e identifica as súas aplicacións. -Debuxa a elipse a parábola e a hipérbola utilizando os métodos explicados no tema.</p>	<p>Non realiza correctamente o trazado proposto.</p>	<p>Realiza a parte mais importante do trazado aínda que pode ter algún erro na construción.</p>	<p>Realiza correctamente a totalidade do trazado.</p>	<p>Realiza correctamente o trazado e faíno coa presentación correcta : diferenza de grosos, limpeza, precisión nos trazados.</p>
<p>DT2.B1.2.2. Resolve problemas de pertenza, intersección e tanxencias entre liñas rectas e curvas cónicas, aplicando as súas propiedades, e xustifica o procedemento utilizado.</p>	<p>-Resolve problemas aplicando os fundamentos, principios e propiedades das curvas cónicas.</p>	<p>Non realiza correctamente o trazado proposto.</p>	<p>Realiza a parte mais importante do trazado aínda que pode ter algún erro na construción.</p>	<p>Realiza correctamente a totalidade do trazado.</p>	<p>Realiza correctamente o trazado e faíno coa presentación correcta : diferenza de grosos, limpeza, precisión nos trazados.</p>

<p>■ DT2.B1.2.3. Traza curvas cónicas logo de determinar os elementos que as definen, tales como eixes, focos, directrices, tanxentes ou asíntotas, resolvendo o seu trazado por puntos ou por homoloxía respecto á circunferencia.</p>	<p>-Resolve problemas aplicando os fundamentos, principios e propiedades das curvas cónicas. - Traza tanxentes ás curvas (partindo de : a dirección da recta tanxente, un punto polo que pasa recta tanxente ou por un punto da curva).</p>	<p>Non realiza correctamente o trazado proposto.</p>	<p>Realiza a parte mais importante do trazado aínda que pode ter algún erro na construción.</p>	<p>Realiza correctamente a totalidade do trazado.</p>	<p>Realiza correctamente o trazado e faino coa presentación correcta : diferenza de grosos, limpeza, precisión nos trazados.</p>
<p>DT2.B.1.2.1. Comprende a orixe das curvas cónicas e cíclicas e as relacións métricas entre elementos, describe as súas propiedades e identifica as súas aplicacións.</p>	<p>-Traza correctamente as curvas técnicas básicas (Óvalo, ovoide e espirais) -Traza correctamente as curvas cíclicas: cicloide , epicicloide e hipocicloide (alongadas e acurtadas)</p>	<p>Non realiza correctamente o trazado proposto.</p>	<p>Realiza a parte mais importante do trazado aínda que pode ter algún erro na construción.</p>	<p>Realiza correctamente a totalidade do trazado.</p>	<p>Realiza correctamente o trazado e faino coa presentación correcta : diferenza de grosos, limpeza, precisión nos trazados.</p>
<p>DT2.B1.1.2. Determina lugares xeométricos de aplicación ao debuxo aplicando os conceptos de potencia ou inversión.</p>	<p>- Determina lugares xeométricos de aplicación ao debuxo aplicando os conceptos de potencia ou inversión.</p>	<p>Non realiza correctamente o trazado proposto.</p>	<p>Realiza a parte mais importante do trazado aínda que pode ter algún erro na construción.</p>	<p>Realiza correctamente a totalidade do trazado.</p>	<p>Realiza correctamente o trazado e faino coa presentación correcta : diferenza de grosos, limpeza, precisión nos trazados.</p>
<p>DT2.B1.1.3. Transforma por inversión figuras planas compostas por puntos, rectas e circunferencias describindo as súas posibles aplicacións á resolución de problemas xeométricos.</p>	<p>-Resolve por inversión problemas de tanxencias propostos. - Resolve problemas xeométricos propostos utilizando inversión.</p>	<p>Non e capaz de reproducir a figura ou resolver o problema proposto porque non recoñece os casos de tanxencias empregados nela.</p>	<p>É capaz de reproducir a maior parte dunha figura ou resolver o problema proposto porque recoñece os casos de tanxencias e enlaces utilizados e porque os coñece e os realiza correctamente.</p>	<p>É capaz de reproducir unha figura ou resolver o problema proposto porque recoñece os casos de tanxencias e enlaces utilizados e porque os coñece e os realiza correctamente.</p>	<p>Reproduce unha figura ou resolve o problema proposto porque recoñece os casos de tanxencias e enlaces utilizados nela e porque os coñece e os realiza correctamente e debidamente presentados (diferenza de grosos, limpeza, precisión nos trazados).</p>

DT2.B1.3.1. Comprende as características das transformacións homolóxicas, identifica os seus invariantes xeométricos e describe as súas aplicacións.	-Domina os principios básicos cos que operan tanto a homoloxía como a afinidade, recoñece a súas aplicación e os invariantes xeométricos.	Non domina os principios básicos que operan na homoloxía nin en afinidade e non é capaz de determinar os invariantes xeométricos nin de definir a súa colocación para conseguir o obxectivo proposto.	Domina os principios básicos da transformación conseguindo transformacións básicas na figura.	Domina os principios básicos da transformación conseguindo transformacións proposta.	Domina os principios básicos da transformación conseguindo transformacións proposta coñece e os realiza correctamente e debidamente presentados (diferenza de grosos, limpeza, precisión nos trazados).
DT2.B1.3.2. Aplica a homoloxía e a afinidade á resolución de problemas xeométricos e á representación de formas planas.	-Resolve problemas xeométricos propostos utilizando a homoloxía e a afinidade.	Non domina os principios básicos que operan na homoloxía nin en afinidade e non é capaz de determinar os invariantes xeométricos nin de definir a súa colocación para conseguir o obxectivo proposto.	Domina os principios básicos da transformación conseguindo transformacións básicas na figura.	Domina os principios básicos da transformación conseguindo transformacións proposta.	Domina os principios básicos da transformación conseguindo transformacións proposta coñece e os realiza correctamente e debidamente presentados (diferenza de grosos, limpeza, precisión nos trazados).
Bloque 2. Sistemas de representación					
DT2.B2.3.1. Comprende os fundamentos da axonometría ortogonal, clasificando a súa tipoloxía en función da orientación do triedro fundamental, determinando o triángulo de trazas e calculando os coeficientes de redución.	-Determina correctamente o triángulo fundamental establecendo así as os coeficientes de redución.	Non Sabe determinar o triángulo fundamental nin calcular os coeficientes de redución.	Determina o triángulo fundamental e calcula os coeficientes de redución sinxelos.	Determina o triángulo fundamental e calcula os coeficientes de redución	Determina o triángulo fundamental e calcula os coeficientes de redución e faino , coa precisión posible , limpa e no sistema mais adecuado tras una reflexión previa sobre as posibilidades coas que conta.
DT2.B2.3.2. Debuxa axonometrías de corpos ou espazos definidos polas súas vistas principais, dispoño a súa posición en función da importancia relativa das caras que se desexen amosar e/ou da conveniencia dos trazados necesarios.	-Debuxa , en perspectiva axonométrica, corpos volumétricos a partires das súas vistas diédricas, elixindo a orientación da peza en función das caras que se queren amosar.	Non é capaz de visualizar a peza nos.	Representa a man alzada a peza pero non elixe a orientación do xeito mais adecuado.	Representa a peza a man alzada correctamente tras una reflexión previa sobre as posibilidades coas que conta.	Representa a peza a man alzada correctamente, coa precisión posible , limpa e no sistema mais adecuado tras una reflexión previa sobre as posibilidades coas que conta.
DT2.B2.3.3. Determina a sección plana de corpos ou espazos tridimensionais formados por superficies poliédricas, debuxando isometrías ou perspectivas cabaleiras.	-Determina a sección plana de corpos ou espazos tridimensionais formados por superficies poliédricas, debuxando isometrías ou perspectivas cabaleiras.	Non é capaz de ver as seccións en corpos tridimensionais.	Visualiza as seccións en corpos tridimensionais e as representa intuitivamente e a man alzada co método adecuado.	Visualiza as seccións en corpos tridimensionais, as representa intuitivamente e a man alzada co método adecuado e debuxa a sección nas proxeccións diédricas.	Visualiza as seccións en corpos tridimensionais, as representa intuitivamente e a man alzada co método adecuado e debuxa a sección nas proxeccións diédricas obtendo a verdadeira magnitude se así se lle plantexa.

<p>▪ DT2.B3.1.1. Elabora e participa activamente en proxectos cooperativos de construción xeométrica, aplicando estratexias propias adecuadas á linguaxe do debuxo técnico.</p>	<p>-Elabora en grupo proxectos propostos utilizando a as normas básicas de representación do debuxo técnico (notación, normas ...)</p>	<p>Non aporta nada no traballo de grupo</p>	<p>Colabora e participa no traballo de grupo aínda que a súa non sexa unha colaboración imprescindible para sacalo adiante. o traballo chega aos obxectivos para o que foi proposto.</p>	<p>Nun proxecto conxunto participa e colabora sendo a súa participación definitiva para o traballo que chega aos obxectivos para o que foi proposto.</p>	<p>Nun proxecto conxunto participa e colabora sendo a súa participación definitiva para o traballo. O traballo, non só o traballo chega aos obxectivos para o que foi proposto, é ademais, realizado coa precisión posible , limpo e no sistema mais adecuado tras una reflexión previa sobre as posibilidades coas que conta</p>
<p>▪ DT2.B3.1.2. Identifica formas e medidas de obxectos industriais ou arquitectónicos, a partir dos planos técnicos que os definen.</p>	<p>-Utiliza as vistas diédricas correctamente deliñadas e acoutadas segundo a norma pertinente para definir un obxecto. -Utiliza os coñecementos adquiridos para visualizar a peza en perspectiva (axonométrica ou cabaleira).</p>	<p>Non realiza o trazado correctamente.</p>	<p>Realiza a perspectiva axonométrica militar ou a Cabaleira dunha peza dada a partires das súas proxeccións diédricas correctamente.</p>	<p>Realiza a perspectiva axonométrica militar ou a Cabaleira dunha peza dada a partires das súas proxeccións diédricas correctamente , visualizando a mesma con rapidez e relativa facilidade.</p>	<p>Realiza a perspectiva axonométrica militar ou a Cabaleira dunha peza dada a partires das súas proxeccións diédricas correctamente , visualizando a mesma con rapidez e facilidade o que posibilita que a presentación sexa a ideal neste tipo de trazados (respecta a diferenza de grosos, os trazados están feitos coa precisión e a limpeza necesarios).</p>
<p>▪ DT2.B3.1.3. Debuxa bosquexos a man alzada e esbozos cotados para posibilitar a comunicación técnica con outras persoas.</p>	<p>-Debuxa bosquexos a man alzada e esbozos cotados para posibilitar a comunicación técnica con outras persoas.</p>	<p>Non e capaz de visualizar as pezas a partires das vistas diédricas.</p>	<p>Visualiza a peza e é capaz de debuxala a man alzada aínda que lle custa e poden quedar partes da mesma sen completar.</p>	<p>Visualiza a peza completa e sen dificultade, realizando o debuxo da súa axonometría a man alzada e correctamente.</p>	<p>Visualiza a peza completa e sen dificultade, realizando o debuxo da súa axonometría a man alzada e correctamente e presentación é a ideal para este tipo de traballos (respecta a diferenza de grosos, os trazados están feitos coa precisión e a limpeza necesarios).</p>

		Realiza as vistas sen ter en conta a norma establecida nin no seu trazado nin na acoutación.	Realiza as vistas e a acoutación correctamente utilizando as Normas en aspectos básicos pero esquecéndooas as veces.	Realiza as vistas e a acoutación correctamente utilizando as Normas .	Realiza as vistas e a acoutación correctamente utilizando as Normas incluso á hora de a elección dunha escala normalizada e coa presentación correcta.
DT2.B3.1.2. Identifica formas e medidas de obxectos industriais ou arquitectónicos, a partir dos planos técnicos que os definen.	Utiliza os coñecementos adquiridos para visualizar a peza en perspectiva cónica central ou oblicua.	Non realiza o trazado correctamente.	Realiza a perspectiva cónica central e a oblicua dunha peza o espazo proposto, dado a partires das súas proxeccións diédricas correctamente.	Realiza a perspectiva cónica central e oblicua dunha peza ou espazo dados a partires das súas proxeccións diédricas correctamente , visualizando a mesma con rapidez e relativa facilidade.	Realiza a perspectiva cónica frontal e oblicua dunha peza ou espazo dados a partires das súas proxeccións diédricas correctamente , visualizando a mesma con rapidez e facilidade o que posibilita que a presentación sexa a ideal neste tipo de trazados (respecta a diferenza de grosos, os trazados están feitos coa precisión e a limpeza necesarios).
<ul style="list-style-type: none"> DT2.B2.1.1. Comprende os fundamentos ou principios xeométricos que condicionan o paralelismo e a perpendicularidade entre rectas e planos, utilizando o sistema diédrico ou, de ser o caso, o sistema de planos cotados como ferramenta base para resolver problemas de pertenza, posición, mínimas distancias e verdadeira magnitude. 	<p>-Representa todas as posición do punto no sistema diédrico e comprende a súa situación no espazo cando ve as proxeccións diédricas, resolvendo os exercicios propostos sobre a representación do punto en sistema diédrico.</p> <p>-Coñece e representa correctamente todas as posibles posición da recta no sistema diédrico e comprende a súa situación no espazo cando ve as proxeccións diédricas, resolvendo os exercicios propostos sobre a representación do punto en sistema diédrico.</p> <p>-Resolve os problemas de</p>	Non comprende o funcionamento do sistema nin sabe resolver exercicios propostos.	Comprende de xeito rudimentarios os aspectos básicos do sistema e resolve exercicios sinxelos.	Comprende os fundamentos do sistema e resolve exercicios propostos .	Comprende os fundamentos do sistema e resolve exercicios propostos e coa presentación adecuada.

	paralelismo, perpendicularidade e pertenzas en sistema diédrico que propón o profesor.				
<ul style="list-style-type: none"> DT2.B2.1.2. Representa figuras planas contidas en planos paralelos, perpendiculares ou oblicuos aos planos de proxección, trazando as súas proxeccións diédricas. 	-Coñece as posición do plano no sistema diédrico e representa correctamente as proxeccións de corpos planos contidos en eles.	Non comprende o funcionamento do sistema nin sabe resolver exercicios propostos.	Comprende de xeito rudimentarios os aspectos básicos do sistema e resolve exercicios sinxelos.	Comprende os fundamentos do sistema e resolve exercicios propostos .	Comprende os fundamentos do sistema e resolve exercicios propostos e coa presentación adecuada.
<ul style="list-style-type: none"> DT2.B2.2.3. Acha a intersección entre liñas rectas e corpos xeométricos coa axuda das súas proxeccións diédricas ou a súa perspectiva, indicando o trazado auxiliar utilizado para a determinación dos puntos de entrada e saída. 	-Realiza a intersección entre dous planos , entre plano e recta e entra dúas figuras planas en sistema diédrico.	Non comprende o funcionamento do sistema nin sabe resolver exercicios propostos.	Comprende de xeito rudimentarios os aspectos básicos do sistema e resolve exercicios sinxelos.	Comprende os fundamentos do sistema e resolve exercicios propostos .	Comprende os fundamentos do sistema e resolve exercicios propostos e coa presentación adecuada.
Bloque 3. Documentación gráfica de proxectos					
<ul style="list-style-type: none"> DT2.B3.2.1. Comprende as posibilidades das aplicacións informáticas relacionadas co debuxo técnico, e valora a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a súa utilización. 	Comprende as posibilidades das aplicacións informáticas relacionadas co debuxo técnico, e valora a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a súa utilización.	Non valora a utilidade das aplicacións informáticas.	Valora a súa utilidade.	Valora a utilidade exactitude e limpeza que proporciona o seu uso.	Valora a utilidade exactitude e limpeza que proporciona o seu uso.
<ul style="list-style-type: none"> DT2.B3.2.2. Representa obxectos industriais ou arquitectónicos coa axuda de programas de debuxo vectorial 2D, creando entidades, importando bloques de bibliotecas, editando obxectos e dispoñendo a información relacionada en capas diferenciadas pola súa utilidade. 	Representa obxectos industriais ou arquitectónicos coa axuda de programas de debuxo vectorial 2D, creando entidades, importando bloques de	Non manexa os recursos informáticos como para utilizalos correctamente no seu traballo persoal.	Manexa os recursos informáticos utilizándoos correctamente no seu traballo persoal.	Manexa os recursos informáticos utilizándoos correctamente no seu traballo persoal aproveitando as súas posibilidades .	Manexa os recursos informáticos utilizándoos correctamente no seu traballo persoal aproveitando as súas posibilidades e facendo que o traballo mellore notablemente aproveitando as posibilidades do programa.

	<p>bibliotecas, editando obxectos e dispendo a información relacionada en capas diferenciadas pola súa utilidade.</p>				
<p>▪ DT2.B3.2.3. Representa obxectos industriais ou arquitectónicos utilizando programas de creación de modelos en 3D, inserindo sólidos elementais, manipulándoos ata obter a forma buscada, importando modelos ou obxectos de galerías ou bibliotecas, incorporando texturas, seleccionando o encadramento, a iluminación e o punto de vista adecuado ao propósito buscado.</p>	<p>Representa obxectos industriais ou arquitectónicos utilizando programas de creación de modelos en 3D, inserindo sólidos elementais, manipulándoos ata obter a forma buscada, importando modelos ou obxectos de galerías ou bibliotecas, incorporando texturas, seleccionando o encadramento, a iluminación e o punto de vista adecuado ao propósito buscado.</p>	<p>Non manexa os recursos informáticos como para utilizalos correctamente no seu traballo persoal.</p>	<p>Manexa os recursos informáticos utilizándoos correctamente no seu traballo persoal.</p>	<p>Manexa os recursos informáticos utilizándoos correctamente no seu traballo persoal aproveitando as súas posibilidades .</p>	<p>Manexa os recursos informáticos utilizándoos correctamente no seu traballo persoal aproveitando as súas posibilidades e facendo que o traballo mellore notablemente aproveitando as posibilidades do programa.</p>
<p>▪ DT2.B3.2.4. Presenta os traballos de debuxo técnico utilizando recursos gráficos e informáticos, de xeito que estes sexan claros e limpos, e que respondan ao obxectivo para os que se realizaron.</p>	<p>Presenta os traballos de debuxo técnico utilizando recursos gráficos e informáticos, de xeito que estes sexan claros e limpos, e que respondan ao obxectivo para os que se realizaron.</p>	<p>A presentación do traballo é moi deficiente.(independentemente do medio gráfico que utilice para facelo)</p>	<p>A presentación do traballo e correcta.</p>	<p>A presentación do traballo e boa (o alumno utiliza indistintamente medios gráficos tradicionais e informáticos).</p>	<p>A presentación do traballo e impecable (o alumno utiliza indistintamente medios gráficos tradicionais e informáticos).</p>

PESO DOS ESTÁNDARES NA CUALIFICACIÓN OBTIDA

AV.	ESTÁNDARES					ponderación
1ª	DT2.B1.1.1. Identifica a estrutura xeométrica de obxectos industriais ou arquitectónicos a partir da análise de plantas, alzados, perspectivas ou fotografías, sinalando os seus elementos básicos e determinando as principais relacións de proporcionalidade.	DT2.B1.3.3. Deseña a partir dun bosquexo previo ou reproduce á escala conveniente figuras planas complexas, e indica graficamente a construción auxiliar utilizada.	DT2.B1.3.1. Comprende as características das transformacións homolóxicas, identifica os seus invariantes xeométricos e describe as súas aplicacións.	DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.	DT2.B1.3.2. Aplica a homoloxía e a afinidade á resolución de problemas xeométricos e á representación de formas planas.	50%
	DT2.B1.2.3. Traza curvas cónicas logo de determinar os elementos que as definen, tales como eixes, focos, directrices, tanxentes ou asíntotas, resolvendo o seu trazado por puntos ou por homoloxía respecto á circunferencia.	DT2.B1.1.5. Resolve problemas de tanxencias aplicando as propiedades dos eixes e centros radicais, e indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos	DT2.B1.1.2. Determina lugares xeométricos de aplicación ao debuxo aplicando os conceptos de potencia ou inversión.	DT2.B1.1.3. Transforma por inversión figuras planas compostas por puntos, rectas e circunferencias describindo as súas posibles aplicacións á resolución de problemas xeométricos.	DT2.B.1.2.1. Comprende a orixe das curvas cónicas e as relacións métricas entre elementos, describe as súas propiedades e identifica as súas aplicacións. DT2.B1.2.2. Resolve problemas de pertenza, intersección e tanxencias entre liñas rectas e curvas cónicas, aplicando as súas propiedades, e xustifica o procedemento utilizado.	50%
2ª	DT2.B2.1.1. Comprende os fundamentos ou principios xeométricos que condicionan o paralelismo e a perpendicularidade entre rectas e planos, utilizando o sistema diédrico ou, de ser o caso, o sistema de planos cotados como ferramenta base para resolver problemas de pertenza, posición, mínimas distancias e verdadeira magnitude.	DT2.B2.1.2. Representa figuras planas contidas en planos paralelos, perpendiculares ou oblicuos aos planos de proxección, trazando as súas proxeccións diédricas.	DT2.B2.1.3. Determina a verdadeira magnitude de segmentos, ángulos e figuras planas utilizando xiros, abatements ou cambios de plano en sistema diédrico e, de ser o caso, no sistema de planos cotados.	DT2.B2.2.3. Acha a intersección entre liñas rectas e corpos xeométricos coa axuda das súas proxeccións diédricas ou a súa perspectiva, indicando o trazado auxiliar utilizado para a determinación dos puntos de entrada e saída.	DT2.B2.2.1. Representa cilindros e conos de revolución aplicando xiros ou cambios de plano para dispor as súas proxeccións diédricas en posición favorable para resolver problemas de medida.	50%
	DT2.B2.3.1. Comprende os fundamentos da axonometría ortogonal, clasificando a súa tipoloxía en función da orientación do triedro fundamental, determinando o triángulo de trazas e calculando os coeficientes de redución.	DT2.B2.3.2. Debuxa axonometrías de corpos ou espazos definidos polas súas vistas principais, dispoñendo a súa posición en función da importancia relativa das caras que se desexen amosar e/ou da conveniencia dos trazados necesarios	DT2.B2.3.3. Determina a sección plana de corpos ou espazos tridimensionais formados por superficies poliédricas, debuxando isometrías ou perspectivas cabaleiras.	DT2.B3.1.3. Debuxa bosquexos a man alzada e esbozos cotados para posibilitar a comunicación técnica con outras persoas.		50%
	DT2.B2.2.2. Determina a sección plana de corpos ou espazos tridimensionais formados por superficies poliédricas, cilíndricas, cónicas e/ou esféricas, debuxando as súas proxeccións	DT2.B2.2.4. Desenvolve superficies poliédricas, cilíndricas e cónicas, coa axuda das súas proxeccións diédricas, utilizando xiros, abatements ou cambios de plano	DT2.B2.1.4. Representa o hexaedro ou cubo en calquera posición respecto aos planos coordenados, o resto dos poliedros regulares, prismas e			60%

3ª	diédricas e obtendo a súa verdadeira magnitude.	para obter a verdadeira magnitude das arestas e caras que as conforman.	pirámides en posicións favorables, coa axuda das súas proxeccións diédricas, determinando partes vistas e ocultas.			
	DT2.B3.1.1. Elabora e participa activamente en proxectos cooperativos de construción xeométrica, aplicando estratexias propias adecuadas á linguaxe do debuxo técnico.	DT2.B3.1.2. Identifica formas e medidas de obxectos industriais ou arquitectónicos, a partir dos planos técnicos que os definen.	DT2.B3.1.4. Elabora esbozos de conxuntos e/ou pezas industriais ou obxectos arquitectónicos, dispoño as vistas, os cortes e/ou as seccións necesarias, tomando medidas directamente da realidade ou de perspectivas a escala, elaborando bosqueños a man alzada para a elaboración de debuxos cotados e planos de montaxe, instalación, detalle ou fabricación, de acordo coa normativa de aplicación.			30%
	DT2.B3.2.1. Comprende as posibilidades das aplicacións informáticas relacionadas co debuxo técnico, e valora a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a súa utilización.	DT2.B3.2.2. Representa obxectos industriais ou arquitectónicos coa axuda de programas de debuxo vectorial 2D, creando entidades, importando bloques de bibliotecas, editando obxectos e dispoño a información relacionada en capas diferenciadas pola súa utilidade.	DT2.B3.2.3. Representa obxectos industriais ou arquitectónicos utilizando programas de creación de modelos en 3D, inserindo sólidos elementais, manipulándoos ata obter a forma buscada, importando modelos ou obxectos de galerías ou bibliotecas, incorporando texturas, seleccionando o encadramento, a iluminación e o punto de vista adecuado ao propósito buscado	DT2.B3.2.4. Presenta os traballos de debuxo técnico utilizando recursos gráficos e informáticos, de xeito que estes sexan claros e limpos, e que respondan ao obxectivo para os que se realizaron.		

5. Concrecións metodolóxicas

Concrecións metodolóxicas

Principios metodolóxicos xerais.

As liñas metodolóxicas xerais a seguir no bacharelato irán encamiñadas a desenrolar o gusto polo traballo ben feito, o esforzo, a autonomía persoal, o traballo cooperativo e a que o alumno aplique métodos de investigación apropiados para súa idade.

Os principios metodolóxicos a seguir serán os seguintes:

- O profesor haberá de ter sempre presente o principio de individualidade do ensino. Nunca ha de esquecerse deste aspecto que no ensino resulta fundamental e haberá de lembrar que se educa a persoas concretas, en circunstancias concretas e nun determinado contexto, de modo que, as propostas e o traballo haberá de adaptarse, no posible, ás características dos alumnos e do entorno no que se traballe.

- Na aula haberá de crearse un ambiente aberto que parta do principio de flexibilidade.

A postura do profesor haberá de ser flexible e así mesmo, a relación do alumno cos seus compañeiros nun clima de respecto mutuo que se fomentará coa colaboración entre alumnos e có traballo en grupo nalgunha das propostas. Esta flexibilidade farase extensible á elección de tratamentos ou recursos gráficos na resolución de proxectos

- Procurarase que o alumno coñeza a dimensión práctica dos coñecementos adquiridos. Que sexa capaz de relacionar a teoría coa práctica, buscando a aplicación do aprendido. Isto lograrase traballando con casos prácticos encamiñados á resolución de problemas reais, presentes na vida cotiá

- As actividades estarán deseñadas de maneira que o alumno vincule os coñecementos adquiridos ó medio e comprenda a utilidade dos mesmos.

- Tentarase facer o posible cara a propiciar o traballo en grupo, respectando a creatividade e a iniciativa de cada unha das persoas que o compoñen.

- O profesor incidirá na necesidade do esforzo e a tenacidade para o logro das destrezas e precisión nos obxectivos previstos.

Na materia que nos ocupa é moi importante a parte procedimental, e é necesario que os alumnos así o entendan. O profesor fará que os alumnos tomen conciencia disto e explicarlles que unha parte importante da cualificación que obteñan reflectirá se conseguen acadar as destrezas necesarias.

Estes principios metodolóxicos levaranse a cabo a través das seguintes estratexias:

- Estratexias expositivas: Realizarase unha exposición dos conceptos que irá acompañada en todo momento de exemplos gráficos visualizados polo alumno a través de medios proporcionados polo profesor ou buscados e recompilados polos propios alumnos. Se partirá dos coñecementos previos do alumno para o deseño de cada unidade.

- Estratexias de indagación: Cada unidade irá acompañada da proposta de traballos, de extensión variable segundo a capacidade do alumno para o que existirán actividades de desenrolo e ampliación. Unha gran parte das actividades prácticas propostas realizaranse na aula co fin de que o alumno poda contar coa axuda do profesor cando o requira e para facilitar o seguimento do alumno pola parte do profesor e valorar así o seu esforzo e o nivel de adquisición das destrezas anteriormente citadas e tan importantes tendo en conta a natureza da materia. Ó remate dos temas os alumnos realizarán as láminas e exercicios propostos co fin de adquirir as destrezas que se perseguen coma obxectivos do presente curso. Na presentación das láminas valorarase a precisión, limpeza e tempo de entrega, e todo isto contará cara a elaboración da nota. Ó final do curso o alumno deberá entregar os apuntes e as láminas coma traballo final debidamente ordenado e encadernado e a nota obtida neste traballo formará parte da nota final obtida polo alumno nesta materia. O "libro de apuntes" realizado polo alumno en 1º de Bacharelato será o material curricular de referencia utilizado no primeiro trimestre do segundo curso (se o alumno cursa a materia de Debuxo Técnico II).

6. Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar

Materiais e recursos didácticos

Gran parte dos exercicios propostos faranse nas fotocopias entregadas polo profesor da materia. Ditas fotocopias serviran tanto para resolver as cuestións propostas como para apuntes dos alumno Xa que, como viuse en apartados anteriores da programación, coas fotocopias entregadas polo profesor os alumnos deben facer un libro de consulta que fará as veces de "libro de texto" empregado para impartir o repaso da primeira avaliación.

Os materiais polo tanto serán: As fotocopias proporcionadas polo profesor, pezas para a realización das vistas diédricas, libros de texto para consulta dispoñibles no departamento e os materiais necesarios para que os alumnos elaboren as láminas propostas. A Aula está, lógicamente, dotada de encerado, plantillas básicas a escala e compás (fundamentais para impartir unha clase de debuxo técnico).

O departamento conta, na aula na que se imparte a materia, cun canón dixital e acceso a Internet de xeito que se o profesor así o desexa pode proxectar imaxes ilustrativas durante a exposición de contidos ou utilizar páxinas webs nas que se tratan partes do contido da materia, o que resulta extremadamente útil.

Á disposición do departamento están tamén a aula de informática e a pizarra dixital para o uso de material curricular de soporte informático.

No presente curso existe unha normativa sobre o uso de espazos específicos sobre o uso das aulas materia dentro do protocolo Covid 19.

7. Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción

7.1 Criterios de avaliación

Avaliacións parciais

Os criterios utilizados para avaliar aos alumnos nesta materia son os seguintes:

Bloque 1. Xeometría e debuxo técnico

- B1.1. Resolver problemas de tanxencias mediante a aplicación das propiedades do arco capaz, dos eixes e centros radicais e/ou da transformación de circunferencias e rectas por inversión, indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos.
- . Seleccionar estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analogía noutros problemas máis sinxelos.
- B1.2. Debuxar curvas cíclicas e cónicas e identificar os seus principais elementos, utilizando as súas propiedades fundamentais para resolver problemas de pertenza, tanxencia ou incidencia.
- B1.3. Relacionar as transformacións homolóxicas coas súas aplicacións á xeometría plana e aos sistemas de representación, valorando a rapidez e a exactitude nos trazados que proporciona a súa utilización.

Bloque 2. Sistemas de representación

- B2.1. Valorar a importancia da elaboración de debuxos a man alzada para desenvolver a visión espacial, analizando a posición relativa entre rectas, planos e superficies, identificando as súas relacións métricas para determinar o sistema de representación axeitado e a estratexia idónea que solucione os problemas de representación de corpos ou espazos tridimensionais.

- B2.2. Representar poliedros regulares, pirámides, prismas, cilindros e conos mediante as súas proxeccións ortográficas, analizando as posicións singulares respecto aos planos de proxección, determinando as relacións métricas entre os seus elementos, as seccións planas principais e a verdadeira magnitude ou desenvolvemento das superficies que os conforman.

- B2.3. Debuxar axonometrías de poliedros regulares, pirámides, prismas, cilindros e conos, dispoñendo a súa posición en función da importancia relativa das caras que se desexen amosar e/ou da conveniencia dos trazados necesarios, utilizando a axuda do abatemento de figuras planas situadas nos planos coordenados, calculando os coeficientes de redución e determinando as seccións planas principais.

Bloque 3. Documentación gráfica de proxectos

- B3.1. Elaborar bosquexos, esbozos e planos necesarios para a definición dun proxecto sinxelo relacionado co deseño industrial ou arquitectónico, valorar a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a utilización de aplicacións informáticas, planificar de maneira conxunta o seu desenvolvemento, revisar o avance dos traballos e asumir as tarefas encomendadas con responsabilidade.

- B3.2. Presentar de xeito individual e colectivo os bosquexos, os esbozos e os planos necesarios para a definición dun proxecto sinxelo relacionado co deseño industrial ou arquitectónico, valorar a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a utilización de aplicacións informáticas, planificar de maneira conxunta o seu desenvolvemento, revisar o avance dos traballos e asumir as tarefas encomendadas con responsabilidade.

A avaliación é unha parte do proceso de ensino e aprendizaxe que se desenrola durante o mesmo de forma continua e diferenciada para cada un dos alumnos; é tamén un instrumento de realimentación do mentado proceso. O seguimento que se faga a través de dito proceso traducirase, ademais, en orientación apoio e estímulo para os alumnos.

Faranse durante o curso:

Avaliación inicial: Proporciona datos do punto de partida de cada un dos alumnos, sendo unha primeira fonte de información sobre os coñecementos previos e características persoais, que permiten unha atención ás diferenzas e unha metodoloxía axeitada.

Avaliación Formativa: Confirne unha visión das dificultades e progresos de cada caso ó longo da evolución do proceso de aprendizaxe. A avaliación formativa é sumamente importante porque é a través da que conseguiremos detectar se o alumno non progresa adecuadamente. A avaliación formativa permitiranos detectar fallos e dificultades e definir as medidas de reforzo necesarias para cada alumno.

Avaliación Sumativa: Establece os resultados ó termo do proceso total de aprendizaxe en cada período formativo e a consecución dos obxectivos.

Como instrumentos de avaliación teranse en conta os seguintes:

- **A observación sistemática:**

O proceso de realización de láminas e exercicios, as actitudes na interrelación cos outros, a adquisición de hábitos na realización dos traballos, son as situacións propicias para que a observación resulte máis indicada.

A recollida de información farase coas fichas de seguimento que están debidamente deseñadas cara a recoller o máximo de información do alumno en cada unha das sesións correspondentes á materia.

As fichas do alumno deberán recoller todo tipo de información para definir a nota con exactitude: se o alumno trae ou non o material, se houbo incidencias de comportamento na aula, o grado de implicación do alumno nas propostas, faltas de asistencia, expulsións ou faltas de orde, entrega de láminas, traballos e apuntamentos a tempo... Todo esta información será utilizada co fin de determinar o grado de adquisición dos estándares correspondentes.

- **Seguimento dos traballos individuais realizados polo alumno.**

Con este procedemento se apreciará o progreso na adquisición e consolidación dos contidos tratados en cada tema.

Na materia que nos ocupa os procedementos constitúen unha parte moi importante xa que, tralo proceso de información e conceptualización, a interpretación gráfica e o análise de procedementos e solución de problemas é o único instrumento que nos permite medir o grado de comprensión do alumno.

Para facilitar a valoración da parte procedimental da materia, tanto en primeiro como en segundo de bacharelato será de obrigado cumprimento para ser avaliado a presentación dos exercicios propostos polo profesor en cada trimestre. A nota obtida en ditos exercicios formará parte da cualificación final do alumno, os exercicios propostos terán que ser presentados obrigatoriamente para ser avaliado positivamente.

Co fin de que a cualificación global do alumno conteña tódolos ámbitos das competencias adquiridas, algunhas das láminas ou exercicios propostos realízanse na aula e na cualificación obtida nas mesmas valorarase no soamente o resultado final (limpeza, precisión e tempo de entrega) sino o nivel de implicación do alumno en canto á materia, a súa capacidade de traballo, a súa actitude na aula etc... desta forma preténdese que as actitudes adquiridas polo mesmo se reflectan na nota final.

- **Deseño de probas específicas**

Preténdese que axuden a valorar a adquisición das competencias determinadas. Estas probas realízanse a partir dunha serie de contidos que se consideran necesarios para que os alumnos podan interpretar a nova información.

O profesor terá sempre como referente a programación á hora do deseño das probas, procurarase que o dominio dos contidos mínimos amosado polo alumno axude a este a chegar ó aprobado e que o dominio do resto de contidos recollidos na programación sumen o resto da nota ata chegar á máxima cualificación (sobresaliente).

Tanto en primeiro como en segundo de bacharelato realízanse as probas necesarias, que serán un mínimo de dúas por trimestre, podendo aumentar a súa cantidade en función da complexidade dos contidos impartidos ou a dificultade que presente o grupo en canto á comprensión dos mesmos. A nota obtida será a media aritmética das cualificacións obtidas nas probas realizadas e suporá un 100% da nota final.

En principio, cada una das dúas probas realizadas por avaliación suporán o 50% da porcentaxe destinada a contidos (100%). No caso de que a porcentaxe da nota fose outra por non dar terminado de impartir os contidos programados ou por outra razón, o profesor informará aos alumnos nos cambios de ditas porcentaxes (o valor que cada unha das probas terá).

No caso de que o alumno suspenda algunha das probas ten a posibilidade de ir recuperando a materia que vai quedando pendente o longo do curso.

Avaliación final

No mes de Xuño realízase unha proba final deseñada de acordo ós obxectivos e contidos mínimos referidos nesta programación e o traballo do alumno será corrixido de acordo aos criterios de avaliación e dos estándares correspondentes e obterá coma cualificación a nota numérica obtida en dita proba. A proba será deseñada por avaliacións.

Existe a posibilidade de que o alumno poida examinarse só da avaliación ou avaliacións que ten pendentes.

Avaliación extraordinaria

No caso de que a cualificación obtida polo alumno en xuño sexa de suspenso existe a posibilidade de recuperar a materia na convocatoria extraordinaria de xuño.

Na convocatoria extraordinaria realizarase unha proba deseñada de acordo ós obxectivos e contidos mínimos referidos nesta programación e será corrixido da cordo ós criterios de avaliación e dos estándares correspondentes e obterá coma cualificación a nota numérica obtida en dita proba.

7.2 Criterios de cualificación

Criterios de cualificación

As porcentaxes asociadas a cada ámbito da materia que nos ocupa son as seguintes:

Probas escritas: A nota obtida será a media aritmética das probas realizadas durante a avaliación. ós contidos conceptuais corresponderalles un 80% da nota total.

Traballo individual (láminas) : corresponderalles un 20% da nota obtida. O 20% será para os exercicios e láminas realizadas polo alumnado tanto na aula como na casa.

A nota obtida en cada apartado será a media aritmética:

No caso das **probas escritas**, a media aritmética das probas realizadas. En principio , cada una das dúas probas realizadas por avaliación suporán o 80% da porcentaxe destinada a contidos . No caso de que a porcentaxe da nota fose outra por non dar terminado de impartir os contidos programados ou por outra razón, o profesor informará aos alumnos nos cambios de ditas porcentaxes (o valor que cada unha das probas terá no total da nota obtida). Para a corrección de ditas probas, o profesor utilizará os estándares correspondentes, recollidos no punto catro da presente programación. **No caso de que non se exixa a entrega de exercicios prácticos ao longo da avaliación o porcentaxe das probas escritas pasara a ser do 100% sendo a nota final de avaliación a media aritmética entre as dúas probas.**

No caso **do traballo individual** do alumno (o 20%) a nota obtida será tamén a media aritmética dos traballos e láminas entregadas polo alumno. Os traballos que o profesor pide ó alumno poden ser de moi diferente envergadura e dificultade, para que a media aritmética sexa xusta o profesor indicará o que dito traballo conta para a media , de este xeito, un traballo de moita dificultade pode contar como dous (e ata tres) traballos dos habituais e como medio se a súa simplicidade así o precisa. O profesor debe indicalo valor do traballo no momento de encargalo ó alumno.

NOTA: No caso de que o profesor así o decida, poderá avaliar ao alumnado tendo en conta unicamente as probas escritas. Neste caso a nota será a media aritmética obtida.

7.3 Criterios de promoción

Criterios de promoción

8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

Indicadores de logro do proceso de ensino e da práctica docente		
ASPECTO QUE SE AVALÍA: PLANIFICACIÓN		
Indicadores	Valoración	Propostas de mellora
1. Programa a materia tendo en conta os estándares de aprendizaxe previstos nas leis educativas.		
2. Programa a materia tendo en conta o tempo dispoñible para o seu		

desenvolvemento.		
3. Selecciona e secuencia de xeito progresivo os contidos da programación de aula tendo en conta as particularidades de cada un dos grupos.		
4. Programa actividades e estratexias en función dos estándares de aprendizaxe.		
5. Planifica as clases de xeito flexible, preparando actividades e recursos axeitados á programación de aula e ás necesidades e os intereses do alumnado.		
6. Establece os criterios, procedementos e os instrumentos de avaliación e autoavaliación que permiten facer o seguimento do progreso de aprendizaxe dos seus alumnos.		
7. Coordínase co profesorado doutros departamentos que podan ter contidos afíns á súa disciplina.		
ASPECTO QUE SE AVALÍA: MOTIVACIÓN DO ALUMNADO		
Indicadores	Valoración	Propostas de mellora
1. Proporciona un plan de traballo ao principio de cada unidade.		
2. Plantexa situacións que introduzan a unidade (lecturas, debates, diálogos...).		
3. Relaciona as aprendizaxes con aplicacións reais eou coa súa funcionalidade.		
4. Informa sobre os progresos acadados e as dificultades atopadas.		
5. Relaciona os contidos e as actividades cos intereses do alumnado.		
6. Estimula a participación activa dos estudantes en clase.		
7. Promove a reflexión dos temas tratados.		
ASPECTO QUE SE AVALÍA: DESENVOLVEMENTO DO ENSINO		
Indicadores	Valoración	Propostas de mellora
1. Resume as ideas fundamentais discutidas antes de pasar a unha nova unidade ou tema con mapas conceptuais, esquemas...		
2. Cando introduce conceptos novos, relaciónaos, se é posible, cos xa coñecidos; intercala preguntas aclaratorias; pon exemplos...		
3. Ten predisposición para resolver dúbidas e ofrecer asesorías dentro e fóra das clases.		
4. Optimiza o tempo dispoñible para o desenvolvemento de cada unidade didáctica.		
5. Utiliza axuda audiovisual ou de outro tipo para apoiar os contidos na aula.		
6. Promove o traballo cooperativo e mantén unha comunicación fluída cos estudantes.		
7. Desenvolve os contidos dun xeito ordenado e comprensible para os alumnos.		
8. Plantexa actividades que permitan acadar os estándares de aprendizaxe e as destrezas propias da etapa educativa.		
9. Plantexa actividades grupais e individuais.		
ASPECTO QUE SE AVALÍA: SEGUIMENTO E AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO-APRENDIZAXE		
Indicadores	Valoración	Propostas de mellora
1. Realiza a avaliación inicial a principio de curso para axustar a programación ao nivel dos estudantes.		
2. Detecta os coñecementos previos de cada unidade didáctica.		
3. Revisa, a cotío, os traballos propostos na		

aula e fóra dela.		
4. Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e o xeito de melloralas.		
5. Corrixe e explica de forma habitual os traballos e actividades dos alumnos e dá pautas para a mellora das súas aprendizaxes.		
6. Utiliza criterios de avaliación abondo, que atenda de xeito equilibrado a avaliación dos diferentes contidos.		
7. Favorece os procesos de autoavaliación e coavaliación.		
8. Propón novas actividades que facilite a adquisición de obxectivos cando estes non teñan sido acadados suficientemente.		
9. Propón novas actividades de máis nivel cando os obxectivos teñan sido acadados con suficiencia.		
10. Utiliza diferentes técnicas de avaliación en función dos contidos, o nivel dos estudantes, etc.		
11. Emplea diferentes medios para informar dos resultados aos estudantes e ás familias.		

9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso do bacharelato

Procedementos para acreditar os coñecementos necesarios

11. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados

Deseño da avaliación inicial

Os alumnos, tal e como quedou recollido no apartado 7 da presente programación didáctica, realizarán una proba inicial que proporcionará os datos que definirán o punto de partida de cada un dos alumnos, sendo unha primeira fonte de información sobre os coñecementos previos e características persoais, que permiten unha atención ás diferenzas e unha metodoloxía axeitada.

Medidas individuais e colectivas

Recollidas no seguinte apartado da programación didáctica.

12. Medidas de atención á diversidade

Medidas de atención á diversidade

En colaboración co departamento de orientación se procurará detectar os casos dos alumnos que precisen medidas de atención especiais e elaboraranse actividades ó seu nivel para conseguir que poidan avanzar na súa aprendizaxe, manteñan a motivación e reforcen a súa autoestima.

Para atender á diversidade na aula o profesor haberá de ter en conta os seguintes aspectos:

Características dos alumnos no referente a :

- Ideas previas dos alumnos
- Potencial do alumno ante o aprendizaxe

Contexto psicocultural

Contexto físicoambiental

Estímulos e motivacións específicas

No desenrolo da práctica docente haberán de terse sempre presentes os principios básicos que conflúen na idea nuclear de que a educación é un proceso de construción no que, tanto o profesor como o alumno deben lograr a adquisición, pola parte do alumno, de aprendizaxes significativos.

Neste proceso ten moita importancia a aplicación correcta dos procedementos de avaliación que permitirá determinar tanto o grao de progreso acadado polo alumno como as dificultades que podan plantexarse e, desta forma, poderase axustar-la intervención pedagóxica ás necesidades dos alumnos.

Mediante a avaliación inicial e observando sistematicamente o traballo do alumno (tal e como foi explicado en apartados anteriores) imos coñecendo factores coma as diferenzas sociais, culturais, personalidade do alumno, deficiencias particulares, etc. Poderemos polo tanto ir axustando o proceso as diferenzas individuais tendo en conta que o fin último é levar ó máximo número de alumnos a un mesmo obxectivo.

A natureza procedimental da materia que nos ocupa obriga a un seguimento continuo do traballo individual do alumno e permite detectar con mais facilidade tanto as deficiencias coma as características individuais e contemplala diversidade dentro da aula .

Unha vez detectada a deficiencia ou o erro pode reconducirse a acción educativa en aqueles aspectos que non incumban aos básicos do currículo: Utilizando un tipo ou outro de actividades na proposta didáctica (actividades de desenrolo, de ampliación ou reforzo) , adaptando a temporalización ou a distribución de contidos proposta , flexibilizando agrupamentos de acción específica etc...No caso de que o profesor durante a avaliación formativa ou durante a fase de rexistro (na que revisa tanto os apuntamentos do alumno como os exercicios e as láminas propostas) detectase unha dificultade aplicaráselle o alumno medidas de reforzo específicas. Ditas medidas de reforzo poden ser dende novas propostas de exercicios, cambios na metodoloxía ou explicacións mais específicas (tanto durante o horario da materia como en horario non correspondente á materia, sempre que isto sexa posible). No caso de que , aínda con medidas de reforzo, o alumno acade unha cualificación de non apto no exame de avaliación, existe a posibilidade de ir recuperando materia pendente ó longo do curso como xa se explicou no apartado anterior.

13. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda

Elementos transversais que se traballarán**Comprensión lectora e expresión oral:**

como xa vimos en outros apartados da programación, a materia enriquece a capacidade comunicativa, dado que, como toda forma de comunicación, posúe uns procedementos comúns que permiten facer uso duns recursos específicos para crear mensaxes e interpretalas.

Desde a materia de debuxo tratarase (dentro do posible) a competencia en comunicación plantexando problemas que teñan varias formas distintas para chegar a unha mesma solución e propostas creativas. de tal xeito que o alumno deba defender as súas propostas coherentemente diante dos seus compañeiros argumentando cada paso para chegar a súa solución (no caso dos problemas) e os pasos e decisións tomadas no seu proxectos (no caso de propostas creativas).

Ó ser una materia técnica fase complexo fomentar a comprensión lectora dende ela . O profesor, de tódolos xeitos, tratará de despertar a curiosidade e o interese de o alumno polo mundo da arquitectura, da enxeñería e do resto das artes e lle proporcionará bibliografía sobre ditos temas xunto á bibliografía específica para ampliar os coñecementos técnicos impartidos na aula.

Forman parte de dita bibliografía, por unha banda, libros de consulta e ampliación sobre os coñecementos impartidos na materia e por outro lado, libros que o departamento considere oportunos e interesantes e cuxa finalidade sexa despertar a curiosidade do alumno a través do coñecemento. Xa sexa a través de tratados específicos ou incluso lecturas entretidas que tratan temas da materia de xeito tanxencial .

Comunicación audiovisual e TIC:

Para o departamento de debuxo quizais o mais importante para o fomento das TIC dende as nosas materias é que os alumnos coñezan os programas de debuxo mais importantes (Autocad, Cabri Geométré, Cabri 3D, Geogebra , Sketchup ..) que poden resultarlles útiles nun futuro, e que visiten páxinas web dedicadas ó debuxo técnico e que poden resultarlles moi

interesantes e moi útiles.

Interesaríanos tamén, que soubesen da existencia de programas de tratamento da imaxe que poden tamén resultarlles útiles cara a futuras creacións (Adobe photoshop, Corel Draw, Gimp, Draw...)

O departamento de debuxo está facilitará aos alumnos o coñecemento dalgúns dos programas citados anteriormente e das webs mais interesantes. Utilizaremos a aula de informática para facer algún traballo en soporte dixital para que os alumnos poidan irse familiarizando con algún dos programas mais útiles e traballar así os procedementos e contidos da unidade didáctica quince da presente programación.

O traballo na aula de informática é sobre todo importante para que os alumnos se familiaricen co uso de algúns programas pero, tanto o seu coñecemento como a visita as webs mais interesantes farémolas a través do canón da aula ou, se o visionado ou a interactividade da algunha de elas así lo precisase, da pizarra dixital.

Ao igual que ocorre coa bibliografía, o departamento de debuxo ofrece aos alumnos unha recompilación das webs mais interesantes de debuxo técnico para poñelas a disposición do alumnado. E ao igual que ocorre coa bibliografía, dita recompilación ten dous apartados:

- Por un lado, webs que tratan directamente os contidos impartidos na aula. Dentro de ditas webs se indican aquelas que o profesor utiliza á hora de impartir os coñecementos como material de apoio durante as explicacións.

- Por outro lado, webs interesantes que ao igual que os libros, poden despertar curiosidade e interese nos alumnos a través do entretemento.

Ao igual que ocorre coa bibliografía o compendio de páxinas web interesantes cambia de forma constante xa que o material web cambia cada día e aparecen novas páxinas moi interesantes para os alumnos. O departamento tratará de localizalas e poñelas a disposición do alumno e fará constar, tanto nalgunha das actas de departamento do presente curso, como na memoria final da materia os cambios feitos na recompilación da páxinas recomendadas polo departamento.

Educación cívica é prevención da violencia.

Neste apartado é moi importante que, a través da materia, atopemos a forma de proporcionar aos alumnos os valores que sustentan a vida en común e a cohesión social; Tamén aqueles valores que favorecen: A liberdade persoal, a responsabilidade, a solidariedade, igualdade, respecto...en definitiva, todos aqueles aspectos que constitúen a base dunha vida en sociedade.

Neste sentido, a nosa materia, tratará de crear un ambiente de traballo no aula de aceptación, respecto e confianza que axude ao alumno a construír unha imaxe positiva de si mesmo e propoñer actividades ou traballos en grupo co fin de crear espazos próximos de convivencia. Trataremos de facer que o alumno sexa capaz de analizar criticamente a realidade e que corrixira prexuízos sexistas nas súas manifestacións para consolidar hábitos non discriminatorios.

Emprendemento:

Trátase aquí de adquirir destrezas e habilidades necesarias para conseguir un obxectivo proposto. De adquirir conciencia do obxectivo e planificar o modo de logralo.

Sempre que desde esta materia queiramos deseñar propostas de traballo que desenvolvan estes aspectos, as nosas actividades e propostas terán que traballar os seguintes ámbitos:

Capacidade de análise do alumno, capacidade de planificación e execución das fases de traballo, capacidade de superación dos problemas técnicos que aparecen durante a execución e de atopar novas vías, habilidades para traballar en grupo e desenvolvemento da creatividade e da imaxinación para a procura de solucións e alternativas. A gran maioría das propostas do departamento traballan estes aspectos. Podemos dicir entón que desde a materia que nos ocupa traballamos aspectos básicos deste elemento transversal que está directamente relacionado co desenvolvemento da capacidade de sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

14. Actividades complementarias e extraescolares

Actividades complementarias e extraescolares

As saídas fora do centro, en xeral, permiten traballar a motivación e a exemplificación facendo mais significativo o aprendizaxe. Nas saídas plantexadas determinaranse os obxectivos de forma clara e métodos de observación e recollida de datos para os alumnos.

Basicamente teremos en conta tres recursos para as saídas:

- Empresas onde o debuxo sexa unha ferramenta de traballo fundamental. Este tipo de visitas pon ós alumnos en contacto cunha realidade e establecen unha conexión entre a parte académica da materia e o entorno.
- Monumentos con interese arqueolóxico e arquitectónico concreto.
- Museos de arte e tecnoloxía que ó darnos a coñecelo patrimonio cultural son unha fonte de información respecto á historia das ideas e as concrecións artísticas, estéticas e tecnolóxicas da nosa sociedade.

Por outra banda, é intención do departamento de debuxo, realizar unha visita cultural especialmente dedicada aos alumnos que cursan a materia de bacharelato (debuxo técnico). A visita ten como obxectivo desenrolar a súa sensibilidade artística (aquela que levoulles a escoller esta materia), trátase de una actividade interdisciplinar, organizada e levada a cabo co departamento de historia e destinada aos alumnos que mostren interese pola arte.

Elixiranse, polo tanto, destinos cun interese artístico alto.

Ao longo do presente curso a visita irá tomando forma e quedará constancia de elo nas correspondentes actas do departamento e na memoria final do curso de xeito moito mais detallado así como das actividades extraescolares anteriormente citadas (concurso fotográfico, de postais, de carteis).

É costume do departamento facer unas clases preparatorias para dita visita. En moitos casos, os alumnos preparan unha exposición teórica sobre algúns monumentos ou obras a visitar.

A maiores de dita visita, o departamento, unha vez estudadas as axendas culturais da temporada, considera a pertinencia dunha saída a museos mais próximos.

15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación

Programación didáctica

ESO

DEPARTAMENTO	Debuxo
MATERIA OU ÁMBITO	Educación plástica, visual e audiovisual
CURSO E GRUPOS	4º ESO
PROFESORADO	Sonia González Hernández
LIBRO DE TEXTO	Non

Índice

1.	Introdución e contextualización	3
2.	Contribución ao desenvolvemento das competencias clave	3
3.	Concreción, de ser o caso, dos obxectivos para o curso	8
4.	Concreción de cada estándar de aprendizaxe avaliable:	14
5.	Concrecións metodolóxicas	33
6.	Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar	34
7.	Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción.....	35
7.1	Criterios de avaliación.....	35
7.2	Criterios de cualificación	37
7.3	Criterios de promoción.....	39
8.	Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	39
9.	Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	41
10.	Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	41
11.	Medidas de atención á diversidade	41
12.	Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda	42
13.	Actividades complementarias e extraescolares	44
14.	Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora	44

1. Introducción e contextualización

Introdución xeral

A Lei orgánica 8/2013, no capítulo III determina que se entende por currículo o conxunto de obxectivos, competencias, contidos, criterios de avaliación, estándares e resultados de aprendizaxe avaliábeis de cada unha das ensinanzas e etapas educativas reguladas pola citada Lei. O Real decreto 1105/2014, de 26 de decembro, establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato. O Decreto 86/2015, do 25 de xuño, establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Segundo a Lei 8/2013, corresponde ao Goberno o deseño básico, en relación cos obxectivos, competencias, contidos e criterios de avaliación, estándares e resultados de aprendizaxe avaliábeis, co fin de asegurar unha formación común e o carácter oficial e a validez en todo o territorio nacional das titulacións ás que se refire esta Lei Orgánica. Non obstante, dentro dos límites establecidos polas Administracións, os centros docentes desenvolverán e complementarán, no seu caso, o currículo e as medidas de atención á diversidade establecidas polas Administracións educativas, adaptándoos ás características do alumnado e á súa realidade educativa co fin de atender a todo o alumnado.

De acordo co artigo 10 do RD 1105/2014, a finalidade da Educación Secundaria Obrigatoria consiste en acadar que os alumnos e alumnas adquiran os elementos básicos da cultura, especialmente nos seus aspectos humanístico, artístico, científico e tecnolóxico; desenvolver e consolidar neles hábitos de estudo e de traballo; preparalos para a súa incorporación a estudos posteriores e para a súa inserción laboral e formalos para o exercicio dos seus dereitos e obrigas na vida como cidadáns.

Área de educación plástica, visual e audiovisual:

Si noutras épocas históricas era a palabra, tanto na súa expresión oral como escrita, a principal forma de expresión e transmisión de ideas e sentimentos, non cabe dúbida de que, na época na que estamos inmersos, a imaxe cobrou un protagonismo sen precedentes en ningunha outra época da historia da humanidade.

A materia parte dos bloques impartidos na Educación Primaria no área de Educación Artística. A parte destinada á educación plástica xa anticipaba os mesmos bloques dos que parte a materia niso, baixo as denominacións de educación audiovisual, debuxo técnico e expresión artística.

- O **bloque Expresión Plástica** experimenta con materiais e técnicas diversas na aprendizaxe do proceso de creación. Inténtase dar ao alumnado unha maior autonomía na creación de obras persoais, axudando a planificar mellor os pasos a seguir na realización de proxectos artísticos, tanto propios como colectivos.
- No **bloque de Educación Audiovisual** Analízanse as características da linguaxe audiovisual desde o cal realízase a análise crítica das imaxes que nos rodean. Realízase tamén especial fincapé no uso das Tecnoloxías da Información e a Comunicación aplicadas á imaxe.
- No **bloque Debuxo Técnico** trasládanse coñecementos teórico-prácticos sobre diferentes formas xeométricas e sistemas de representación e aplícanse estes coñecementos á resolución de problemas e á realización de distintos deseños.

2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave

Competencias clave do currículo de ESO

En liña coa Recomendación 2006/962/EC, do Parlamento Europeo e do Consello, de 18 de decembro de 2006, sobre as competencias clave para a aprendizaxe permanente, este real decreto baséase na potenciación da aprendizaxe por competencias, integradas nos elementos curriculares para propiciar unha renovación na práctica docente e no proceso de ensino e aprendizaxe. Propóñense novos enfoques na aprendizaxe e avaliación, que han de supoñer un importante cambio nas tarefas que han de resolver os alumnos e formulacións metodolóxicos innovadores. A competencia supón unha combinación de habilidades prácticas, coñecementos, motivación, valores éticos, actitudes, emocións, e outros compoñentes sociais e de comportamento que se mobilizan conjuntamente para lograr unha acción eficaz. Contémpnanse, pois, como coñecemento na práctica, un coñecemento adquirido a través da participación activa en prácticas sociais que, como tales, pódense desenvolver tanto no contexto educativo formal, a través do currículo, como nos contextos educativos non formais e informais.

Adóptase a denominación das competencias clave definidas pola Unión Europea. Considérase que as

competencias clave son aquelas que todas as persoas precisan para a súa realización e desenvolvemento persoal, así como para a cidadanía activa, a inclusión social e o emprego. Identifícanse sete competencias clave esenciais para o benestar das sociedades europeas, o crecemento económico e a innovación, e descríbense os coñecementos, as capacidades e as actitudes esenciais vinculadas a cada unha de elas.

As competencias clave do currículo son as seguintes:

Comunicación lingüística (CL).

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT).

Competencia dixital (CD).

Aprender a aprender (AA).

Competencias sociais e cívicas (SC).

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (IE).

Conciencia e expresións culturais (CEC).

Tal e como consta na introducción a través da área da Educación Plástica e Visual o alumnado aprende a mirar, ver, observar e percibir, feitos importantes para a adquisición da competencia artística e cultural.

Tamén fomenta a adquisición de autonomía e iniciativa persoal o desenrolar as habilidades para desenvolver estratexias de planificación, previsión de recursos e avaliación anticipada de resultados.

Na medida en que á creación artística pode supoñer un traballo en equipo, contribúe o desenrolo da competencia social e cidadá, promovendo actitudes de tolerancia, respecto, cooperación..

Asemesmo co acercamento ao contorno audiovisual e multimedia co uso de recursos tecnolóxicos específicos, ademais de colaborar na adquisición da competencia dixital e ser un recurso válido para a produción de creacións visuais acerca o alumno a un coñecemento do tratamento da información a que se accede a través do mundo da imaxe.

Mediante a utilización de procedementos como a observación, experimentación, descubrimento e análise a Educación Plástica contribúe a adquisición da competencia no coñecemento e interacción do mundo físico. O mesmo sucede coa competencia matemática xa que se desenvolve a linguaxe simbólica e profundízase no coñecemento de aspectos espaciais da realidade mediante a Xeometría, e a representación obxectiva das formas.

Tamen enriquece a capacidade comunicativa dado que posúe uns procedementos comúns que permiten facer uso duns recursos específicos para expresar ideas, sentimentos e emocións, integrando a linguaxe plástica e visual con outras imaxes

Na descrición do modelo competencial, é interesante incluír os "descriptoros competenciales" xa que supoñen unha reconfiguración dos contidos que facilita a súa aplicación no adestramento das competencias. As competencias non se ensinan, nin se estudan, adéstranse. Para iso hai que xerar situacións de aprendizaxe nas que o alumno aplique os coñecementos adquiridos.

Abordar cada competencia é inabarcable, para iso, as competencias rómpense en indicadores, que permiten abarcala. Os indicadores rómpense á súa vez en descriptoros. Para medir o grado de adquisición das competencias contamos con entre 3 e 6 descriptoros por indicador e os descriptoros transfórmanse en evaluables nas unidades didácticas a través dos desempeños competenciais (concretos, obxetivables e que nos indican o que debemos observar nas actividades deseñadas para cada unidade).

doutra banda, o desenvolvemento de valores presentes tamén en todas as áreas axudará a que os nosos alumnos aprendan a desenvolverse desde uns determinados valores que constrúan unha sociedade ben consolidada na que todos podamos vivir.

As diferenzas substanciais entre alumnos, levarannos a traballar desde os diferentes potenciais que posúen aplicando as pertinentes Medidas de atención á diversidade, descritas no apartado correspondente da programación

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DA COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA

Esta área contribúe á adquisición da competencia lingüística na medida que favorece a comprensión e a expresión oral e escrita ao promover o coñecemento e a utilización do vocabulario específico referido á expresión artística e ao explorar diferentes canles de comunicación.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DA COMPETENCIA MATEMÁTICA E DAS COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIAS E TECNOLOXÍA

A área de Educación Plástica e Visual ofrece oportunidades ao alumno para utilizar a linguaxe simbólica, así como a profundización nos aspectos espaciais da realidade e a súa representación gráfica. Tamén se adestran procedementos relacionados co método científico, como o son a observación, a experimentación, o descubrimento, a reflexión e a análise.

Na programación, esta competencia será avaliable a través dos seguintes estándares de aprendizaxe:

- EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.
- EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.
- EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplicación á creación de deseños persoais.
- EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.
- EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.
- EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.
- EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.
- EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DA COMPETENCIA DIXITAL

Dentro da área aparecen contidos que fan referencia á contorna audiovisual e multimedia, dando especial importancia ao uso de ferramentas tecnolóxicas para a creación de producións audiovisuais. Tratarase de Adquirir capacidade no tratamento tecnolóxico da imaxe. Fomentar o uso dos medios técnicos para o trazado e a descrición científica de formas.

Na programación, esta competencia será avaliable a través dos seguintes estándares de aprendizaxe:

- EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.
- EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.
- EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.
- EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.
- EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.
- EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.
- EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.
- EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.
- EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.
- EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DA COMPETENCIA DE APRENDER A APRENDER

Esta materia contribuirá á competencia de aprender a aprender na medida en que favoreza a reflexión sobre os procesos e a propia experimentación creativa, xa que esta implica toma de conciencia das propias capacidades e recursos, así como a aceptación dos propios erros como instrumento de mellora.

Na programación, a competencia de aprender a aprender será avaliable a través dos seguintes estándares de aprendizaxe:

- EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.
- EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descriptivo do perceptivo.

- EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.
- EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.
- EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.
- EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.
- EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.
- EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.
- EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.
- EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.
- EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DAS COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS

Esta área é unha boa ferramenta para potenciar a competencia social e cívica, na medida en que as producións artísticas pódense suscitar como traballo en equipo, sendo unha gran oportunidade para fomentar a cooperación, o respecto, a tolerancia....Por outra banda, o fomento da creatividade no aula leva a valorar diversos enfoques e formulacións.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DA COMPETENCIA EN SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPREENDEDOR

Esta área colabora en gran medida na adquisición do sentido de iniciativa e espírito emprendedor, xa que en todo proceso de creación hai que converter unha idea nun produto; e para iso hanse de desenvolver estratexias de planificación, de previsión de recursos, de anticipación e de avaliación de resultados. Este proceso sitúa ao alumnado ante un proceso que lle obriga a tomar decisións dun xeito autónomo. Todo isto, xunto co espírito creativo, a experimentación, a investigación e autocrítica, fomentan a iniciativa e o espírito emprendedor.

Na programación, esta competencia será avaliable a través dos seguintes estándares de aprendizaxe:

- EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.
- EPVAB1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.
- EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.
- EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.
- EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen.
- EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.
- EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.
- EPVAB3.2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.
- EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.
- EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.
- EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como

a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.

- EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.
- EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.
- EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.
- EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.
- EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.
- EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.
- EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.
- EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.
- EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.
- EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.
- EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE QUE FORMAN PARTE DO PERFIL DA COMPETENCIA EN CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIAS

A área de educación plástica, visual e audiovisual, contribúe, especialmente, a adquirir a competencia artística e cultural, xa que pon énfasis en ampliar o coñecemento dos diferentes códigos artísticos e na utilización das técnicas e os recursos que lles son propios. O alumnado aprende a mirar, ver, observar e percibir, e, desde o coñecemento da linguaxe visual, a apreciar os valores estéticos e culturais das producións artísticas. Por outra banda, contribúese a esta competencia cando se experimenta e investiga coa diversidade de técnicas plásticas e visuais e o alumno é capaz de expresarse a través da imaxe. A adquisición desta competencia permítelle coñecer, valorar e respectar as diferentes manifestacións culturais e artísticas e apreciar os recursos e técnicas que lles son propios e Coñecendo os diferentes resortes que propician a creatividade e valoralos nas diferentes producións artísticas.

Na programación, esta competencia será avaliable a través dos seguintes estándares de aprendizaxe:

- EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.
- EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.
- EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.
- EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.
- EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.
- EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.
- EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.
- EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.
- EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen.
- EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.
- EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.
- EPVAB3.2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.
- EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.
- EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.
- EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando

o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.

- EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.
- EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.
- EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.
- EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.
- EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.
- EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.
- EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.
- EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.
- EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.
- EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.

3. Concreción, de ser o caso, dos obxectivos para o curso

Obxectivos de etapa
O RD 1105/2014 establece que os obxectivos do currículo son os referentes relativos aos logros que o estudante debe acadar ao finalizar cada etapa, como resultado das experiencias de ensino-aprendizaxe intencionalmente planificadas con ese fin (Cfr. Artigo 2). No artigo 10 do Decreto 86/2015 precísanse os obxectivos da ensinanza secundaria obrigatoria, que a seguir se concretan para este curso e materia, establecendo a súa correspondencia cos contidos e criterios de avaliación.
Concreción dos obxectivos para o curso. Relación entre os obxectivos de etapa, os criterios de avaliación e os contidos.
a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática
b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e

representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

Bloque: Debuxo Técnico

Obxet.	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA 1 "POLÍGONOS"	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES
g n o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Utensilios de debuxo técnico: estudo e manexo. ▪ B2.2. Trazados xeométricos: cuadriláteros, polígonos regulares e división da circunferencia. ▪ B2.3. Tanxencias e enlaces. ▪ B2.4. Aplicación dos procedementos de trazado de cuadrilátero e polígonos no deseño de motivos xeométricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Analizar a configuración de deseños realizados con formas xeométricas planas, creando composicións onde interveñan diversos trazados xeométricos, utilizando con precisión e limpeza os materiais de debuxo técnico.

Obxet.	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA 2 "Tanxencias e enlaces"	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES
g n o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Tanxencias e enlaces. ▪ B2.4. Aplicación dos procedementos de trazado de tanxencias e enlaces no deseño de motivos xeométricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Analizar a configuración de deseños realizados con formas xeométricas planas, creando composicións onde interveñan diversos trazados xeométricos, utilizando con precisión e limpeza os materiais de debuxo técnico.
b e i o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12. Debuxo asistido por computador. Trazado de pezas planas e tridimensionais sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Utilizar programas de debuxo por computador para construír trazados xeométricos e pezas sinxelas nos sistemas de representación.

Obxet.	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA 3 "Vistas Diédricas"	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ f ▪ g 	<p>B2. 5. Interpretación das pezas a través das súas vistas diédricas.</p> <p>B2.6. Trazado, medidas e posición correctas das vistas de pezas sinxelas. Liñas vistas e ocultas.</p> <p>Esbozo á man alzada e con utensilios de debuxo</p>	<p>B2.2. Diferenciar e utilizar os sistemas de representación gráfica, recoñecendo a utilidade do debuxo de representación obxectiva no ámbito das artes, a arquitectura, o deseño e a enxeñaría.</p>

o	técnico.	
---	----------	--

Obxet.	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA 4 "Sistemas de Representación I e II"	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ f ▪ g ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Perspectiva cabaleira. Posición dos eixes e coeficiente de redución. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. Escalas. ▪ B2.8. Sistema axonométrico: isometría. Posición dos eixes. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. Escalas. ▪ B2.9. Perspectiva cónica central. ▪ B2.10. Perspectiva cónica oblicua. ▪ B2.11. Análise das posibilidades da posición do punto de vista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Diferenciar e utilizar os sistemas de representación gráfica, recoñecendo a utilidade do debuxo de representación obxectiva no ámbito das artes, a arquitectura, o deseño e a enxeñaría.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ i ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12. Debuxo asistido por computador. Trazado de pezas planas e tridimensionais sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Utilizar programas de debuxo por computador para construír trazados xeométricos e pezas sinxelas nos sistemas de representación.

Bloque: Expresión plástica

Obxet.	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA 5 "A linguaxe visual"	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. A linguaxe plástica e visual na creación da composición artística. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Realizar composicións creativas, individuais e en grupo, que evidencien as capacidades expresivas da linguaxe plástica e visual, desenvolvendo a creatividade e expresándoa preferentemente coa subxectividade da súa linguaxe persoal ou empregando os códigos, a terminoloxía e os procedementos da linguaxe visual e plástica, co fin de enriquecer as súas posibilidades de comunicación.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Leis da composición. ▪ B1.3. Leis da composición: movemento, ritmo e liñas de forza. ▪ B1.4. Cor como ferramenta simbólica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Realizar obras plásticas experimentando e utilizando diferentes soportes e técnicas, tanto analóxicas coma dixitais, valorando o esforzo de superación que supón o proceso creativo.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Técnicas de expresión gráfico-plásticas. Experimentación con diversos materiais. ▪ B1.6. Interese pola investigación sobre materiais, soportes, técnicas e ferramentas con fins concretos, así como a utilización das tecnoloxías da información nas creación propias. ▪ B1.7. Iniciativa, creatividade e autoesixencia no proceso de produción propio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Elixir os materiais e as técnicas máis axeitadas para elaborar unha composición sobre a base duns obxectivos prefixados e da autoavaliación continua do proceso de realización.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Seguimento do proceso de creación: bosquexo, proxecto, presentación final e avaliación (reflexión propia e avaliación colectiva). ▪ B1.9. Elaboración de proxectos plásticos de forma cooperativa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Realizar proxectos plásticos que comporten unha organización de forma cooperativa, valorando o traballo en equipo coma fonte de riqueza na creación artística.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ f ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.10. Lectura e valoración de obras artísticas e imaxes en distintos soportes. ▪ B1.11. Análise de distintas obras de arte situándoas na época, na técnica e no estilo aos que pertencen. Valoración do patrimonio artístico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Recoñecer en obras de arte a utilización de elementos e técnicas de expresión, apreciar os estilos artísticos, valorar o patrimonio artístico e cultural como un medio de comunicación e satisfacción individual e colectiva, e contribuír á súa conservación a través do respecto e divulgación das obras de arte.

Bloque: Deseño Gráfico

Obxet.	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA 6 “ Deseño e publicidade”	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES
a c d f h l	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Análise das linguaxes visuais cotiás (arte, deseño, publicidade, etc.). ▪ B3.2. Fases do proceso de deseño. ▪ B3.3. Análise da estética e a funcionalidade do deseño industrial de obxectos. ▪ B3.4. Análise da estética e funcionalidade do feísmo arquitectónico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Percibir e interpretar criticamente as imaxes e as formas do seu ámbito cultural, con sensibilidade cara ás súas calidades plásticas, estéticas e funcionais, e apreciando o proceso de creación artística, en obras propias e alleas, e distinguir e valorar as súas fases.
c e g i	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Campos de aplicación do deseño. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Identificar os elementos que forman a estrutura da linguaxe do deseño.
b e f i	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Deseño de composicións modulares utilizando trazados xeométricos. ▪ B3.7. Componentes da imaxe corporativa: nome, cor, tipografía, logotipo, deseño, etc. ▪ B3.8. Secuenciación e elaboración de proxectos creativos adaptados ás áreas do deseño. ▪ B3.9. Informática ao servizo dos proxectos de deseño. ▪ B3.10. Planificación dun proxecto artístico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Realizar composicións creativas que evidencien as calidades técnicas e expresivas da linguaxe do deseño adaptándoas ás áreas, e valorando o traballo en equipo para a creación de ideas orixinais.

a e f g	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Creación dixital de imaxes. B4.7. Deseño dun proxecto publicitario. B4.8. Desenvolvemento dun proxecto persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Realizar composicións creativas a partir de códigos utilizados en cada linguaxe audiovisual, amosando interese polos avances tecnolóxicos vinculados a estas linguaxes.
a c d f h n o	<ul style="list-style-type: none"> B4.9. Análise crítica da linguaxe publicitaria. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Amosar unha actitude crítica ante as necesidades de consumo creadas pola publicidade, rexeitando os elementos desta que supoñan discriminación sexual, social ou racial.
b c e g n	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Experimentación con diversos materiais. B1.6. Interese pola investigación sobre materiais, soportes, técnicas e ferramentas con fins concretos, así como a utilización das tecnoloxías da información nas creación propias. B1.7. Iniciativa, creatividade e autoesixencia no proceso de produción propio. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Elixir os materiais e as técnicas máis axeitadas para elaborar unha composición sobre a base duns obxectivos prefixados e da autoavaliación continua do proceso de realización.
b c e g n	<ul style="list-style-type: none"> B1.8. Seguimento do proceso de creación: bosquexo, proxecto, presentación final e avaliación (reflexión propia e avaliación colectiva). B1.9. Elaboración de proxectos de forma cooperativa. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Realizar proxectos que comporten unha organización de forma cooperativa, valorando o traballo en equipo coma fonte de riqueza na creación artística.

Bloque: Linguaxe audiovisual e multimedia

Obxet.	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA 7 "O Cine"	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES
<ul style="list-style-type: none"> a h n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Tipos de planos cinematográficos. Análise dos factores expresivos e a súa simboloxía. B4.2. Realización dun storyboard. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Identificar os elementos que forman a estrutura narrativa e expresiva básica da linguaxe audiovisual e multimedia, e describir correctamente os pasos necesarios para a produción dunha mensaxe audiovisual, e valorando o labor de equipo.
<ul style="list-style-type: none"> e l n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Estudo de planos, angulacións e movementos de cámara no cine. B4.4. Criterios estéticos na elaboración de fotografías. B4.5. Finalidade expresiva das imaxes fotoxornalísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Recoñecer os elementos que integran as linguaxes audiovisuais e as súas finalidades
<ul style="list-style-type: none"> a e f 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Creación dixital de imaxes. B4.8. Desenvolvemento dun proxecto persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Realizar composicións creativas a partir de códigos utilizados en cada linguaxe audiovisual, amosando interese polos avances tecnolóxicos vinculados a estas linguaxes.

4. Concreción de cada estándar de aprendizaxe available:

- PRIMEIRO TRIMESTRE :**
- Tema 1.** Polígonos. (Unidade didáctica 1).
 - Tema 2.** Deseño e publicidade. (Unidade didáctica 6)
 - Tema 3.** Tanxencias e enlaces. (Unidade didáctica 2)

Tema 1. Polígonos.

Obxectivo	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Instr.e proce. de Avaliación
b f g n o	B2.1. Utensilios de debuxo técnico: estudo e manexo. B2.2. Trazados xeométricos: cuadriláteros, polígonos regulares e división da circunferencia. - <u>Cuadriláteros.</u> <ul style="list-style-type: none"> • Tipos. Clasificación • Propiedades • Exercicios de aplicación - <u>Polígonos regulares:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Construción dos polígonos a partires do seu lado • Construción xerais • Construción a partires da 	B2.1. Analizar a configuración de deseños realizados con formas xeométricas planas, creando composicións onde interveñan diversos trazados xeométricos, utilizando con precisión e limpeza os materiais de debuxo técnico.	EPVAB2.1.1. Diferenza o sistema de debuxo descriptivo do perceptivo.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diferenza o sistema de debuxo descriptivo do perceptivo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PE
			B2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Resolve problemas de cuadriláteros baseados nas propiedades dos mesmos. ▪ Sabe construír polígonos regulares a partires do seu lado ▪ Sabe construír polígonos estrelados ▪ Coñece e sabe realizar as construcións xerais de polígonos a partires dun lado e a partires da circunferencia que os circunscribe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PE ▪ TP
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Na creación de deseños persoais que se lle propoñen, utiliza os coñecementos adquiridos no tema sobre as formas xeométricas básicas. ▪ Trae o material necesario para realizalas 	

	<p>circunferencia circunscrita</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polígonos estrelados, <p>B2.4. Aplicación dos procedementos de trazado de cuadriláteros e polígonos ao deseño de motivos xeométricos.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. 	<p>actividades propostas</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mantén en bo estado o material propio e o que o departamento pon a súa disposición para a realización de traballos propostos. 	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplica ao produción de proxectos persoais e de grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realiza as láminas de debuxo técnico coa limpeza e precisión necesarias (utilizando así con propiedade os materiais propios da disciplina) ▪ Utiliza con propiedade outro tipo de materiais (ceras, acuarelas, lapis de cor..) se é necesario o seu uso por que se propoña unha actividade que así o requira. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP
	<p>B3.6. Deseño de composicións modulares utilizando trazados xeométricos.</p>	<p>B3.3. Realizar composicións creativas que evidencien as calidades técnicas e expresivas da linguaxe do deseño adaptándoas ás áreas, e valorando o traballo en equipo para a creación de ideas orixinais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Respecta as fases do proceso de traballo. en proxectos persoais ▪ Sabe traballar en grupo participando activamente e respectando o traballo dos compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realiza composicións modulares xeométricas nas que aproveita os coñecementos adquiridos no tema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP

RÚBRICA CORRECIÓN Das láminas		
CORRECIÓN DOS TRAZADOS	PROCESO DE MATERIALIZACIÓN- PRESENTACIÓN	ACTITUDE DURANTE A REALIZACIÓN DO TRABALLO
4 PUNTOS	4 PUNTOS	2 PUNTOS
Estándares	Estándares	Estándares
<p>B2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> □ Resolve problemas de cuadriláteros baseados nas propiedades dos mesmos. □ Sabe construír polígonos regulares a partires do seu lado □ Sabe construír polígonos estrelados □ Coñece e sabe realizar as construcións xerais de polígonos a partires dun lado e a partires da circunferencia que os circunscribe. 	<p>EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> □ Realiza as láminas de debuxo técnico coa limpeza e precisión necesarias (utilizando así con propiedade os materiais propios da disciplina) □ Utiliza con propiedade outro tipo de materiais (ceras, acuarelas, lapis de cor..) se é necesario o seu uso por que se propoña unha actividade que así o requira. 	<p>EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Trae o material necesario para realizalas actividades propostas ▪ Mantén en bo estado o material propio e o que o departamento pon a súa disposición para a realización de traballos propostos.
<p>B2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <p>Na creación de deseños persoais que se lle propoñen, utiliza os coñecementos adquiridos no tema sobre as formas xeométricas básicas.</p>		<p>EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Respecta as fases do proceso de traballo. en proxectos persoais Sabe traballar en grupo participando activamente e respectando o traballo dos compañeiros.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo. 		

Indicadores:

- Realiza composicións modulares xeométricas nas que aproveita os coñecementos adquiridos no tema

Tema 2. Deseño e publicidade.

Ob xec	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Instr.e proce. de Avaliación
a c d f h l	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Análise das linguaxes visuais cotiás (arte, deseño, publicidade, etc.). B3. 2. Fases do proceso de deseño. B3.3. Análise da estética e a funcionalidade do deseño industrial de obxectos. Forma e función no deseño B3.4. Análise da estética e funcionalidade do feísmo arquitectónico. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Percibir e interpretar criticamente as imaxes e as formas do seu ámbito cultural, con sensibilidade cara ás súas calidades plásticas, estéticas e funcionais, e apreciando o proceso de creación artística, en obras propias e alleas, e distinguir e valorar as súas fases. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual. 	<ul style="list-style-type: none"> Sabe cal é a función prioritaria dunha imaxe Coñece os elementos básicos da comunicación visual 	<ul style="list-style-type: none"> PE
			<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> Analiza en imaxes propostas a parte necesaria para que o obxecto analizado cumpra a súa función e as decisións de deseño puramente estéticas (imaxes de obxectos procedentes do deseño industrial e da arquitectura) 	<ul style="list-style-type: none"> PE
c e g i	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Campos de aplicación do deseño. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Identificar os elementos que forman a estrutura da linguaxe do deseño. 	B3 2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.	<ul style="list-style-type: none"> Identifica a rama do deseño ao que pertence o obxecto proposto. 	<ul style="list-style-type: none"> PE
b e	<ul style="list-style-type: none"> O deseño Gráfico Finalidades 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Realizar composicións creativas que evidencien as calidades técnicas e expresivas da linguaxe do deseño 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa. 	<ul style="list-style-type: none"> Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa. 	<ul style="list-style-type: none"> PE TP

f i	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A imaxe corporativa ▪ B3.7. Componentes da imaxe corporativa: nome, cor, tipografía, logotipo, deseño, etc. ▪ Uso da cor no deseño ▪ B3.8. Secuenciación e elaboración de proxectos creativos adaptados ás áreas do deseño. ▪ B3.9. Informática ao servizo dos proxectos de deseño. ▪ B3.10. Planificación dun proxecto artístico. 	adaptándoas ás áreas, e valorando o traballo en equipo para a creación de ideas orixinais.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realiza os traballos de deseño que se encargan con creatividade ▪ Realiza os traballos de deseño que se encargan aplicando os coñecementos impartidos no tema sobre os principios do deseño, o uso da cor, a composición e o uso correcto da tipografía . ▪ Á hora de realizar o traballo respecta as fases do traballo creativo ▪ Entrega os traballos coa orde e limpeza desexables 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utiliza con soltura programas de tratamento da imaxe (Gimp, Photoshop...)Para realizar os traballos de deseño ▪ utiliza plataformas dixitais , tanto para recompilar a información necesaria como para obter imaxes e fontes tipográficas coas que levar a cabo o seu traballo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos Respecta o traballo realizado por compañeiros e compañeiras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O ▪ TP
a e f g	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Creación dixital de imaxes. ▪ B4.7. Deseño dun proxecto publicitario. ▪ B4.8. Desenvolvemento dun proxecto persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Realizar composicións creativas a partir de códigos utilizados en cada linguaxe audiovisual, amosando interese polos avances tecnolóxicos vinculados a estas linguaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utiliza os programas de tratamento da imaxe para traballar imaxes de partida e chegar a solucións desexadas. ▪ Utiliza os programas de tratamento da imaxe para traballar imaxes de partida e chegar a solucións que encaixen coa proposta de deseño feita polo profesor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realiza un cartel de xeito adecuado sendo creativo na composición e aplicando os coñecementos sobre publicidade e sobre carteis adquiridos no tema. ▪ Realiza o cartel logrando que o cumpra a finalidade para a que é creado aplicando os contidos aprendidos . 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Á hora de realizar o traballo respecta as fases do traballo creativo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP

a c d f h n o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.9. Análise crítica da linguaxe publicitaria. ▪ A mensaxe publicitaria: ▪ Tópicos e roles na publicidadae ▪ Medios e soportes ▪ Tipos de publicidade. Fins ▪ A publicidade na tv A publicidade sobre papel: O cartel ▪ A composición e o uso dos elementos básicos da linguaxe visual na publicidade 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Amosar unha actitude crítica ante as necesidades de consumo creadas pola publicidade, rexeitando os elementos desta que supoñan discriminación sexual, social ou racial. 	<p>B4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza unha mensaxe publicitaria proposta tendo como referencia os coñecementos adquiridos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PE
b c e g n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Seguimento do proceso de creación: bosquexo, proxecto, presentación final e avaliación (reflexión propia e avaliación colectiva). ▪ B1.9. Elaboración de proxectos de forma cooperativa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Realizar proxectos que comporten unha organización de forma cooperativa, valorando o traballo en equipo coma fonte de riqueza na creación artística. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Achega o material necesario á clase, trátalo con coidado e o mesmo fai co material que o departamento pon a súa disposición. ▪ Mantén en orde e limpeza o espazo de traballo. Utiliza con soltura e propiedade o material elixido. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplica a produción de proxectos persoais e de grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Á hora de realizar o traballo persoal respecta as fases do traballo creativo en traballos en grupo e respecta tamén a estrutura de traballo e móstrase participativo colaborando cos compañeiros. ▪ Á hora de realizar o traballo persoal móstrase implicado no proceso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O ▪ TP

PESO DE CADA ESTANDAR NA CUALIFICACIÓN OBTIDA				
RÚBRICA CORRECCIÓN DOS TRABALLOS de deseño e publicidade				
IMAXE	PLANIFICACIÓN DO PROCESO DE TRABALLO	PROCESO DE MATERIALIZACIÓN	ADECUACIÓN AO OBXECTIVO FINAL	ACTITUDE DURANTE A REALIZACIÓN DO TRABALLO
2 PUNTOS	2 PUNTOS	2 PUNTOS	2 PUNTOS	2 PUNTOS
Estándares	Estándares	Estándares	Estándares	Estándares
<p>EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Realiza os traballos de deseño que se encargan con creatividade Entrega os traballos coa orde e limpeza desexables Realiza os traballos de deseño que se encargan aplicando os coñecementos impartidos no tema sobre os principios do deseño, o uso da cor, a composición e o uso correcto da tipografía. 	<p>EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.</p>	<p>EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Á hora de realizar o traballo respecta as fases do traballo creativo 	<p>EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <p>Utiliza os programas de tratamento da imaxe para traballar as imaxes de partida e chegar a solucións que encaixen coa proposta de deseño feita polo profesor.</p>	<p>EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Respecta o traballo realizado por compañeiros e compañeiras.
<ul style="list-style-type: none"> EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-

<p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Realiza un cartel de xeito adecuado sendo creativo na composición e aplicando os coñecementos sobre publicidade e sobre carteis adquiridos no tema. 	<p>os seus propios proxectos artísticos de deseño.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <p>Utiliza plataformas dixitais , tanto para recompilar a información necesaria, como para obter imaxes e fontes tipográficas coas que levar a cabo o seu traballo</p>	<p>deseño.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Utiliza con soltura programas de tratamento da imaxe (Gimp, Photoshop...)Para realizar os traballos de deseño 	<p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Realiza o cartel logrando que o cumpra a finalidade para a que é creado aplicando os contidos aprendidos no tema . 	<p>plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Achega o material necesario á clase, trátao con coidado e o mesmo fai co material que o departamento pon a súa disposición. Mantén en orde e limpeza o espazo de traballo.
<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador. <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Utiliza os programas de tratamento da imaxe para traballar imaxes de partida e chegar a solucións desexadas. 		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo. <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> À hora de realizar o traballo persoal respecta as fases do traballo creativo en traballos en grupo e respecta tamén a estrutura de traballo e móstrase participativo colaborando cos compañeiros. À hora de realizar o traballo persoal móstrase implicado no proceso.
<ul style="list-style-type: none"> 	<p>EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Elixo o material idóneo para realizar o seu proxecto de acordo co que quere expresar. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación <p><u>Indicadores:</u> À hora de realizar o traballo respecta as fases do traballo creativo</p>		
<ul style="list-style-type: none"> 		<p>EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos</p>		

		<p>para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p><u>Indicadores:</u> Utiliza con soltura e propiedade o material elixido de acordo co que quere expresar.</p>		
--	--	--	--	--

Tema 3. Tanxencias e enlaces.

Obxec	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Instr.e proce. de Avaliación
b f g n O	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Tanxencias e enlaces. ▪ Principos fundamentais das tanxencias ▪ Tanxencias recta-circunferencia ▪ Tanxencias entre circunferencias ▪ Enlaces: ▪ Enlaces recta – circunferencia ▪ Enlace entre circunferencias. ▪ Trazado de pezas nos que 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Analizar a configuración de deseños realizados con formas xeométricas planas, creando composicións onde interveñan diversos trazados xeométricos, utilizando con precisión e limpeza os materiais de debuxo técnico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.1.1. Diferenza o sistema de debuxo descritivo do perceptivo. 		PE
			<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Resolve problemas de tanxencias entre recta e circunferencia ▪ Resolve problemas de tanxencias entre circunferencias ▪ Resolve problemas de enlaces entre recta e circunferencia ▪ Resolve problemas de enlaces entre circunferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PE ▪ TP

	<p>interveñan casos de tanxencias.</p> <ul style="list-style-type: none"> B2.4. Aplicación dos procedementos de trazado de tanxencias e enlaces no deseño de motivos xeométricos. 		<ul style="list-style-type: none"> B2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais 	<ul style="list-style-type: none"> Na creación de deseños persoais que se lle propoñen, utiliza os coñecementos adquiridos no tema sobre os trazados das tanxencias. 	<ul style="list-style-type: none"> TP
			<ul style="list-style-type: none"> EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. 	<ul style="list-style-type: none"> Trae o material necesario para realizalas actividades propostas Mantén en bo estado o material propio e o que o departamento pon a súa disposición para a realización de traballos propostos. 	<ul style="list-style-type: none"> O
			<p>EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Realiza as láminas de debuxo técnico coa limpeza e precisión necesarias (utilizando así con propiedade os materiais propios da disciplina) Utiliza con propiedade outro tipo de materiais (ceras, acuarelas, lapis de cor..) se é necesario o seu uso por que se propoña unha actividade que así o requira. 	<ul style="list-style-type: none"> TP
				<ul style="list-style-type: none"> Respecta as fases do proceso de traballo. en proxectos persoais Sabe traballar en grupo participando activamente e respectando o traballo dos compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> O
b e i o	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Debuxo asistido por computador. Trazado de pezas planas e tridimensionais sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Utilizar programas de debuxo por computador para construír trazados xeométricos e pezas sinxelas nos sistemas de representación. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> Utiliza as novas tecnoloxías para realizar deseños e trazar pezas en cuxa configuración interveñan os trazados de tanxencias aprendidos no tema. 	<ul style="list-style-type: none"> TP

RÚBRICA CORRECCIÓN DAS LÁMINAS E EXERCICIOS

CORRECCIÓN DOS TRAZADOS	PROCESO DE MATERIALIZACIÓN- PRESENTACIÓN	ACTITUDE DURANTE A REALIZACIÓN DO TRABALLO
4 PUNTOS	4 PUNTOS	2 PUNTOS
Estándares	Estándares	Estándares
<p>B2.1.2. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Resolve problemas de tanxencias entre recta e circunferencia ■ Resolve problemas de tanxencias entre circunferencias ■ Resolve problemas de enlaces entre recta e circunferencia <p>Resolve problemas de enlaces entre circunferencias.</p>	<p>EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> □ Realiza as láminas de debuxo técnico coa limpeza e precisión necesarias (utilizando así con propiedade os materiais propios da disciplina) □ Utiliza con propiedade outro tipo de materiais (ceras, acuarelas, lapis de cor..) se é necesario o seu uso por que se propoña unha actividade que así o requira. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Trae o material necesario para realizalas actividades propostas ■ Mantén en bo estado o material propio e o que o departamento pon a súa disposición para a realización de traballos propostos.
<p>B2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <p>Na creación de deseños persoais que se lle propoñen, utiliza os coñecementos adquiridos no tema sobre os trazados das tanxencias.</p>		<p>EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <p>Realiza composicións modulares xeométricas nas que aproveita os coñecementos adquiridos no tema.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ■ EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo. <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Realiza composicións modulares xeométricas nas que aproveita os coñecementos adquiridos no tema 		

SEGUNDO TRIMESTRE : Tema 4. A linguaxe visual : análise dunha obra artística. (Unidade didáctica 5)

Tema 5. Vistas diédricas.(Unidade didáctica 3)

Tema 6. Xeometría descriptiva I. (Unidade didáctica 4)

Tema 4: A linguaxe visual : análise dunha obra artística.

Ob xec	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Instr.e proce. de Avaliación
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. A linguaxe plástica e visual na creación da composición artística. ▪ Elementos de expresión la comucicación visual: <ul style="list-style-type: none"> ▪ A cor ▪ B1.4. Cor como ferramenta simbólica ▪ A luz e o volume: ▪ A luz como elementos de expresión. ▪ A luz como creadora de volume: O claroscuro ▪ Outros indicadores de volume: a representación do espazo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Realizar composicións creativas, individuais e en grupo, que evidencien as capacidades expresivas da linguaxe plástica e visual, desenvolvendo a creatividade e expresándoa preferentemente coa subxectividade da súa linguaxe persoal ou empregando os códigos, a terminoloxía e os procedementos da linguaxe visual e plástica, co fin de enriquecer as súas posibilidades de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual. ▪ EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Selecciona e Utiliza os elementos básicos da linguaxe visual para realizar composicións creativas. ▪ Utiliza a luz e a cor como elementos de expresión nas súas composicións. ▪ Utiliza a luz como creadora de volume nas súas composicións (manexa aspectos básicos do claroscuro para crear sensación de volume sobre unha superficie bidimensional). ▪ Utiliza os coñecementos adquiridos no tema para facer, nas súas composicións, un uso consciente das posibilidades da cor. ▪ Utiliza outros indicadores de volume que axuden a crear a sensación de espazo nas composicións que realiza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A composición: ▪ Fundamentos ▪ Equilibrio visual ▪ Esquemas compositivos ▪ B1.2. Leis da composición. ▪ B1.3. Leis da composición: movemento, ritmo e liñas de forza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Realizar obras plásticas experimentando e utilizando diferentes soportes e técnicas, tanto analóxicas coma dixitais, valorando o esforzo de superación que supón o proceso creativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión. ▪ EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aplica os coñecementos adquiridos no tema sobre a composición para crear composicións propias utilizando esquemas compositivos recoñecibles de forma consciente. ▪ Emprega con precisión as técnicas que elixe para realizar os traballos. utiliza ▪ Valora o esforzo de superación que supón o proceso creativo. ▪ Recoñece nunha obra proposta: o esquema compositivo e as liñas de forza da composición. 	<ul style="list-style-type: none"> TP PE

<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Técnicas de expresión gráfico-plásticas. Experimentación con diversos materiais. ▪ B1.6. Interese pola investigación sobre materiais, soportes, técnicas e ferramentas con fins concretos, así como a utilización das tecnoloxías da información nas creación propias. ▪ B1.7. Iniciativa, creatividade e autoesixencia no proceso de produción propio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Elixir os materiais e as técnicas máis axeitadas para elaborar unha composición sobre a base duns obxectivos prefixados e da autoavaliación continua do proceso de realización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas. ▪ utiliza as tecnoloxías da información nas creación propias. ▪ investiga e experimenta con materiais, soportes, técnicas e ferramentas con fins concretos sobre a base duns obxectivos prefixados mostrando o esforzo e aprendizaxe continuos no proceso de creación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Seguimento do proceso de creación: bosquexo, proxecto, presentación final e avaliación (reflexión propia e avaliación colectiva). ▪ B1.9. Elaboración de proxectos plásticos de forma cooperativa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Realizar proxectos plásticos que comporten unha organización de forma cooperativa, valorando o traballo en equipo coma fonte de riqueza na creación artística. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplica á produción de proxectos persoais e de grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplica á produción de proxectos persoais e de grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ valora o traballo en equipo e respecta a estrutura de traballo dentro do grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP ▪ O 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.10. Lectura e valoración de obras artísticas e imaxes en distintos soportes. ▪ Proceso de análise da obra artística ▪ A arte a través do tempo : percorrido pola historia da arte ▪ Claves para recoñecer o estilos artísticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Recoñecer en obras de arte a utilización de elementos e técnicas de expresión, apreciar os estilos artísticos, valorar o patrimonio artístico e cultural como un medio de comunicación e satisfacción individual e colectiva, e contribuir á súa conservación a través do respecto e divulgación das obras de arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza, nunha imaxe proposta, os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe. ▪ Analiza e explica o uso dos elementos compositivos dunha imaxe proposta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PE
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sitúa as obras propostas no período da historia da arte ao que pertencen. ao que pertencen. 	<ul style="list-style-type: none"> PE

	<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Análise de distintas obras de arte situándoas na época, na técnica e no estilo aos que pertencen. Valoración do patrimonio artístico. 			Valora e aprecia o patrimonio artístico e cultural como un medio de comunicación e satisfacción individual e colectiva.	0
--	--	--	--	---	---

RÚBRICA CORRECIÓN DAS LÁMINAS e traballos de debuxo artístico			
IMAXE	PLANIFICACIÓN DO PROCESO DE TRABALLO	PROCESO DE MATERIALIZACIÓN	ACTITUDE DURANTE A REALIZACIÓN DO TRABALLO
2 PUNTOS	2 PUNTOS	2 PUNTOS	2 PUNTOS
Estándares	Estándares	Estándares	Estándares
<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual. <p><i>Indicadores de logro:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Selecciona e Utiliza os elementos básicos da linguaxe visual para realizar composicións creativas. Utiliza a luz e a cor como elementos de expresión nas súas composicións. Utiliza a luz como creadora de volume nas súas composicións (manexa aspectos básicos do claroscuro para crear sensación de volume sobre unha superficie bidimensional). Utiliza os coñecementos adquiridos no tema para facer, nas súas composicións, un uso consciente das posibilidades da cor. <p>Utiliza outros indicadores de volume que axuden a crear a sensación de espazo nas composicións que realiza.</p>	<p>EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos</p> <p><i>Indicadores de logro:</i></p> <p>Elixe o material idóneo para realizar o seu proxecto de acordo co que quere expresar.</p>	<p>EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p><i>Indicadores de logro:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas. utiliza as tecnoloxías da información nas creación propias. investiga e experimenta con materiais, soportes, técnicas e ferramentas con fins concretos sobre a base duns obxectivos prefixados mostrando o esforzo e aprendizaxe continuos no proceso de creación. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplica a produción de proxectos persoais e de grupo. <p><i>Indicadores de logro:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> À hora de realizar o traballo persoal respecta as fases do traballo creativo en traballos en grupo e respecta tamén a estrutura de traballo e móstrase participativo colaborando cos compañeiros. À hora de realizar o traballo persoal móstrase implicado no proceso. valora o traballo en equipo e respecta a estrutura de traballo dentro do grupo.

<p>EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo. <p><i>Indicadores de logro:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> À hora de realizar o traballo persoal respecta as fases do traballo creativo en traballos en grupo e respecta tamén a estrutura de traballo e móstrase participativo colaborando cos compañeiros. À hora de realizar o traballo persoal móstrase implicado no proceso. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación Indicadores: À hora de realizar o traballo respecta as fases do traballo creativo 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. <p><i>Indicadores de logro:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Achega o material necesario á clase, trátao con coidado e o mesmo fai co material que o departamento pon a súa disposición. Mantén en orde e limpeza o espazo de traballo. Mostra Iniciativa, creatividade e autoesixencia no proceso de produción propio.
<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión. <p><i>Indicadores de logro:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Aplica os coñecementos adquiridos no tema sobre a composición para crear composicións propias utilizando esquemas compositivos recoñecibles de forma consciente. Emprega con precisión as técnicas que elixe para realizar os traballos. utiliza Valora o esforzo de superación que supón o proceso creativo. 			<ul style="list-style-type: none">

Tema 5. Vistas diédricas.(Unidade didáctica 3)

Ob xec	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Instr.e proce. de Avaliación
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ f ▪ g ▪ o 	<p>B2. 5. Interpretación das pezas a través das súas vistas diédricas.</p> <p>B2.6. Trazado, medidas e posición correctas das vistas de pezas sinxelas. Liñas vistas e ocultas. Esbozo á man alzada e con utensilios de debuxo técnico.</p>	<p>B2.2. Diferenciar e utilizar os sistemas de representación gráfica, recoñecendo a utilidade do debuxo de representación obxectiva no ámbito das artes, a arquitectura, o deseño e a enxeñaría.</p>	<p>EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.2.2. Debuxa correctamente as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas. ▪ No trazado respecta a norma : traza arestas vistas e ocultas (estas últimas con liña descontinua), respecta a correspondencia entre as vistas, diferenza grosos e traza os eixes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP ▪ PE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Trae o material necesario para realizalas actividades propostas ▪ Mantén en bo estado o material propio e o que o departamento pon a súa disposición para a realización de traballos propostos. ▪ Realiza as láminas de debuxo técnico coa limpeza e precisión necesarias (utilizando así con propiedade os materiais propios da disciplina) ▪ Utiliza con propiedade outro tipo de materiais (ceras, acuarelas, lapis de cor..) se é necesario o seu uso por que se propoña unha actividade que así o requira. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O ▪ TP

RÚBRICA CORRECCIÓN DAS LÁMINAS E EXERCICIOS

CORRECCIÓN DOS TRAZADOS	PROCESO DE MATERIALIZACIÓN- PRESENTACIÓN	ACTITUDE DURANTE A REALIZACIÓN DO TRABALLO
4 PUNTOS	4 PUNTOS	2 PUNTOS
Estándares	Estándares	Estándares
<p>EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> □ EPVAB2.2.2. Debuxa correctamente as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas. □ No trazado respecta a norma : traza arestas vistas e ocultas (estas últimas con liña descontinua), respecta a correspondencia entre as vistas, diferenza grosos e traza os eixes. 	<p>EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Realiza as láminas de debuxo técnico coa limpeza e precisión necesarias (utilizando así con propiedade os materiais propios da disciplina) -Utiliza con propiedade outro tipo de materiais (ceras, acuarelas, lapis de cor..) se é necesario o seu uso por que se propoña unha actividade que así o requira. 	<p>EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Trae o material necesario para realizalas actividades propostas ▪ Mantén en bo estado o material propio e o que o departamento pon a súa disposición para a realización de traballos propostos.

Tema 6. Xeometría descriptiva I. (Unidade didáctica 4)

Ob xec	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Instr.e proce. de Avaliación

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ f ▪ g ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Perspectiva cabaleira. Posición dos eixes e coeficiente de redución. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. ▪ Escalas. ▪ B2.8. Sistema axonométrico: isometría. Posición dos eixes. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. Escalas. 	<p>B2.2. Diferenciar e utilizar os sistemas de representación gráfica, recoñecendo a utilidade do debuxo de representación obxectiva no ámbito das artes, a arquitectura, o deseño e a enxeñaría.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais en perspectiva cabaleira aplicando correctamente o coeficiente de redución. ▪ Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais en perspectiva axonométrica. ▪ Realiza a perspectiva axométrica e cabaleira aplicando as escalas . ▪ Respecta as normas na representación de figuras tridimensionais en perspectiva cabaleira e axonométrica.: traza arestas vistas e ocultas (estas últimas con liña descontinua) , respecta a diferenza grosos e traza os eixes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP ▪ PE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Selecciona o sistema de representación máis axeitado de acordo ao que quere lograr. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP ▪ PE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ i 	<p>B2.12. Debuxo asistido por computador. Trazado de pezas planas e tridimensionais sinxelas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Utilizar programas de debuxo por computador para construír trazados xeométricos e pezas sinxelas nos sistemas de representación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP

RÚBRICA CORRECIÓN DAS LÁMINAS E EXERCICIOS

<i>CORRECIÓN DOS TRAZADOS</i>	<i>PROCESO DE MATERIALIZACIÓN- PRESENTACIÓN</i>	<i>ACTITUDE DURANTE A REALIZACIÓN DO TRABALLO</i>
4 PUNTOS	4 PUNTOS	2 PUNTOS

Estándares	Estándares	Estándares
<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais. <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais en perspectiva cabaleira aplicando correctamente o coeficiente de redución. - Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais en perspectiva axonométrica. - Realiza a perspectiva axométrica e cabaleira aplicando as escalas . - Respecta as normas na representación de figuras tridimensionais en perspectiva cabaleira e axonométrica.: traza aristas vistas e ocultas (estas últimas con liña discontinua) , respecta a diferencia grosos e traza os eixes. 	<p>EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Realiza as láminas de debuxo técnico coa limpeza e precisión necesarias (utilizando así con propiedade os materiais propios da disciplina) - Utiliza con propiedade outro tipo de materiais (ceras, acuarelas, lapis de cor..) se é necesario o seu uso por que se propoña unha actividade que así o requira. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Tráe o material necesario para realizalas actividades propostas Mantén en bo estado o material propio e o que o departamento pon a súa disposición para a realización de traballos propostos.
<p>EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <p>Selecciona o sistema de representación máis axeitado de acordo ao que quere lograr.</p>	<p>EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <p>Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.</p>	<p>EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <p>Realiza composicións modulares xeométricas nas que aproveita os coñecementos adquiridos no tema.</p>

TERCEIRO TRIMESTRE : Tema 7. A imaxe na fotografía e no cine. (Unidade didáctica 7)

Tema 8. . Xeometría descriptiva II. (Unidade didáctica 4)

Tema 7. A imaxe na fotografía e no cine. (Unidade didáctica 7)

Ob xec	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Instr.e proce. de Avaliación
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ h ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O CINE: ▪ Breve historia do cine ▪ uso de : luz, cor, elección de tipo de plano, enfoque, encadre, movemento de cámara...,Segundo a finalidade da imaxe. ▪ b4.1. Tipos de planos cinematográficos. Análise dos factores expresivos e a súa simboloxía. ▪ Xéneros e cine de autor ▪ B4.2. Realización dun storyboard. ▪ Unidades narrativas. ▪ Análise dunha escena cinematográfica. ▪ B4.3. Estudo de planos, angulacións e movementos de cámara no cine. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Identificar os elementos que forman a estrutura narrativa e expresiva básica da linguaxe audiovisual e multimedia, e describir correctamente os pasos necesarios para a produción dunha mensaxe audiovisual, e valorando o labor de equipo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Recoñece e analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP ▪ PE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Recoñece os xéneros cinematográficos e algún exemplo de cine de autor. ▪ Analiza unha escena determinando: Xénero ao que pertence, planos utilizados, encadres, movementos de cámara e posibles finalidades e intención expresiva que explicarían a elección de eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP ▪ PE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realiza o storyboard dunha escena. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ l ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A fotografía: ▪ Breve historia da fotografía ▪ B4.4. Criterios estéticos na elaboración de fotografías. ▪ Elección de : luz, cor, plano, profundidade de campo, encadre, tratamento dixital da imaxe...segundo a finalidade da imaxe. ▪ B4.5. Finalidade expresiva 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Recoñecer os elementos que integran as linguaxes audiovisuais e as súas finalidades 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza nunha imaxe proposta o uso e a intencionalidade do autor ao elixir o tipo de : luz, cor, plano, profundidade de campo e encadre. ▪ Capta imaxes fotográficas nas que decide o uso de: luz, cor, plano, profundidade de campo e encadre con intencionalidade expresiva explicando dita intención. ▪ Detecta alteracións dixitais en imaxes propostas e lanza hipótese sobre a intencionalidade do autor á hora de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP ▪ PE

	das imaxes fotoxornalísticas.			realizalas.	
			<ul style="list-style-type: none"> EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades. 	<ul style="list-style-type: none"> Analiza nunha imaxefotoxornalística proposta e razoa con argumentos lóxicos baseados en coñecementos adquiridos no tema sobre a finalidade expresiva e a intencionalidade comunicativa da mesma. 	<ul style="list-style-type: none"> TP PE
<ul style="list-style-type: none"> a e f 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Creación dixital de imaxes. B4.8. Desenvolvemento dun proxecto persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Realizar composicións creativas a partir de códigos utilizados en cada linguaxe audiovisual, amosando interese polos avances tecnolóxicos vinculados a estas linguaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador. 	<ul style="list-style-type: none"> Realiza alteracións dixitais en imaxes propostas e razoa sobre a súas intencións comunicativas á hora de realizalas. 	<ul style="list-style-type: none"> TP
			<ul style="list-style-type: none"> EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación. 	<ul style="list-style-type: none"> Nos traballos e proxectos persoais do campo da imaxe tecnolóxica realizados o alumno (pertencentes ao campo da fotografía ou do cine segundo a proposición do profesor) O alumno respecta o esquema do proceso de creación. Nos traballos en grupo o alumno segue o proceso e respecta o traballos dos compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> TP

Tema 8. Xeometría descriptiva II. (Unidade didáctica 4)

Ob xec	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Instr.e proce. de Avaliación
-----------	----------	--------------------------------------	---------------------------	----------------------	---------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ f ▪ g ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Perspectiva cónica central. ▪ B2.10. Perspectiva cónica oblicua. B2.11. Análise das posibilidades da posición do punto de vista. <ul style="list-style-type: none"> - Métodos de construción - Aplicación de la perspectiva cónica al dibujo a mano alzada. 	<p>B2.2. Diferenciar e utilizar os sistemas de representación gráfica, recoñecendo a utilidade do debuxo de representación obxectiva no ámbito das artes, a arquitectura, o deseño e a enxeñaría.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realiza a man alzada e debidamente delineadas, perspectivas cónicas a partires das vistas diédricas de obxectos sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP ▪ PE
			<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elixe, á hora de realizar a perspectiva cónica dun obxecto ou espazo, o sistema mais adecuado (frontal ou oblicua). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP ▪ PE
			<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elixe, á hora de realizar a perspectiva cónica dun obxecto ou espazo, punto de vista mais adecuado . 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP ▪ PE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ i 	<p>B2.12. Debuxo asistido por computador. Trazado de pezas planas e tridimensionais sinxelas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Utilizar programas de debuxo por computador para construír trazados xeométricos e pezas sinxelas nos sistemas de representación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos. 	<p>Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP
<ul style="list-style-type: none"> ▪ 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ . EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Trae o material necesario para realízalas actividades propostas ▪ Mantén en bo estado o material propio e o que o departamento pon a súa disposición para a realización de traballos propostos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realiza as láminas de debuxo técnico coa limpeza e precisión necesarias (utilizando así con propiedade os materiais propios da disciplina) Utiliza con propiedade outro tipo de materiais (ceras, acuarelas, lapis de cor..) se é necesario o seu uso por que se propoña unha actividade que así o requira. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TP 	

RÚBRICA CORRECIÓN DAS LÁMINAS E EXERCICIOS

CORRECCIÓN DOS TRAZADOS	PROCESO DE MATERIALIZACIÓN- PRESENTACIÓN	ACTITUDE DURANTE A REALIZACIÓN DO TRABALLO
4 PUNTOS	4 PUNTOS	2 PUNTOS
Estándares	Estándares	Estándares
<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais. <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Realiza a man alzada e debidamente delineadas, perspectivas cónicas a partires das vistas diédricas de obxectos sinxelos. 	<p>EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Realiza as láminas de debuxo técnico coa limpeza e precisión necesarias (utilizando así con propiedade os materiais propios da disciplina) -Utiliza con propiedade outro tipo de materiais (ceras, acuarelas, lapis de cor..) se é necesario o seu uso por que se propoña unha actividade que así o requira. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Trae o material necesario para realizalas actividades propostas ▪ Mantén en bo estado o material propio e o que o departamento pon a súa disposición para a realización de traballos propostos.
<p>EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Elixe, á hora de realizar a perspectiva cónica dun obxecto ou espazo, o sistema mais adecuado (frontal ou oblicua). 	<p>EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <p>Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.</p>	
<p>EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.</p> <p><u>Indicadores:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Elixe, á hora de realizar a perspectiva cónica dun obxecto ou espazo, punto de vista mais adecuado . 		

PESO DE CADA ESTANDAR NA CUALIFICACIÓN OBTIDA

AV.	U.D	ESTÁNDARES					ponderación	
1ª	T.1	EPVAB2.1.1. Diferenza o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.	B2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	B2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplicación á creación de deseños persoais	EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplicación á produción de proxectos persoais e de grupo.	EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.	3,3
	T.2	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual. 	EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.	B3 2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.	EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.	EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.	EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.	3,3
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras. 	EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador	EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.	EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.	B4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.	EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos	
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. 	EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplicación á produción de proxectos persoais e de grupo.					
	T.3	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.1.1. Diferenza o sistema de debuxo 	EPVAB2.1.3. Resolve problemas	B2.1.4. Resolve e	EPVAB.1.3.2. Utiliza con	EPVAB1.4.1. Entende o	EPVAB2.3.1. Utiliza as	3,3

		descriptivo do perceptivo.	básicos de tanxencias e enlaces utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplicao á creación de deseños persoais	propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	proceso de creación artística e as súas fases, e aplicao á produción de proxectos persoais e de grupo.	tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.	
2ª	T.4	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual. EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión. 	EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.	EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.	EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.		3,3
	T.5	EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.	EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.					3,3
	T.6	EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.	EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e	EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a				

			seleccionando o sistema de representación máis axeitado.	creación de deseños xeométricos sinxelos.				
3ª	T.7	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos. 	EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.	EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos. 	EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador. EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación. 	5
	T.8	EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.	EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.	EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.	EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos	EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.		5

.Cada color corresponde a unha avaliación distinta, cada avaliación ten unha puntuación máxima de 10 puntos e, dentro de cada avaliación, a cada unidade didáctica corresponderanlle os puntos da columna da dereita.

5. Concrecións metodolóxicas

Concrecións metodolóxicas

Principios metodolóxicos xerais.

A función do profesor na área da educación plástica e visual será a de crear situacións de aprendizaxe no ámbito da aula. Para isto, haberá de guiarse dunha serie de criterios metodolóxicos para o desenvolvemento das actividades de ensino e aprendizaxe, sen esquecer que cada momento e cada alumno require unha actuación particular e concreta á que os criterios metodolóxicos e a propia práctica docente deben dar cabida e que, así mesmo, existen multitude de opcións metodolóxicas que permiten alcanzar a consecución dos obxectivos propostos.

Os principios metodolóxicos a seguir serán os seguintes:

- Un dos aspectos fundamentais será a consecución, pola parte do alumno, dunha aprendizaxe significativa a través dunha programación coherente, lóxica e debidamente adaptada a cada caso concreto.

O aprendizaxe irase construíndo a partir dunha programación coherente e lóxica. En cada unha das unidades didácticas se partirá dos coñecementos e experiencias previas do alumno. Ó comezo do curso realizarase unha avaliación inicial que determine o nivel de partida, desta forma, os conceptos que o alumno xa posúe sobre a realidade iranse completando e transformando coa información nova.

- Na área de educación plástica e visual un dos principais obxectivos é participar de forma activa no proceso de socialización do alumno..

Todos estes novos contidos e destrezas que o alumno foi adquirindo permitiránlle desenvolver a súa personalidade e integrarse na sociedade. A este mencionado proceso de "socialización" do alumno contribúese a través, entre outros, dos seguintes aspectos (que serán desenvolvidos nos seguintes apartados): A proposición de formulacións que fomenten o desenvolvemento do pensamento diverxente, o traballo en grupo, a creación dun clima aberto que se preste á busca e expresión de solucións creativas, a eliminación de estereotipos e actitudes discriminatorias na expresión visual e a demostración da dimensión práctica dos coñecementos adquiridos.

- É fundamental a proposición de formulacións que fomenten o pensamento diverxente.

Este tipo de propostas permite solucións do máis variado, todas elas igualmente válidas, conseguindo así un fomento da creatividade na busca da expresión persoal. Por outra banda, se consegue que o alumno comprenda e respecte outras formas de expresión diferentes á propia e que vexa que precisamente, nesta variedade é no que reside a riqueza da solución encontrada.

Intentaranse definir unha serie de propostas que o alumno poda resolver por si mesmo a través do "descubrimiento", que non resulten excesivamente complexas nin meramente repetitivas, solo de esta forma pódese conseguir a adquisición dunha aprendizaxe significativa e o desenvolvemento da creatividade.

- Tratarase de detectar e eliminar calquera tipo de discriminación referida a calquera aspecto individual ou social na aula. Rexeitarase calquera tipo de comportamento discriminatorio e estereotipado e tratarase de detectar estes nas mensaxes visuais propostas facendo unha lectura crítica dos mesmos co fin de superalos e na busca dunha expresión persoal o máis libre e orixinal posíbel.

- profesor haberá de ter sempre presente o principio de individualidade da ensino.

Nunca ha de esquecerse deste aspecto que no ensino resulta fundamental e haberá de lembrar que se educa a persoas concretas, en circunstancias concretas e nun determinado contexto, de modo que, as propostas e o traballo haberá de adaptarse, no posible, ás características dos alumnos e do entorno no que se traballe.

- Na aula haberá de crearse un ambiente aberto que parta do principio de flexibilidade.

O ambiente de traballo haberá de ser distendido e aberto, para que o alumno aporte solucións creativas terá que sentirse cómodo na aula. A postura do profesor haberá de ser flexible e así mesmo, a relación do alumno cos seus compañeiros nun clima de respecto mutuo que se fomentará coa colaboración entre alumnos e co traballo en grupo nalgunha das propostas.

- Procurarase que o alumno coñeza a dimensión práctica dos coñecementos adquiridos.

As actividades estarán deseñadas de maneira que o alumno vincule os coñecementos adquiridos ó medio e comprenda a utilidade dos mesmos.

- O profesor terá sempre presente a motivación do alumno como aspecto fundamental.

Xa que inserir ó alumno no proceso de ensino e aprendizaxe e quizais, o aspecto máis difícil da labor docente. Para conseguilo haberá de ter en conta todas as consideracións anteriores e facer na medida do posíbel, que o alumno decida aspectos e opine sobre o seu proceso de ensino e aprendizaxe.

- Tratarase de evitar, en todo momento, levar a cabo un proceso de ensino compartimentado.

Polo que o departamento de artes plásticas tratará de colaborar con outros departamentos no deseño de actividades conxuntas e na distribución, o máis axeitada posíbel, dos conceptos a impartir que comparta cos outros

departamentos.

- O fomento de la creatividad.

E unha das principais labores da área de Educación plástica e visual e conseguírase seguindo os principios anteriormente citados.

Os principios metodolóxicos enumerados toman forma a través dos seguintes modelos:

Modelos metodolóxicos:

1. Estratexias expositivas: Realízase unha exposición dos conceptos que irá acompañada en todo momento de exemplos gráficos visualizados polo alumno a través de medios proporcionados polo profesor ou buscados e recompilados polos propios alumnos. Se partirá dos coñecementos do alumno para o deseño de cada unidade, permitindo a intervención do alumno de forma ordenada, non solo para a exposición das súas dúbidas seno tamén para compartir cos seus compañeiros as súas experiencias sobre os temas tratados, para fomentar a existencia dun ambiente aberto que fomente a creatividade.

2. Estratexias de indagación: Cada unidade irá acompañada da proposta de traballos, de extensión variable segundo a capacidade do alumno para o que existirán actividades de desenvolvemento e ampliación. A maior parte das actividades prácticas propostas realizaranse na aula co fin de que o alumno poda contar coa axuda do profesor cando o requira e para facilitar o seguimento do alumno por parte do profesor e valorar así o seu esforzo.

3. Traballo por tarefas.

Finalmente, haberá de mencionarse que a finalidade do proceso educativo na Educación Plástica e Visual non é o de crear artistas, sino unha serie de valores que permitan ó alumno expresarse, neste caso de forma artística, e desenvolver a súa valoración e respecto ó entorno potenciado grazas a unha observación crítica.

6. Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar

Materiais e recursos didácticos

Os materiais e recursos didácticos son un dos factores determinantes da práctica educativa, con todo, haberá de ter sempre en conta que a propia práctica educativa define o tipo de recursos e medios necesarios, non ó contrario. A selección dos materiais e recursos necesarios deberá axustarse: ó contexto educativo, ás características do alumnado e os obxectivos que se haxan propostos.

Con respecto ó alumnado, os materiais utilizados son fundamentalmente de dos tipos: Material impreso e recursos variados necesarios para o desenvolvemento das unidades didácticas.

Para a selección do material impreso correcto foi tido en conta:

- seu grado de adaptación ó nivel do primeiro ciclo de secundaria na área de Educación Plástica e Visual.
- seu nivel de correspondencia cos obxectivos establecidos nesta programación.
 - A presenza dos tipos de contidos que se traballan
 - A secuencia de contidos correcta
 - A adecuación ós criterios de avaliación establecidos
 - As actividades propostas por cumprir cos requisitos de aprendizaxe establecidos

Material didáctico

- Ilustracións, fotografías e vídeos e presentacións apoiando as explicacións teóricas do profesor, utilizando para proxectalas o canón instalado na aula.
- Canón, pantalla de proxección e ordenador portátil.
- Ordenador de mesa cos programas necesarios instalados.
 - Cámara conectada ao canón da aula para seguir explicacións prácticas do profesor.
 - Manequín articulado
 - programas gratuitos de tratamento da imaxe instalados nas aulas de informática. (Gimp, Geogebra)
 - Scanner
 - Modelos de escayola para o debuxo do natural.
 - Material de consulta (monográficos de artistas ou de temas referentes as distintas materias adscritas ao departamento, libros de texto, publicacións...)
 - Tórculo de gravado, tintas e Gubias.
 - Material para traballar o modelado: bases de modelado, barro, utensilios...
 - Pezas tridimensionais para favorecer a visión espacial do alumno (poliedros regulares, superficies de revolución, figuras...)

- Escalímetros
- Pizarra e tizas de cores
- Fotocopias de exercicios que o alumno realizará e entregará ó profesor
- Caballetas e tablas

Os seguintes materiais a utilizar polos alumnos:

- Lapis de grafito
- Rotuladores
- Lapis de cores
- Temperas e pinceis
- Láminas DINA e DINA3 de debuxo artístico
- Láminas DINA 4 de debuxo técnico
- Carpetas para apuntes e láminas
- Escuadras e cartabóns
- Compás
- Cartolinas de cores
- Botes e elementos de limpeza do material
- Ceras duras
- Tesoiras, cola, silicona
- Papel variado (traslúcido, decorado, folios colores...)
- Prensa, revistas e materiais de desperdicio
- Gomas de borrar...

O departamento propón ademais ó alumno unha serie de libros de consulta que serven para ampliar materia e para o seu uso .

7. Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción

7.1 Criterios de avaliación

Avaliacións parciais
Criterios utilizados para avaliar ao alumno:
Bloque 1. Expresión plástica
<ul style="list-style-type: none"> ■ B1.1. Realizar composicións creativas, individuais e en grupo, que evidencien as capacidades expresivas da linguaxe plástica e visual, desenvolvendo a creatividade e expresándoa preferentemente coa subxectividade da súa linguaxe persoal ou empregando os códigos, a terminoloxía e os procedementos da linguaxe visual e plástica, co fin de enriquecer as súas posibilidades de comunicación. ■ B1.2. Realizar obras plásticas experimentando e utilizando diferentes soportes e técnicas, tanto analóxicas coma dixitais, valorando o esforzo de superación que supón o proceso creativo. ■ B1.3. Elixir os materiais e as técnicas máis axeitadas para elaborar unha composición sobre a base duns obxectivos prefixados e da autoavaliación continua do proceso de realización. ■ B1.4. Realizar proxectos plásticos que comporten unha organización de forma cooperativa, valorando o traballo en equipo coma fonte de riqueza na creación artística. ■ B1.5. Recoñecer en obras de arte a utilización de elementos e técnicas de expresión, apreciar os estilos artísticos, valorar o patrimonio artístico e cultural como un medio de comunicación e satisfacción individual e colectiva, e contribuír á súa conservación a través do respecto e divulgación das obras de arte.
Bloque 3. Debuxo técnico

- B2.1. Analizar a configuración de deseños realizados con formas xeométricas planas, creando composicións onde interveñan diversos trazados xeométricos, utilizando con precisión e limpeza os materiais de debuxo técnico.

- B2.2. Diferenciar e utilizar os sistemas de representación gráfica, recoñecendo a utilidade do debuxo de representación obxectiva no ámbito das artes, a arquitectura, o deseño e a enxeñaría.

- B2.3. Utilizar programas de debuxo por computador para construír trazados xeométricos e pezas sinxelas nos sistemas de representación.

Bloque 3. Fundamentos do deseño

- B3.1. Percibir e interpretar criticamente as imaxes e as formas do seu ámbito cultural, con sensibilidade cara ás súas calidades plásticas, estéticas e funcionais, e apreciando o proceso de creación artística, en obras propias e alleas, e distinguir e valorar as súas fases.

- B3.2. Identificar os elementos que forman a estrutura da linguaxe do deseño.

- B3.3. Realizar composicións creativas que evidencien as calidades técnicas e expresivas da linguaxe do deseño adaptándoas ás áreas, e valorando o traballo en equipo para a creación de ideas orixinais.

Bloque 4. Linguaxe audiovisual e multimedia

- B4.1. Identificar os elementos que forman a estrutura narrativa e expresiva básica da linguaxe audiovisual e multimedia, e describir correctamente os pasos necesarios para a produción dunha mensaxe audiovisual, e valorando o labor de equipo.

- B4.2. Recoñecer os elementos que integran as linguaxes audiovisuais e as súas finalidades

- B4.3. Realizar composicións creativas a partir de códigos utilizados en cada linguaxe audiovisual, amosando interese polos avances tecnolóxicos vinculados a estas linguaxes.

- B4.4. Amosar unha actitude crítica ante as necesidades de consumo creadas pola publicidade, rexeitando os elementos desta que supoñan discriminación sexual, social ou racial.

A avaliación levarase a cabo tendo en conta os obxectivos educativos e os criterios de avaliación, especificados nos estándares indicados nos cuarto punto da programación.

Ao inicio do curso realizarase unha avaliación inicial dos coñecementos e experiencias previas dos alumnos e alumnas, mediante unha proba inicial de trazados básicos. Esta avaliación servirá como punto de partida e referencia das aprendizaxes de cada un dos alumnos.

Ao longo do curso realizarase unha avaliación formativa, continua e integradora que permita coñecer, de forma inmediata, os fallos ou erros de aprendizaxe, para corríxilos.

Os procedementos que se van utilizar para avaliar son tres:

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

A) OBSERVACIÓN E REXISTRO SISTEMÁTICO

Entendemos que pode ser un procedemento de grande utilidade nesta materia. o instrumento que nos axuda a recoller a información e poder utilizala é a ficha do profesor

Con este procedemento avalíaranse os seguintes aspectos:

* Capacidade de traballo: avalíarase o esforzo e a dedicación posta na realización das actividades na clase. Valorarase a actitude de interese, aproveitamento do tempo dispoñible e variedade de producións.

* Traballo en equipo: avalíarase a capacidade de adaptación a un grupo de traballo, evitando personalismos e responsabilizándose das tarefas propias. Valorarase a actitude de flexibilidade e responsabilidade na consecución do traballo encomendado ao grupo.

* Actitude xeral: avalíarase a capacidade de relación co resto de individuos do grupo e a súa actitude coa materia. Valorarase a corrección nas formas e o respecto ás normas da aula. Ditas normas se darán a coñecer ao alumno, así como os aspectos que o profesor recollerá na ficha de cada un deles.

Estes indicadores son unha referencia básica para cualificar as actividades realizadas polos alumnos e o profesor utilizará os rexistros da ficha do alumno para determinar o nivel de adquisición dos estándares.

A) TRABALLO persoal

En cada unidade didáctica o alumno terá que facer unha serie de traballos que indicarán o nivel de adquisición dos procedementos e contidos impartidos na mesma.

Cada actividade poderá obter unha cualificación máxima de 10 puntos. Se o alumno desexa mellorar a cualificación poderá repetir a actividade pola súa conta. Considerarase como válida a nota máis alta das obtidas.

Valorarase, de forma significativa, a entrega das actividades nos prazos e datas previstos. A media de todas as actividades realizadas nunha avaliación será a cualificación correspondente a este apartado, nesa avaliación. En caso de que unha das actividades sexa de máis envergadura e conte máis para a media, o profesor avisarao ao formular a proposta de traballo.

C) PROBAS ESPECÍFICAS

Utilizaranse naqueles casos que axuden a valorar a adquisición de certa clase de contidos. Serán un resumo dos contidos que se consideran necesarios para que os alumnos poidan interpretar a nova información.

Realizarase un mínimo dunha proba por avaliación e será necesario que o alumno obteña un mínimo de 4 puntos para que poida ser tida en conta e aprobar a avaliación.

Ao final do curso realizarase unha avaliación sumativa que integre os datos proporcionados pola avaliación inicial e a avaliación continua e que permita unha valoración global do progreso realizado polo alumno na consecución das capacidades sinaladas nos obxectivos xerais do ciclo e os específicos de cada un dos cursos.

Cualificación das Probas específicas: puntuarase cada unha das que se realicen sobre un total de 10 puntos, distribuídos en cada exercicio dependendo da entidade de cada un deles. Os alumnos coñecerán de antemán a puntuación outorgada a cada apartado da proba.

A media de todas as probas específicas que se realicen nunha avaliación será a cualificación neste apartado para esa avaliación. (que conforma un 40% da total obtida polo alumno).

A consideración do profesor da materia, ditas probas poden non realizarse sendo a nota a media aritmética das actividades propostas.

Avaliación final

A cualificación final do curso, que figurará na avaliación ordinaria e na última, xa que foi eliminada a avaliación extraordinaria, será a nota media obtida nas tres avaliacións. Para poder facer media, a nota media obtida en cada una das avaliacións será superior a 3.

Unha vez realizada a terceira avaliación, realizarase un informe individualizado por cada alumno suspenso onde constará a parte da materia que debe recuperar (1ª, 2ª ou 3ª avaliación) e as actividades a realizar para recuperalas.

No mes de xuño, o período lectivo comprendido entre a celebración da terceira avaliación ata a avaliación final, dedicarase a actividades de recuperación dos alumnos suspensos (incluídos os que teñan a materia pendente doutros cursos) e a consolidar os coñecementos xa adquiridos para o alumnado que teña superada a materia.

RECUPERACIÓN DO ALUMNADO COA MATERIA SUSPENSA

O alumnado coa materia suspensa total ou parcialmente, terá que realizar actividades de recuperación. As actividades de recuperación consistirán en láminas de debuxo con exercicios para realizar na aula propostas polo profesor y que estarán deseñadas acordo aos obxectivos e tratando de determinar se o alumno domina os mínimos establecidos polo deseño curricular base da materia que nos ocupa.

7.2 Criterios de cualificación**Criterios de cualificación**

A porcentaxe que corresponde a cada un dos procedementos de avaliación explicados anteriormente é o seguinte:

- Probas específicas: 40% da nota total obtida polo alumno. (Non obrigatorias)

Para a superación da materia o alumno haberá de aprobar as probas específicas de cada avaliación, obtendo unha cualificación mínima de 4 puntos en cada una de elas. A limpeza e a precisión nos trazados é un aspecto importante xa que terá incidencia na cualificación obtida polo alumno unha vez determinado o grao de adquisición do estándar.

Se o grupo necesita mais dunha proba por avaliación, a nota obtida será a media das probas realizadas. Na proba escrita terá que ir indicado o valor de cada exercicio ou cuestión proposta.

A criterio do profesor da materia, ditas probas poden non realizarse sendo as notas obtidas nos exercicios prácticos as que determinen a nota obtida polo alumnado.

- Exercicios prácticos (apuntamentos, actividades, láminas...) Supoñen un 60% da nota total.

Para a superación da materia o alumno terá que presentar toda as actividades propostas na devandita avaliación. Se falta por entregar un traballo se fará a nota media, sendo a cualificación de dito traballo de 0 puntos, se falta máis de un traballo por entregar a cualificación en dita avaliación será de insuficiente, salvo causa xustificada (que pode ser debida a circunstancias especiais atravesadas polo alumno ou a unha adaptación á diversidade realizada polo profesor para adaptarse ás características deste).

***NOTA:** no caso de que o profesor decida non celebrar probas específicas a nota será a media dos exercicios prácticos entregados

Recopilación dos criterios de cualificación que o alumno debe coñecer :

- Necesaria a entrega de todos os traballos e actividades propostos para ser cualificado positivamente. (se falta por entregar un traballo se fará a nota media, sendo a cualificación de dito traballo de 0 puntos, se falta máis de un traballo por

entregar a cualificación en dita avaliación será de insuficiente; O alumno pode entregar os traballos ata mediados da seguinte avaliación, modificando así a nota obtida ou recuperando a avaliación, segundo sexa o caso, cualificándoselle ditos traballos sobre 6 puntos, salvo excepción).

- Necesaria a obtención dun mínimo de 4 puntos tanto nas probas específicas realizadas para ser cualificado positivamente.
- Os traballos entregados fóra de prazo cualifícanse cunha nota máxima de 6 puntos (sempre baixo o criterio do profesor, no caso de existir causa xustificada, o profesor pode decidir manter o criterio corrección normal, sobre 10 puntos) e dun máximo de 5 puntos si a entrega é fora da avaliación na que foi proposto o traballo.
- O alumno pode repetir os traballos ou actividades as veces que desexe, sempre se lle terá en conta para realizar a nota media, a cualificación máxima obtida.
- A ficha do profesor rexistra a información necesaria para saber se o alumno respecta as "normas da aula", en caso de que isto non sexa así, suporá un desconto da nota obtida á hora de aplicar os estándares correspondentes.

Normas básicas de funcionamento na aula

1. Ser puntual á entrada e á saída de clase.
2. Comportarse adecuadamente durante es transcurso da clase, seguindo as indicacións do profesor

En xeral:

- Ocupar sempre o lugar asignado polo profesor
- non erguerse sen permiso
- non falar durante as explicacións do profesor
- Relacionarse de xeito adecuado e correcto con todos os membros da comunidade educativa (profesor, compañeiros, persoal non docente...)
- pedir a palabra levantando a man respectando a quenda de intervención.

5. Utilizar o mobiliario e o material da aula e o propio correctamente
6. Manter impecables a mesa e a cadeira facendo uso da papeleira ao finalizar a clase.
7. Respectar tanto o traballo propio coma o alleo.
8. Presentar os traballos dentro do prazo indicado.
9. Traer os útiles e o material axeitados a cada actividade.

7.3 Criterios de promoción

Criterios de promoción

8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

Indicadores de logro do proceso de ensino e da práctica docente		
ASPECTO QUE SE AVALÍA: PLANIFICACIÓN		
Indicadores	Valoración	Propostas de mellora
1. Programa a materia tendo en conta os estándares de aprendizaxe previstos nas leis educativas.		
2. Programa a materia tendo en conta o tempo dispoñible para o seu desenvolvemento.		
3. Selecciona e secuencia de xeito progresivo os contidos da programación de aula tendo en conta as particularidades de cada un dos grupos.		
4. Programa actividades e estratexias en función dos estándares de aprendizaxe.		
5. Planifica as clases de xeito flexible, preparando actividades e recursos axeitados á programación de aula e ás necesidades e os intereses do alumnado.		

6. Establece os criterios, procedementos e os instrumentos de avaliación e autoavaliación que permiten facer o seguimento do progreso de aprendizaxe dos seus alumnos.		
7. Coordínase co profesorado doutros departamentos que podan ter contidos afíns á súa disciplina.		
ASPECTO QUE SE AVALÍA: MOTIVACIÓN DO ALUMNADO		
Indicadores	Valoración	Propostas de mellora
1. Proporciona un plan de traballo ao principio de cada unidade.		
2. Plantexa situacións que introduzan a unidade (lecturas, debates, diálogos...).		
3. Relaciona as aprendizaxes con aplicacións reais eou coa súa funcionalidade.		
4. Informa sobre os progresos acadados e as dificultades atopadas.		
5. Relaciona os contidos e as actividades cos intereses do alumnado.		
6. Estimula a participación activa dos estudantes en clase.		
7. Promove a reflexión dos temas tratados.		
ASPECTO QUE SE AVALÍA: DESENVOLVEMENTO DO ENSINO		
Indicadores	Valoración	Propostas de mellora
1. Resume as ideas fundamentais discutidas antes de pasar a unha nova unidade ou tema con mapas conceptuais, esquemas...		
2. Cando introduce conceptos novos, relaciónaos, se é posible, cos xa coñecidos; intercala preguntas aclaratorias; pon exemplos...		
3. Ten predisposición para resolver dúbidas e ofrecer asesorías dentro e fóra das clases.		
4. Optimiza o tempo dispoñible para o desenvolvemento de cada unidade didáctica.		
5. Utiliza axuda audiovisual ou de outro tipo para apoiar os contidos na aula.		
6. Promove o traballo cooperativo e mantén unha comunicación fluída cos estudantes.		
7. Desenvolve os contidos dun xeito ordenado e comprensible para os alumnos.		
8. Plantexa actividades que permitan acadar os estándares de aprendizaxe e as destrezas propias da etapa educativa.		
9. Plantexa actividades grupais e individuais.		
ASPECTO QUE SE AVALÍA: SEGUIMENTO E AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO-APRENDIZAXE		
Indicadores	Valoración	Propostas de mellora
1. Realiza a avaliación inicial a principio de curso para axustar a programación ao nivel dos estudantes.		
2. Detecta os coñecementos previos de cada unidade didáctica.		
3. Revisa, a cotío, os traballos propostos na aula e fóra dela.		
4. Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e o xeito de melloralas.		
5. Corrixe e explica de forma habitual os traballos e actividades dos alumnos e dá pautas para a mellora das súas aprendizaxes.		
6. Utiliza criterios de avaliación abondo, que atenda de xeito equilibrado a avaliación dos diferentes contidos.		
7. Favorece os procesos de autoavaliación e		

coavaliación.		
8. Propón novas actividades que facilite a adquisición de obxectivos cando estes non teñan sido acadados suficientemente.		
9. Propón novas actividades de máis nivel cando os obxectivos teñan sido acadados con suficiencia.		
10. Utiliza diferentes técnicas de avaliación en función dos contidos, o nivel dos estudantes, etc.		
11. Emplea diferentes medios para informar dos resultados aos estudantes e ás familias.		

9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes
<p>Como vimos xa en apartados anteriores da programación se o alumno obtén unha cualificación negativa nas convocatorias de xuño, ten a posibilidade de recuperar a materia a través das convocatorias de pendentes.</p> <p>Unha vez que a materia forma parte das pendentes o alumno ten dúas posibilidades:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Existe a posibilidade de recuperar a materia pendente mediante probas trimestrais. O centro fixará un calendario aproximado para a realización de ditas probas, unha por avaliación, para facilitar ó alumno a recuperación da materia e que poda ir recuperando de forma compartimentada. 2. O alumno poderá recuperar a materia nunha proba final no mes de maio/xuño (no caso de realiza-las probas por avaliacións e ter obtida cualificación de suspenso poderá igualmente presentarse á proba de xuño). <p>A materia que nos ocupa é, ademais, una materia das denominadas "progresivas", isto quere dicir que si o alumno ten a materia de primeiro da ESO pendente e aproba a de terceiro, a de segundo quedalle automaticamente aprobada (o mesmo ocorre con terceiro e cuarto) pero o alumno terá que recuperar a materia na convocatoria de pendentes cando o curso no que se atopa non conta coa materia de educación plástica, visual e audiovisual no currículo ou cando esta sexa optativa e o alumno non a escolla.</p> <p>En todo caso, o primeiro que ten que facer o alumno cunha materia pendente é poñerse en comunicación co xefe de departamento e así poderán establecer con claridade o proceso de recuperación da materia pendente e o profesor indicar e proporcionar ao alumno o material necesario.</p> <p>As probas ou actividades propostas para recuperación terán como referencia os obxectivos e contidos mínimos indicados na programación e serán corrixidas de acordo os criterios de avaliación correspondentes.</p> <p>A cualificación obtida polo alumno será a nota numérica obtida na proba correspondente no caso de o alumno se presentase á proba de xuño ou a media aritmética das cualificacións obtidas en cada unha das probas, no caso de que o alumno decidise presentarse ás probas por avaliación.</p> <p>Co fin de facilitar o desenrolo das capacidades programadas nos obxectivos e facilitar a realización das probas de pendentes o Xefe/a do departamento de debuxo preparará exercicios por avaliacións nos que o alumno repasará os contidos e procedementos dos que vai ser avaliado. Ditos exercicios serán opcionais (o alumno poderá facelos ou non segundo decida) e deberán ser entregados ao departamento dúas semanas antes da data do exame para dar tempo a súa corrección e que o profesor poida aclarar erros e dúbidas ó alumno.</p> <p>De tódolos xeitos, o xefe de departamento nas horas asignadas á xefatura ou fora do seu horario (sempre que sexa posible) atenderá ó alumnado coa materia pendente se este así o require.</p> <p>No caso da nosa materia, o sistema de recuperación consistirá na entrega dun caderno de actividades que o xefe do departamento facilita ao alumnado coa materia suspensa de terceiro ou de primeiro ao principio de curso. Xeralmente divídense en dúas entregas das actividades, unha no mes de febreiro e outra no mes de maio. Si o alumno entrega todas as actividades correctamente resoltas recupera a materia sen necesidade de facer ningunha das probas antes mencionadas. No caso de non entregar nada, terá a posibilidade de realizar unha proba final ou facer unha nova entrega no período comprendido entre a terceira avaliación e a avaliación final.</p>

10. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados

Deseño da avaliación inicial
Recollido nos apartados 7.1 e 11 da programación.
Medidas individuais e colectivas
Recollido no apartado de : Medidas de atención á diversidade

11. Medidas de atención á diversidade

Medidas de atención á diversidade

En colaboración co departamento de orientación se procurará detectar os casos dos alumnos que precisen medidas de atención especiais e elaboraranse actividades ó seu nivel para conseguir que poidan avanzar na súa aprendizaxe, manteñan a motivación e reforcen a súa autoestima.

Unha das ferramentas para auxiliar na detección de alumnos con problemas é a avaliación inicial que, con carácter informativo, faise aos alumnos da ESO.

Para atender á diversidade na aula o profesor deberá de ter en conta os seguintes aspectos:

- Características dos alumnos no referente a :
 - Ideas previas dos alumnos
 - Potencial do alumno ante o aprendizaxe
- Contexto psicocultural
- Contexto físicoambiental
- Estímulos e motivacións específicas

No desenrolo da práctica docente haberán de terse sempre presentes os principios básicos que conflúen na idea nuclear de que a educación é un proceso de construción no que, tanto o profesor como o alumno deben lograr a adquisición, pola parte do alumno, de aprendizaxes significativos. Para que isto sexa posíbel nunca se debe esquecer un dos principios básicos da educación : a "individualización ", educase a persoas concretas, en contextos concretos e con características e capacidades propias. De maneira que, para dar resposta ás necesidades que se plantexen na aula a programación planificada nun Primeiro momento haberá de adaptarse naqueles ámbitos que non alteren aspectos básicos do currículo, dista maneira, o proceso de ensino consegue dar resposta ás diferenzas existentes entre os alumnos modificando a metodoloxía, a secuenciación dos contidos, a forma de agrupamento na aula, as actividades etc...

Por outro banda, non pode esquecerse a importancia da aplicación dos procedementos de avaliación que permitirá determinar tanto o grao de progreso acadado polo alumno como as dificultades que podan plantexarse e ,dista forma, poderase axustar a intervención pedagóxica ás necesidades dos alumnos.

A natureza procedimental da materia que nos ocupa obriga a un seguimento continuo do traballo individual do alumno e permite detectar con mais facilidade tanto as deficiencias coma as características individuais e contemplala diversidade dentro da aula .

Unha vez detectada a deficiencia ou o erro pode reconducirse a acción educativa en aqueles aspectos que non incumban aos básicos do currículo: Utilizando un tipo ou outro de actividades na proposta didáctica (actividades de desenrolo, de ampliación ou reforzo) , adaptando a temporalización ou a distribución de contidos proposta , flexibilizando agrupamentos de acción específica etc...No caso de que o profesor durante a avaliación formativa ou durante a fase de rexistro (na que revisa tanto os apuntamentos do alumno como os exercicios e as láminas propostas) detectase unha dificultade aplicaráselle o alumno medidas de reforzo específicas. Ditas medidas de reforzo poden ser dende novas propostas de exercicios, cambios na metodoloxía ou explicacións mais específicas (tanto durante o horario da materia como en horario non correspondente á materia, sempre que isto sexa posible). No caso de que ,aínda con medidas de reforzo, o alumno acadase unha cualificación de non apto no exame de avaliación, existe a posibilidade de ir recuperando materia pendente ó longo do curso como xa se explicou no apartado anterior.

12. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda

Elementos transversais que se traballarán

TRATAMENTO DE FOMENTO DA LECTURA E COMPRENSIÓN LECTORA

A través das clases o profesor tratará de despertar a curiosidade e o interese do alumno polo mundo da arte e lle proporcionará a bibliografía suficiente para satisfacer dita curiosidade.

Formarán parte de dita bibliografía, por unha banda libros de consulta e ampliación sobre os coñecementos impartidos na materia e por outro lado, libros que o departamento considere oportunos e interesantes segundo as propostas de traballos que se fagan aos alumnos : tratados específicos; lecturas entretidas que falen do mundo da arte de xeito tanxencial pero que podan despertar certos intereses no alumno; lecturas que permitan o coñecemento do contexto histórico de certos momentos artísticos e que poden resultar imprescindibles co fin de comprendelos; biografías de artistas sobre os que se traballa na clase etc...

O departamento ten prevista a realización de traballos baseados na lectura de certos libros co fin de profundar nela e poder traballar sobre o feito de que os alumnos expresen ideas ou sentimentos a través de imaxes xeradas por se mesmos.

O fomento da lectura dende a materia que nos ocupa é relativamente sinxelo si se logra despertar nos alumnos o interese polo coñecemento e comprensión profunda dos artistas, as súas obras e o contexto que os xera.

Desde as materias do departamento colaboramos no plan lector do centro, traballando coas seguintes recomendacións:

- Activar coñecementos previos e presuposicións antes da lectura.
- Traballar a lectura en voz alta.
- Necesidade de rereer os textos as veces necesarias
- Elaborar glosario básico de temas específicos da materia
- Elaborar listados de conceptos non comprendidos.
- Usar o dicionario.
- Ensinar a seleccionar ou subliñar o mais relevante de cada apartado ou parágrafo (palabras clave).
- Ensinalos a analizar os recursos tipográficos para comprender mellor a organización do texto.
- Ensinar a xeneralizar/englobar unhas ideas noutras.
- Resumos, esquemas, mapas conceptuais...
- Recomendar lecturas.
- Usar a B E.
- Traballar con diferentes tipos de texto cuxa dificultade se vaia incrementando ao longo da ESO.
- Reducir a aprendizaxe memorística.
- Que o alumno reelabore coas súas palabras a distinta información recibida .
- Ensinar a diferenciar os feitos das opinións.
- Dar opinión persoal sobre a lectura dun texto/narración...axeitado ao seu nivel.
- Dar opinión persoal sobre lectura de obras, narracións orais...axeitadas ao seu nivel.

A través de todas elas traballamos a competencia

TRATAMENTO DE FOMENTO DAS TIC.

Para o departamento de debuxo quizás o mais importante para o fomento das TIC é o feito de que os alumnos comprendan que as novas tecnoloxías proporcionan ferramentas de gran valor á hora de crear e tratar imaxes é á hora de buscar información que precisan para elaborar traballos, O fomento das TIC es algo sinxelo de lograr na materia que nos ocupa xa que, na actualidade forma parte do currículo da mesma.

A intención do departamento neste aspecto é que os alumnos comprendan que , aínda que as ideas xorden deles do xeito mais sinxelo (este é o proceso mais importante da creación e por iso e fundamental que o comprendan) as posibilidades de xerar imaxes ou buscar información con medios informáticos é enorme.

Dende a materia que nos ocupa procuraremos :

- que os alumnos coñezan os programas de debuxo mais importantes (programas de tratamento de imaxes: photoshop, Gimp, Corel draw, Draw) e que consigan crear imaxes utilizándoos. Para iso, algúns d9os traballos que se proponen no curso deberán entregarse en soporte dixital (cartel contra a violencia de xénero, postais de nadal...)

-Que para facer os traballos propostos os alumnos accedan a internet desde o centro co fin de buscar información necesaria para a elaboración dos mesmos ou de encontrar imaxes que sexan útiles e que coñezan os límites da utilización das imaxes que baixan de Internet ;

- Trataremos tamén de que o alumno coñeza os traballos de animación mais recentes e mostrarlles a existencia dos programas de animación e de creación 3D mais importantes.

-Buscaremos que o alumno traballe as competencias dixitais desde todos os bloques de contidos , tamén desde o de debuxo técnico , dándolles a coñecer programas sinxelos nos que aplicar este tipo de contidos (xeoxebra, sketchup...)

O traballo na aula de informática é sobre todo importante para que os alumnos se familiaricen co uso de algúns dos programas citados pero, tanto o seu coñecemento como a visita as webs mais interesantes farémolas a través do canón da aula ou, se o visionado ou a interactividade dalgunha de elas así lo precisase, na pizarra dixital.

Os alumnos de primeiro da ESO traballarán as veces na aula cos ordenadores do proxecto Abalar, que xa teñen instalados os programas de software libre cos que traballaremos (Gimp e xeoxebra).

EDUCACIÓN CÍVICA É PREVENCIÓN DA VIOLENCIA.

Neste apartado é moi importante que , a través da materia, atopemos a forma de proporcionar aos alumnos os valores que sustentan a vida en común e a cohesión social; Tamén aqueles valores que favorecen : A liberdade persoal, a responsabilidade, a solidariedade, igualdade, respecto...en definitiva, todos aqueles aspectos que constitúen a base dunha vida en sociedade.

Neste sentido, a nosa materia, ademais de crear un ambiente de traballo no aula de aceptación, respecto e confianza que axude ao alumno a construír unha imaxe positiva de si mesmo e propoñer actividades ou traballos en grupo co fin de crear espazos próximos de convivencia deseña actividades nas que traballa de forma específica contidos deste elementos transversal.

E todas aquelas actividades que xurdan no curso e que sirvan para traballar os aspectos que forman parte deste contido tansversal.

EMPRENDEMENTO:

Trátase aquí de adquirir destrezas e habilidades necesarias para conseguir un obxectivo proposto. De adquirir conciencia do obxectivo e planificar o modo de logralo.

Sempre que desde esta materia queiramos deseñar propostas de traballo que desenvolvan estes aspectos, as nosas actividades e propostas terán que traballar os seguintes ámbitos:

Capacidade de análise do alumno, capacidade de planificación e execución das fases de traballo, capacidade de superación dos problemas técnicos que aparecen durante a execución e de atopar novas vías , habilidades para traballar en grupo e desenvolvemento da creatividade e da imaxinación para a procura de solucións e alternativas. A gran maioría das propostas do departamento traballan estes aspectos. Podemos dicir entón que desde a materia que nos ocupa traballamos aspectos básicos deste elemento transversal que está directamente relacionado co desenvolvemento da capacidade de sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

Debemos traballar polo tanto: Creatividade, imaxinación, autoconocimiento e autoestima ,aspectos estes reflectidos nos diversos apartados da programación

13. Actividades complementarias e extraescolares

Actividades complementarias e extraescolares

O departamento de debuxo participa e organiza bastantes actividades extraescolares cos alumnos da ESO. Algunha de elas incorpóranse ao currículo e toman forma de traballos a través dos cales estudamos os contidos básicos da materia: Carteis contra a violencia de xénero, postais de nadal, cartel das letras galegas, concurso fotográfico...poderían ser algúns destes traballos

Por outra banda, é intención do departamento de debuxo, realizar unha visita cultural especialmente dedicada aos alumnos da ESO . O que se pretende é realizar una visita a algún dos museos que temos na comunidade (Ourense, Vigo, Coruña ou Santiago). Antes de organizar a visita o departamento estuda a programación de cada un deles e decide a visita (sempre tendo en conta as exposicións que ofertan os museos e como se axustan estas á programación, a os aspectos nos que o departamento que profundizar).

Ao longo do presente curso a visita irá tomando forma e quedará constancia delo nas correspondentes actas do departamento e na memoria final do curso de xeito moito mais detallado así como das actividades extraescolares anteriormente citadas (concurso fotográfico, de postais, de carteis...),

14. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación

Sería convinte que unha vez ao trimestre se realizase un estudio de seguimento das programacións didácticas, quedando os resultados obtidos recollidos en acta de reunión do departamento

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
32008951	IES Ramón Otero Pedrayo	Ourense	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Debuxo técnico I	1º Bac.	4	140

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	15
4.2. Materiais e recursos didácticos	16
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	17
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	17
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	18
5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias	18
6. Medidas de atención á diversidade	19
7.1. Concreción dos elementos transversais	20
7.2. Actividades complementarias	21
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	21
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	22
9. Outros apartados	23

1. Introducción

A materia de Debuxo Técnico aglutina os contidos e procedementos necesarios para a definición gráfica de trazados xeométricos, a resolución de problemas espaciais e a descrición gráfica de volumes mediante sistemas normalizados. Constitúe o medio idóneo de expresión e definición de proxectos nos diferentes campos do deseño. Esta materia dotará ao alumnado dos instrumentos axeitados para comunicar de xeito gráfico e obxectivo e para expresar e difundir ideas e proxectos de acordo con convencións que garanten a interpretación fiable e precisa.

A materia de Debuxo Técnico potencia o desenvolvemento da capacidade de visión espacial así como da capacidade de análise, a creatividade, a autonomía, o traballo colaborativo e o pensamento diverxente. Por outra banda, supón un primeiro achegamento do alumnado á lectura de obras de arquitectura e enxeñaría desde a valoración dos seus elementos técnicos e estruturais.

O carácter integrador e multidisciplinario da materia favorece unha metodoloxía activa e participativa, de aprendizaxe por descubrimento, de experimentación sobre a base de resolución de problemas prácticos, ou mediante a participación en proxectos interdisciplinarios, contribuíndo ao desenvolvemento das competencias clave correspondentes e á adquisición dos obxectivos de etapa. Abórdanse tamén retos do século XXI de xeito integrado durante os dous anos de bacharelato, o compromiso cidadán no ámbito local e global, a confianza no coñecemento como motor do desenvolvemento, o aproveitamento crítico, ético e responsable da cultura dixital, o consumo responsable e a valoración da diversidade persoal e cultural.

Un dos bloques da materia está adicado a familiarización cos medios dixitais de representación, que son os empregados no eido profesional. Os programas e as aplicacións CAD ofrecen grandes posibilidades como unha maior precisión, axilidade na busca de solucións, facilidade de transmisión e almacenamento do traballo entre outros .

Os criterios de avaliación son o elemento curricular que serve para avaliar o nivel de consecución dos obxectivos da materia, e fórmulanse cunha evidente orientación competencial mediante a aplicación de contidos e a valoración de destrezas e actitudes como a autonomía e a autoaprendizaxe, o rigor nos razoamentos, a claridade e a precisión nos trazados.

Ao longo dos dous cursos de bacharelato os contidos adquiren un grao de dificultade e afondamento progresivo. No primeiro curso o alumnado iníciase no coñecemento de conceptos importantes á hora de establecer procesos e razoamentos aplicables á resolución de problemas ou que son soporte doutros posteriores; e gradualmente, no segundo curso, vai adquirindo un coñecemento máis amplo sobre esta disciplina.

Os criterios de avaliación e os contidos organízanse en torno a catro bloques interrelacionados e intimamente ligados aos obxectivos:

No bloque de Fundamentos xeométricos o alumnado aborda a resolución de problemas sobre o plano e identifica a súa aparición e a súa utilidade en diferentes contextos. Tamén se cuestiona a relación do debuxo técnico e as matemáticas, e a presenza da xeometría nas formas da arquitectura e da enxeñaría.

No bloque de Xeometría proyectiva preténdese que o alumnado adquira os coñecementos necesarios para representar graficamente a realidade espacial, co fin de expresar con precisión as solucións a un problema construtivo ou de interpretación para a súa execución. empregando os diversos sistemas de xeometría descriptiva.

No bloque de Normalización e documentación gráfica de proxectos dótase o alumnado dos coñecementos necesarios para visualizar e comunicar a forma e as dimensións dos obxectos de xeito inequívoco seguindo as normas UNE e ISO, co fin de elaborar e presentar, de forma individual ou en grupo, proxectos sinxelos de enxeñaría ou arquitectura.

Por último, no bloque de Sistemas CAD preténdese que o alumnado aplique as técnicas de representación gráfica adquiridas utilizando programas de deseño asistido por computador; o seu desenvolvemento, xa que logo, débese facer de xeito transversal en todos os bloques de criterios de avaliación e contidos, e ao longo de toda a etapa.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Interpretar elementos ou conxuntos arquitectónicos e de enxeñaría, empregando recursos asociados á percepción, ao estudo, á construción e á investigación de formas, para analizar as estruturas xeométricas e os elementos técnicos utilizados.	1-2		4	1	40	1		1-2
OBX2 - Utilizar razoamentos indutivos, deductivos e lóxicos en problemas de índole gráfico-matemática, aplicando fundamentos da xeometría plana para resolver graficamente operacións matemáticas, relacións, construcións e transformacións.	2		1-2-4		11-50		2	
OBX3 - Desenvolver a visión espacial, utilizando a xeometría descritiva en proxectos sinxelos, considerando a importancia do debuxo na arquitectura e nas enxeñarías, para resolver problemas e interpretar e recrear graficamente a realidade tridimensional sobre a superficie do plano.			1-2-4		11-50		2-3	
OBX4 - Formalizar e definir deseños técnicos aplicando as normas UNE e ISO de maneira apropiada e valorando a importancia que ten o esbozo para documentar graficamente proxectos arquitectónicos e de enxeñaría.	2		1-4	2	11-32-50		3	
OBX5 - Investigar, experimentar e representar dixitalmente elementos, planos e esquemas técnicos mediante o uso de programas específicos CAD de xeito individual ou grupal, apreciando o seu uso nas profesións actuais, para virtualizar obxectos e espazos en dúas dimensións e tres dimensións.			2-3-4	1-2-3			3	41-42

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Introdución ao debuxo técnico. Campos de aplicación.	Visión xeral do ámbito de aplicación do debuxo técnico, a súa evolución histórica e a súa relación coas outras disciplinas.	3	4	X		
2	Construcións fundamentais en xeometría plana.	Repaso dos trazados básicos e introdución de novas construcións fundamentais necesarias para o desenvolvemento doutras construcións máis complexas.	5	10	X		
3	Transformacións xeométricas. Proporcionalidade, equivalencia e semellanza.	Entender e aplicar as transformacións xeométricas básicas no plano. Entender o concepto de proporcionalidade e determinar graficamente as cuartas, terceiras e medias dunha proporción. Obter figuras	5	10	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	Transformacións xeométricas. Proporcionalidade, equivalencia e semellanza.	equivalentes e semellantes a outras dadas.	5	10	X		
4	Polígonos.	Clasificación dos polígonos. Construción de triángulos e obtención dos puntos notables. Construción de cuadriláteros. División da circunferencia en partes iguais (polígonos regulares inscritos na circunferencia). Construcións de polígonos regulares a partires do lado.	6	10	X		
5	Tanxencias e enlaces.	Realización de casos básicos de tanxencias e a súa aplicación no deseño mediante enlaces.	6	12		X	
6	Curvas técnicas	Realización de óvalos, ovoides e espirais.	5	6		X	
7	Introdución á xeometría proectiva e os sistemas de representación	Nocións de xeometría proectiva. Clasificación dos sistemas de representación. Exemplos.	2	2		X	
8	Fundamentos do sistema diédrico.	Fundamentos do sistema e nomenclatura. Representación e posición do punto, a recta e o plano.	10	10		X	
9	Operacións fundamentais no sistema diédrico.	Pertenza, paralelismo, perpendicularidade e distancias.	10	14		X	
10	Sistema de planos acotados.	Fundamentos do sistema e nomenclatura. Representación do punto a recta e o plano. Operacións básicas e interseccións.	10	10		X	
11	Sistema axonométrico. Clasificación das axonometrías e operacións básicas.	Fundamentos do sistema axonométrico. Clasificación das axonometrías ortogonais e oblícuas. Coeficientes de redución e a súa obtención na axonometría ortogonal. Operacións básicas (interseccións e seccións).	10	10			X
12	Perspectiva lineal.	Fundamentos do sistema. Perspectiva cónica frontal e oblícuas. Realización das perspectivas a partires dos datos.	10	12			X
13	Normalización	Concepto de normalización. Tipos de norma. A normalización no debuxo técnico. Normalización da representación. Acotación. Escalas. Cortes e seccións.	6	10			X
14	Aplicacións CAD.	Introdución ao deseño asistido por computadora. Programa vectorial 2D: LibreCad	6	10	X	X	
15	Modelado dixital 3D.	Introdución ao modelado 3D mediante SketchUp e ao fotomontaxe en GIMP	6	10		X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Introdución ao debuxo técnico. Campos de aplicación.	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Analizar, ao longo da historia, a relación entre as matemáticas e o debuxo xeométrico, valorando a súa importancia en diferentes campos como a arquitectura ou a enxeñaría, desde a perspectiva de xénero e a diversidade cultural, empregando adecuadamente o vocabulario específico técnico e artístico.	Capacidade para recoñecer e valorar os elementos xeométricos presentes en obras de arte ao longo da historia. Recoñecer a representación de obras arquitectura e enxeñaría.	TI	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Desenvolvemento histórico do debuxo técnico. Campos de acción e aplicacións: debuxo arquitectónico, mecánico, proxectivo, eléctrico e electrónico, xeolóxico, urbanístico, etc.
- Orixe da xeometría. Tales, Pitágoras, Euclides, Hipatia de Alexandría.

UD	Título da UD	Duración
2	Construcións fundamentais en xeometría plana.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2.3. - Resolver os trazados xeométricos fundamentais na resolución de problemas.	Interpretar correctamente os datos e resolver gráficamente os trazados fundamentais da xeometría plana.	PE	70
CA1.2.1. - Aplicar os trazados xeométricos fundamentais na resolución de problemas.	Realizar transformacións xeométricas de figuras planas sinxelas.	TI	30
CA1.5 - Valorar o rigor gráfico do proceso; a claridade, a precisión e o proceso de resolución e construción gráfica.	Realizar os trazados xeométricos cunha precisión e limpeza axeitados.		
CA1.2 - Solucionar graficamente cálculos matemáticos e transformacións básicas aplicando conceptos e propiedades da xeometría plana.		Baleiro	0

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Concepto de lugar xeométrico. Arco capaz. Aplicacións dos lugares xeométricos ás construcións fundamentais da

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - xeometría plana. - Interese polo rigor nos razoamentos, e precisión, claridade e limpeza nas execucións.

UD	Título da UD	Duración
3	Transformacións xeométricas. Proporcionalidade, equivalencia e semellanza.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2.3. - Resolver os trazados xeométricos fundamentais na resolución de problemas.	Interpretar correctamente os datos dunha transformación xeométrica dunha figura e resolvela.	PE	70
CA1.2.1. - Aplicar os trazados xeométricos fundamentais na resolución de problemas.	Aplicar e resolver exercicios de transformacións xeométricas de figuras planas.	TI	30
CA1.5 - Valorar o rigor gráfico do proceso; a claridade, a precisión e o proceso de resolución e construción gráfica.	Realizar os trazados xeométricos cunha precisión e limpeza axeitados.		
CA1.2 - Solucionar graficamente cálculos matemáticos e transformacións básicas aplicando conceptos e propiedades da xeometría plana.		Baleiro	0

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Proporcionalidade, equivalencia e semellanza. - Interese polo rigor nos razoamentos, e precisión, claridade e limpeza nas execucións.

UD	Título da UD	Duración
4	Polígonos.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4.2. - Resolver graficamente o trazado de formas poligonais regulares e irregulares a partires da interpretación de datos.	Resolver o trazado de polígonos a partires duns datos.	PE	70

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4.1. - Aplicación das formas poligonais ao deseño.	Aplicar a construción de polígonos en exercicios de deseño gráfico.	TI	30
CA1.5 - Valorar o rigor gráfico do proceso; a claridade, a precisión e o proceso de resolución e construción gráfica.	Realizar os trazados xeométricos cunha precisión e limpeza axeitados.		
CA1.4 - Trazar graficamente construcións poligonais baseándose nas súas propiedades e amosando interese pola precisión, a claridade e a limpeza.		Baleiro	0

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Triángulos, cuadriláteros e polígonos regulares. Propiedades e métodos de construción específicos e xerais.
- Interese polo rigor nos razoamentos, e precisión, claridade e limpeza nas execucións.

UD	Título da UD	Duración
5	Tanxencias e enlaces.	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3.2. - Resolver graficamente casos de tanxencias e enlaces aplicando os principios e propiedades das tanxencias.	Resolver casos sinxelos de tanxencias e enlaces a partires duns datos.	PE	70
CA1.3.1. - Aplicación das tanxencias e enlaces na representación gráfica.	Aplicación das tanxencias e enlaces na definición gráfica de formas planas de certa complexidade, aplicando correctamente os principios das tanxencias e enlaces.	TI	30
CA1.5 - Valorar o rigor gráfico do proceso; a claridade, a precisión e o proceso de resolución e construción gráfica.	Realizar os trazados xeométricos cunha precisión e limpeza axeitados.		
CA1.3 - Resolver graficamente tanxencias e trazar curvas aplicando as súas propiedades, cunha actitude de rigor na súa execución.		Baleiro	0

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Tanxencias básicas. Curvas técnicas.
- Interese polo rigor nos razoamentos, e precisión, claridade e limpeza nas execucións.

UD	Título da UD	Duración
6	Curvas técnicas	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3.4. - Resolver gráficamente as curvas técnicas a partires dos datos.	Resolver a representación gráfica de óvalos, ovoides e espirais a partires da interpretación dos datos.	PE	70
CA1.3.3. - Aplicar o trazado de curvas técnicas na representación de formas complexas.	Aplicación axeitada das formas derivadas das curvas técnicas no deseño e representación de formas de certa complexidade.	TI	30
CA1.5 - Valorar o rigor gráfico do proceso; a claridade, a precisión e o proceso de resolución e construción gráfica.	Realizar os trazados xeométricos cunha precisión e limpeza axeitados.		
CA1.3 - Resolver gráficamente tanxencias e trazar curvas aplicando as súas propiedades, cunha actitude de rigor na súa execución.		Baleiro	0

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Tanxencias básicas. Curvas técnicas. - Interese polo rigor nos razoamentos, e precisión, claridade e limpeza nas execucións.

UD	Título da UD	Duración
7	Introdución á xeometría proxectiva e os sistemas de representación	2

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Analizar, ao longo da historia, a relación entre as matemáticas e o debuxo xeométrico, valorando a súa importancia en diferentes campos como a arquitectura ou a enxeñaría, desde a perspectiva de xénero e a diversidade cultural, empregando adecuadamente o vocabulario específico técnico e artístico.	Coñecer as características principais dos diferentes sistemas de representación obxecto de estudo e Identificalos en representacións de diferentes disciplinas en diferentes momentos da historia.	TI	100
CA2.1 - Representar en sistema diédrico elementos básicos no espazo determinando a súa relación de pertenza, posición e distancia	Recoñecer as principais características da proxección cilíndrica ortogonal e ter unha idea dos fundamentos do sistema diédrico.		
CA2.2 - Definir elementos e figuras planas en sistemas axonométricos valorando a súa importancia como métodos de representación espacial.	Recoñecer as principais características da proxección cilíndrica ortogonal e oblicua e ter unha idea dos fundamentos do sistema axonométrico e os seus tipos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Representar e interpretar elementos básicos no sistema de planos acotados facendo uso dos seus fundamentos.	Recoñecer as principais características da proxección cilíndrica ortogonal e ter unha idea dos fundamentos do sistema de planos acotados e os seus principais usos.		
CA2.4 - Debuxar elementos no espazo empregando a perspectiva cónica.	Recoñecer as principais características da proxección cónica e ter unha idea dos fundamentos da perspectiva lineal e os seus principais usos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Desenvolvemento histórico do debuxo técnico. Campos de acción e aplicacións: debuxo arquitectónico, mecánico, proxectivo, eléctrico e electrónico, xeolóxico, urbanístico, etc.
- Fundamentos da xeometría proxectiva.

UD	Título da UD	Duración
8	Fundamentos do sistema diédrico.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1.1. - Resolver problemas espaciais elementais empregando o sistema diédrico.	Resolver exercicios sinxelos no sistema diédrico referentes á posición do punto, tipos de rectas, tipos de plano e pertenza.	PE	70
CA2.1.2. - Aplicar os fundamentos do sistema diédrico na resolución de problemas.	Resolver exercicios sinxelos no sistema diédrico referentes á posición do punto, tipos de rectas, tipos de plano e pertenza.	TI	30
CA2.5 - Valorar o rigor gráfico do proceso, a claridade, a precisión e o proceso de resolución e construción gráfica.	Realizar os trazados cunha precisión e limpeza axeitados.		
CA2.1 - Representar en sistema diédrico elementos básicos no espazo determinando a súa relación de pertenza, posición e distancia		Baleiro	0

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Sistema diédrico: representación de punto, recta e plano. Trazas con planos de proxección. Determinación do plano. Pertenzas.

UD	Título da UD	Duración
9	Operacións fundamentais no sistema diédrico.	14

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1.3. - Resolver problemas espaciais de complexidade media en sistema diédrico.	Determinar interseccións entre recta-plano e plano-plano e obter distancias.	PE	70
CA2.1.4. - Aplicar as operacións básicas para resolver problemas espaciais sinxelos en sistema diédrico.	Aplicar as operacións básicas para resolver casos de interseccións entre recta-plano e plano-plano e obter distancias.	TI	30
CA2.5 - Valorar o rigor gráfico do proceso, a claridade, a precisión e o proceso de resolución e construción gráfica.	O grao de claridade, precisión e limpeza na representación é axeitada.		
CA2.1 - Representar en sistema diédrico elementos básicos no espazo determinando a súa relación de pertenza, posición e distancia		Baleiro	0

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Relacións entre elementos: interseccións, paralelismo e perpendicularidade. Obtención de distancias: punto a punto, punto a recta, recta a plano, plano a plano, dúas rectas paralelas e mínima distancia entre dúas rectas que se cruzan.

UD	Título da UD	Duración
10	Sistema de planos acotados.	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3.2. - Resolución de problemas espaciais sinxelos en no sistema de planos acotados a partires duns datos.	Interpretar correctamente os datos e resolver exercicios sinxelos no sistema de planos acotados.	PE	70
CA2.3.1. - Aplicación do sistema de planos acotados para interpretar e resolver problemas sinxelos en topografía.	Realizar operacións sinxelas sobre superficies topográficas a partires duns datos.	TI	30
CA2.5 - Valorar o rigor gráfico do proceso, a claridade, a precisión e o proceso de resolución e construción gráfica.	Realizar os trazados cunha precisión e limpeza axeitados.		
CA2.3 - Representar e interpretar elementos básicos no sistema de planos acotados facendo uso dos seus fundamentos.		Baleiro	0

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Sistema de planos acotados. Fundamentos e elementos básicos: punto, recta e plano. Identificación de elementos para a súa interpretación en planos.

UD	Título da UD	Duración
11	Sistema axonométrico. Clasificación das axonometrías e operacións básicas.	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2.2. - Resolver problemas sinxelos en sistema axonométrico e representación de volumes aplicando os coeficientes de redución.	Capacidade para: obter os coeficientes de redución no sistema axonométrico ortogonal; situar puntos, rectas e planos a partires duns datos; realizar seccións planas de volumes sinxelos; representar volumes sinxelos aplicando correctamente os coeficientes de redución.	PE	70
CA2.2.1. - Aplicación do sistema axonométrico. Seccións planas e representación de volumes.	Obter gráficamente as escalas axonométricas dunha axonometría ortogonal e representar en isometría e perspectiva cabaleira volumes sinxelos.	TI	30
CA2.5 - Valorar o rigor gráfico do proceso, a claridade, a precisión e o proceso de resolución e construción gráfica.	Realizar os trazados cunha precisión e limpeza axeitados		
CA2.2 - Definir elementos e figuras planas en sistemas axonométricos valorando a súa importancia como métodos de representación espacial.		Baleiro	0

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Sistema axonométrico, ortogonal e oblicuo. Perspectivas isométrica e cabaleira. Disposición dos eixes e uso dos coeficientes de redución. Elementos básicos: punto, recta e plano.

UD	Título da UD	Duración
12	Perspectiva lineal.	12

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4.2. - Resolver exercicios básicos en perspectiva lineal a partires duns datos.	Interpretar con éxito os datos para realizar unha perspectiva cónica dun volume definido polas súas vistas e realizar a meirande parte da mesma.	PE	70

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4.1. - Aplicación da perspectiva lineal para representar volumes en diferentes posicións do PV e plano do cadro.	Obter os elementos básicos dunha perspectiva lineal a partir dos datos e realizar unha perspectiva cónica frontal e oblicua dun volume sinxelo.	TI	30
CA2.5 - Valorar o rigor gráfico do proceso, a claridade, a precisión e o proceso de resolución e construción gráfica.	Realizar os trazados cunha precisión e limpeza axeitados		
CA2.4 - Debuxar elementos no espazo empregando a perspectiva cónica.		Baleiro	0

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Sistema cónico: fundamentos e elementos do sistema. Perspectiva frontal e oblicua.

UD	Título da UD	Duración
13	Normalización	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2.2. - Realización e emprego das escalas gráficas para a lectura de planos e realización de debuxos descritivos.	Determinar a escala á que está unha imaxe acotada e construír unha escala gráfica por calquera medio.	PE	70
CA3.2.3. - Acotación normalizada de debuxos técnicos.	Acotar de xeito normalizado unha peza industriala sinxela.		
CA3.2.4. - Representación de cortes e seccións de volumes sinxelos.	Representar o corte dunha peza a partires duns datos dados.		
CA3.1 - Solucionar graficamente cálculos matemáticos e transformacións básicas aplicando conceptos e propiedades da xeometría plana.	Realización de escalas gráficas e aplicación das mesmas.	TI	30
CA3.2.1. - Documentar graficamente obxectos sinxelos mediante as súas vistas acotadas aplicando a normativa UNE e ISO na utilización de sintaxe, escalas e formatos, valorando a importancia de usar unha linguaxe técnica común.	Representar as vistas acotadas dun volumen sinxelo de xeito normalizado. Emprego axeitado dos cortes e seccións na definición de obxectos con certa complexidade.		
CA3.3 - Valorar o rigor gráfico do proceso, a claridade, a precisión e o proceso de resolución e construción gráfica.	Realizar os trazados cunha precisión e limpeza axeitados		
CA3.4 - Utilizar o esbozo e o bosquejo como elementos de reflexión na aproximación e indagación de alternativas e solucións aos procesos de traballo.	Correcta representación dunha peza mediante as vistas normalizadas e o emprego dos tipos de liña normalizada. Correcta aplicación das normas básicas de acotación.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Documentar graficamente obxectos sinxelos mediante as súas vistas acotadas aplicando a normativa UNE e ISO na utilización de sintaxe, escalas e formatos, valorando a importancia de usar unha linguaxe técnica común.		Baleiro	0

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Escalas numéricas e gráficas. Construción e uso. - Formatos. Dobradura de planos. - Concepto de normalización. As normas fundamentais UNE, ISO e DIN. Aplicacións da normalización: simboloxía industrial e arquitectónica. - Elección de vistas necesarias. Liñas normalizadas. Acotación.

UD	Título da UD	Duración
14	Aplicacións CAD.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Crear figuras planas e tridimensionais mediante programas de debuxo vectorial, usando as ferramentas que achegan e as técnicas asociadas.	Realización de formas 2D con programas vectoriais.	TI	100
CA4.3 - Utilizar o esbozo e o bosquejo como elementos de reflexión na aproximación e na indagación de alternativas e solucións aos procesos de traballo nos que interveñen sistemas CAD.	Planificar debuxos para ser realizados en CAD.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Aplicacións vectoriais 2D-3D.

UD	Título da UD	Duración
15	Modelado dixital 3D.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Crear figuras planas e tridimensionais mediante programas de debuxo vectorial, usando as ferramentas que achegan e as técnicas asociadas.	Modelado de volumes sinxelos.	TI	100
CA4.2 - Recrear virtualmente pezas en tres dimensións aplicando operacións alxébricas entre primitivas para a presentación de proxectos en grupo.	Modelar volumes de complexidade dados, empregando operacións sobre volumes sinxelos.		
CA4.3 - Utilizar o esbozo e o bosquexo como elementos de reflexión na aproximación e na indagación de alternativas e solucións aos procesos de traballo nos que interveñen sistemas CAD.	Planificar o modelaxe dixital a partires duns requerimentos		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Aplicacións vectoriais 2D-3D. - Fundamentos de deseño de pezas en tres dimensións. - Modelaxe de caixa. Operacións básicas con primitivas. - Aplicacións de traballo en grupo para conformar pezas complexas a partir doutras máis sinxelas.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A intervención educativa na materia de Debuxo Técnico desenvolverá o seu currículo e tratará de asentar de xeito gradual e progresivo nos distintos niveis da etapa as aprendizaxes que lle faciliten ao alumnado o logro dos obxectivos da materia e, en combinación co resto de materias, unha adecuada adquisición das competencias clave e o logro dos obxectivos da etapa.

Neste sentido, no deseño das actividades, o profesorado terá que considerar a relación existente entre os obxectivos da materia e as competencias clave a través dos descritores operativos e as liñas de actuación no proceso de ensino e aprendizaxe, que se presentan nas epígrafes seguintes, e seleccionar os criterios de avaliación do currículo que se axusten á finalidade buscada, así como empregalos para verificar as aprendizaxes do alumnado e o seu nivel de desempeño.

LIÑAS DE ACTUACIÓN NO PROCESO DE ENSINO E APRENDIZAXE:

- A preparación do futuro profesional e persoal do alumnado por medio do manexo de técnicas gráficas con medios tradicionais e dixitais, xerando situacións de traballo nas que se apliquen as técnicas de representación gráfica adquiridas utilizando ferramentas de deseño asistido por computador.
- A adquisición e a posta en práctica de estratexias como o razoamento lóxico, a visión espacial, o uso da terminoloxía específica, a toma de datos e a interpretación de resultados necesarios en estudos posteriores.
- O uso de distintos métodos que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado, que favorezan a capacidade de aprender por si mesmo e promovan ou traballo en equipo.
- A realización de proxectos significativos para o alumnado e a resolución colaborativa de problemas, reforzando a autoestima, a autonomía, a reflexión e a responsabilidade.
- A énfase na atención á diversidade do alumnado, na atención individualizada, na prevención das dificultades de aprendizaxe e na posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten estas dificultades.

- O uso de estratexias cun enfoque inclusivo, non sexista e facendo especial fincapé na superación da fenda de xénero que existe actualmente nos estudos técnicos.

TRABALLO NA AULA.

A materia é eminentemente práctica e , aínda que gran parte das sesións terán un carácter teórico para adquirir os coñecementos necesarios para o desenvolvemento do currículo, o alumnado terá que manterse activo realizando debuxos de todo o material explicado. O número de sesións é de catro á semana das cales tres vanse adicar a avanzar contidos e unha vaise adicar á realización dun exercicio práctico guiado que o alumnado, no caso de non rematar a actividade, poderá acabar fóra da aula nun prazo definido. Nestes exercicios prácticos o alumnado poderá profundizar de xeito máis práctico nos contidos traballados durante a semana.

O alumnado disporá dunha guía da materia que deberá ir completando durante as clases teóricas para conformar un libro de texto con todo o material traballado. Esta guía estará dispoñible na aula virtual para a súa descarga e impresión.

Para facilitar a entrega de traballos e a corrección, darase preferencia á entrega dos mesmos a través da aula virtual onde o alumnado terá acceso ás rúbricas e as cualificacións.

TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS CORRESPONDENTES AO BLOQUE 4

O bloque 4 corresponde a SISTEMAS CAD. O espazo apropiado para desenvolver os contidos correspondentes a este bloque é unha sala de ordenadores. Debido á demanda deste tipo aula, é moi difícil concentrar temporalmente ás unidades correspondentes a esta parte da materia polo que é preferible (é máis realista) adicar unha sesión semanal ao longo de todo o curso. Deste xeito, as unidades 11 e 12 convírtense en unidades que se estenderán durante todo o ano lectivo.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Pizarra
Escadra, cartabón e compás de pizarra
Computadora, Pantalla e proxector
Papel Din A3 e Din A4 de 80gr/m2 e superior
Xogos de escadra, cartabón, regra e compás para prestar ao alumnado en casos puntuais.
Xogos de volumes xeométricos e pezas industriais
Calibres
Curso na aula virtual do centro.
Fotocopiadora.
Aula de informática con conexión a internet.

Para as explicacións da aula contarase con:

- Pizarra
- Escadra, cartabón e compás de pizarra.
- Computadora, proxector e pantalla (para as proxeccións).

Na aula virtual o alumnado atopará:

- Acceso a toda a información de interese da materia: programación, currículo, datas relevantes (exames, etc.).

- Acceso aos apontamentos , as prácticas e outros materiais imprimibles para o seguemento da materia.
- O medio de entregar as prácticas obrigatorias.
- A canle de comunicación directa co docente.

As unidades 14 e 15 desenvolveranse nunha aula de ordenadores con conexión de Internet en todos os equipos.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Farase unha proba inicial que consistirá en:

- Unha proba para valorar o grao de coñecementos e desenvolvemento do alumnado no referente a construcións fundamentais de xeometría plana, sistemas de representación (capacidade para, mediante esbozo, xerar e interpretar volumes sinxelos mediante vistas ortogonais e perspectivas axonométricas)
- Unha enquisa na que se analizará o interese do alumnado pola materia e as súas perspectivas.

Esta proba inicial só terá carácter orientativo sobre o nivel real do alumnado e a súa capacidade de expresión gráfica.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	3	5	5	6	6	5	2	10	10	10
Proba escrita	0	70	70	70	70	70	0	70	70	70
Táboa de indicadores	100	30	30	30	30	30	100	30	30	30

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	UD 13	UD 14	UD 15	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	10	10	6	6	6	100
Proba escrita	70	70	70	0	0	58
Táboa de indicadores	30	30	30	100	100	42

Criterios de cualificación:

A materia cualificarase por trimestre mediante:

- A - Dúas probas escritas por avaliación que suporán o 70% da cualificación total. A nota obtida será a media aritmética entre as dúas probas. Para poder facela media entre as dúas probas a nota obtida en cada unha delas terá que ser igual ou superior a 3 puntos.
- B - Media dos exercicios prácticos (Láminas) que suporán o 30% da cualificación.

As prácticas faranse na aula, adicándose unha sesión por exercicio práctico ou poderán ser consideradas como traballo para realizar na casa. A nota será a media aritmética obtida en todos os traballos prácticos realizados por avaliación. Cada lámina non entregada terá unha puntuación de 0.

En todas as probas escritas e exercicios prácticos se valorará o rigor, claridade, precisión e limpeza da representación. No caso de que un alumno/a sexa sorprendido copiando retiraráselle o examen e este terá unha calificación de 0 puntos.

As cualificacións finais obteranse por redondeo da cualificación obtida do xeito indicado.

No caso de ter todas as avaliacións superadas, a cualificación final obterase mediante a media aritmética das notas reais (non a das notas redondeada dos boletíns trimestrais). Unha vez realizada a media, obterase a cualificación definitiva aplicando o redondeo.

Criterios de recuperación:

1 - Das avaliacións.

No caso de non ter superada a materia polas cualificacións das probas escritas, farase unha nova proba de recuperación na seguinte avaliación. O alumnado que se presente a dita proba, que será unicamente o que non superara a avaliación, optará unicamente ao 5.

Tamén se poderán re-entregar prácticas non realizadas ou ben con defectos dentro do prazo que se estableza. Mantéñense as mesmas porcentaxes de valoración indicadas nos criterios de cualificación.

2 - Recuperación de toda a materia na convocatorias ordinaria e extraordinaria.

Ao final do terceiro trimestre, no caso de non ter superada a materia, farase unha proba escrita global de toda a materia que suporá o 100% da cualificación da convocatoria ordinaria.

De no ter superada a materia na convocatoria ordinaria, o alumnado será deberá facer unha proba escrita que suporá o 100% da nota da convocatoria extraordinaria.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

O alumnado que curse o segundo curso de bacharelato e estea matriculado nesta materia por non tela superada con anterioridade, poderá recuperala seguindo o seguinte plan:

- Realizar unha proba escrita por trimestre. Poderá facerse coincidir coa proba escrita da materia do segundo curso. Esta proba suporá o 100% da cualificación do trimestre

A cualificación final será a media aritmética dos tres trimestres.

No caso de non superar a materia polo medio descrito, o alumnado terá dereito a facer unha proba escrita final de toda a materia que suporá o 100% da nota.

A cualificación definitiva será un número enteiro que se obterá mediante redondeo.

Pode darse o caso de que un alumno curse a materia en 2º de bac sen tela cursado en 1º. Neste caso, o alumno terá que matricularse da materia de 1º e cursala como pendente.

5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias

O alumnado que se matricule na materia de debuxo Técnico II, sen ter cursado previamente a materia de Debuxo Técnico I, deberá realizar un grupo de exercicios prácticos durante o primeiro trimestre que abranguen os contidos imprescindibles para o desenvolvemento da materia de 2º curso. As prácticas centraranse principalmente nos contidos dos bloque 2 (xeometría proxectiva) e 3 (normalización). Os contidos indispensables do bloque I (Fundamentos xeométricos) introdúcense ao longo do primeiro trimestre paralelamente aos contidos do bloque I da materia de Debuxo Técnico II.

Na proba escrita do primeiro trimestre este alumnado deberá realizar un apartado sobre os coñecementos necesarios de DTI vistos durante o trimestre.

O alumnado afectado recibirá unha cualificación final que se configura do seguinte xeito: 75% proba escrita e 25 % dos exercicios prácticos.

Aquel alumnado que supere o procedemento terá acreditados os coñecementos mínimos.

Aquel alumnado que non o supere, deberá cursar a materia DT1 como pendente.

6. Medidas de atención á diversidade

Nesta programación pártese da idea de que a aula é un conxunto de diversidades e do principio de individualización do ensino. Polo tanto, temos que identificar e adaptar a nosa metodoloxía a estas particularidades.

Tendo en conta isto, e recoñecendo que nunha aula pode haber multitude de circunstancias dispares, temos que ser flexibles á hora de adaptar a nosa programación, adoptando medidas de carácter preventivo unha vez coñezamos as particularidades das persoas coas que imos traballar.

A inclusión será un factor determinante no desenvolvemento das propostas de traballo das unidades didácticas, que terán lugar en ambientes de aprendizaxe centrados no alumnado, para que todos poidan demostrar o seu potencial e sexan partícipes das situacións de aprendizaxe. Isto será moi enriquecedor para eles pero tamén para o resto do alumnado e para nós como profesionais da educación.

Esta materia é especialmente integradora, polas súas características intrínsecas e pola multitude de solucións que poden resultar de cada resposta a cada actividade proposta. As unidades didácticas referidas ó debuxo técnico poderían ser máis complexas, dependendo das necesidades de cada alumno, polo que é na parte que máis debemos incidir para adaptar os instrumentos metodolóxicos e de avaliación.

Cada curso, como docentes das materias do Departamento de Artes Plásticas, podemos afrontar o reto de ter alumnos con discapacidades visuais, auditivas, motoras, así como diagnósticos de TDAH ou TEA, entre outras moitas particularidades. Tamén atoparemos alumnado procedente do extranxeiro, recentemente incorporado ó noso sistema educativo, algúns deles sen coñecer as linguas vehiculares, estudantes que proveñen de diferentes orixes socioeconómicas, con condicións persoais difíciles, distintos xeitos de aprender, ritmos de asimilación dispares e niveis de motivación desiguais. Tampouco podemos esquecer ao alumnado de altas capacidades que son un desafío para o docente e unha gran fonte de inspiración para o resto de compañeiras/os.

A detección das necesidades do alumnado pode darse en calquera momento do curso académico (incluso en calquera momento do desenvolvemento da vida académica) e por iso é importante facer avaliacións iniciais detalladas que aporten información do alumnado no arranque do curso escolar.

Conscientes de que perseguimos acadar os obxectivos propostos de acordo ás capacidades e intereses do alumnado, as medidas de atención á diversidade centraranse en:

MEDIDAS CURRICULARES E METODOLÓXICAS:

supoñen unha adaptación do currículo encamiñada a modificar as disfuncións, transitorias ou permanentes, detectadas en certos alumnos/as.

- No caso de que un alumno non acadar os obxectivos mínimos trataremos de ofertar unha variedade de actividades de reforzo, a través de exercicios adaptados e de consolidación.

- Utilizaremos multiplicidade de procedementos e mecanismos de avaliación da aprendizaxe, non só exames. Dispondremos de unha variedade ampla de mecanismos de recuperación.

- É importante, tamén, favorecer a existencia dun bo clima de aprendizaxe na aula e insistir en reforzos positivos para mellorar a auto estima. É interesante aproveitar as actividades fóra da aula para acadar unha boa cohesión e integración do grupo.

- En caso de alumnos con necesidades educativas especiais (ACNEE) realizaremos adaptacións de accesibilidade ao currículo así como recursos de apoio que o favorezan.

- Pódense valorar a realización de adaptacións curriculares significativas de elementos do currículo. Diseñaranse buscando o maior desenvolvemento posible das competencias. Tomaranse para a avaliación e para a promoción como referencia os elementos fixados nelas. O departamento de orientación encargárase de asesorar e coordinar

estas medidas.

- Os alumnos con discapacidade que poidan ser escolarizados disporán da modalidade que lles garanta unha resposta máis axeitada ás súas necesidades.
- Se un alumno require ser hospitalizado ou permanecer convalecente no seu domicilio favoreceremos a continuidade na nosa materia e a comunicación a través da aula virtual ou do profesor de atención domiciliaria.
- O alumnado valorado como de altas capacidades pode ampliar o currículo ou aceleralo así como flexibilizar o periodo de permanencia na etapa.

MEDIDAS INTERDISCIPLINARES E COLABORATIVAS:

- Favoreceremos o traballo en equipo, preferiblemente en pequenos grupos para que o alumnado se sinta máis arroupado e poida desenvolver distintos roles.
- Existen tarefas nas que sería interesante colaborar con profesores de materias afíns e complementarias podendo abordar proxectos conxuntos. Isto para os estudantes é unha aprendizaxe moito máis global e permítelles entender mellor a aplicación e o sentido dos saberes.
- Unha frecuente comunicación coas familias resulta crucial nos casos de alumnado con necesidades educativas especiais. Elas nos poden indicar cales son as fortalezas e a maneira máis axeitada para traballar cos seus fillos. Ás veces estas familias están asesoradas por profesionais que tamén nos poden guiar á hora de concretar procedementos instrumentais e adaptar a materia para ter máis posibilidades de éxito.

MEDIDAS ORGANIZATIVAS:

- Dispoñemos de plans de acollida ao alumnado estranxeiro con atención educativa específica para aqueles que se incorporen tardiamente ao sistema educativo e presente graves carencias en lingua castelá e/ou galega. Isto dependerá da dispoñibilidade horaria do centro, e tendo en conta que este alumnado se incorpora co curso xa iniciado, cando os horarios xa están pechados, é de moi difícil consecución. O alumnado que se escolarice tardiamente no noso sistema e presente un desfase curricular de máis de dous cursos, incorporaranse nun curso inferior ao que lle corresponde por idade.
- Non podemos esquecer a importancia da acción titorial e da prevención do absentismo así como a indispensable colaboración co Departamento de Orientación.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Educación medioambiental	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Educación para a paz e a convivencia	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Solidariedade	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Educación para fomentar os hábitos saudables	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Educación en tolerancia e respecto. ao diferente.	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12	UD 13	UD 14	UD 15
ET.1 - Educación medioambiental	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Educación para a paz e a convivencia	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Solidariedade	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Educación para fomentar os hábitos saudables	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Educación en tolerancia e respecto. ao diferente.	X	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Estes elementos transversais traballaranse ao longo do curso, polo que non se relacionan con unidades didácticas concretas senon co desenvolvemento da materia no seu conxunto.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Toma de apuntamentos do natural dun entorno arquitectónico	Tratarase de facer unha serie de apuntamentos arquitectónicos do natural nun emplazamento elixido polo profesor da materia.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
(P) - Revísase a programación para comprobar o seu grao de cumprimento cunha periodicidade quincenal.
(P) - Dase a coñecer a programación ao alumnado e se lle facilita o acceso ao contido da mesma por medios dixitais (aula virtual, espazo web, etc)
(P) - Fanse anotacións durante as revisións da programación para a mellora e optimización da mesma de cara a vindeiros cursos.
(M) - O alumnado entende a dinámica de traballo na aula e a segue sen problema.
(M) - O emprego da aula virtual é axeitado por parte do alumnado. Acceden regularmente aos contidos e fan as entregas seguindo as instrucións dadas.
(M) - O grao de participación durante as explicacións é axeitada? Aínda que en diferente grao, participa todo o alumnado?
(M) - Impleméntanse rúbricas nos exercicios prácticos para que o alumnado poda coñecer os aspectos que se avalían?.
(M) - Deséñase algunha práctica para facer en grupo?

(M) - O grao de participación do alumnado nos exercicios prácticos de grupo é axeitado?
(M) - Amósanse suficientes exemplos para que o alumnado teña referencias dos exercicios prácticos que debe desenvolver?
(M) - Hai un diario de clases dispoñible online para o alumnado onde se indica a materia/o traballo realizado en cada sesión.
(AD) - A programación contempla a atención á diversidade?
(AD) - Dispónse de toda a información relativa ao alumnado antes do comezo do curso?
(AD) - Tense en conta a AD na organización da aula e na creación de grupos para os traballos?
(AD) - Coñécense e aplícanse os protocolos pertinentes no caso de ser necesario?
(AD) - Adáptanse as probas escritas e os exercicios prácticos ao alumnado que o precise, seguindo criterios e recomendacións obxectivos?
(AV) - Os instrumentos de avaliación empregados, así como o seu peso, correspóndense co previsto na programación didáctica.
(AV) - Tras a realización dun exercicio práctico, valórase a idoneidade do mesmo e o grao de resposta dado polo alumnado?
(AV) - O alumnado coñece os criterios de avaliación e o peso na cualificación das probas escritas e exercicios prácticos.
(AV) - Unha vez rematado un trimestre, deseñase un plan de recuperación para o alumnado que precise recuperar a materia?
(AV) - No deseño das probas e exercicios prácticos téñense en conta as competencias clave?

Descrición:

Para levar a cabo unha adecuada avaliación da práctica docente, é necesario ter en conta:

- Establecer indicadores de logro que servirán para comprobar o funcionamento da programación e valorar a actuación propia como docente.
- Deseñar un procedemento adecuado para recoller os datos correspondentes que permitan valorar a situación.
- Analizar os resultados obtidos.
- Propoñer e incorporar as medidas de mellora que sexan necesarias.

Os indicadores de logro organízanse en torno a catro apartados:

- (P) Programación.
- (M) Metodoloxía.
- (AD) Atención á diversidade.
- (AV) Avaliación.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación de DT1 realizarase con anterioridade ao comezo do curso académico. Para a súa realización terase en conta:

- Os cambios ou axustes normativos que puideran terse producido con aplicación no novo curso.
- As anotacións e propostas de mellora do curso anterior que se fixeron constar na correspondente memoria do departamento.

A avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe realizarase ao remate de cada unidade didáctica, para identificar carencias no alumnado, e en cada trimestre, unha vez obtidos os resultados da avaliación.

Durante o curso farase un seguimento da programación cunha periodicidade mensual. Comprobarase o grao de consecución dos obxectivos e os aspectos destacados e faranse constar nas actas das reunións de departamento.

En canto ao procedemento de seguimento, as ferramentas empregadas para analizar os indicadores de logro, entre outros, poden consistir en:

- Folla de rexistro onde ir anotando os aspectos máis cuantificables.
- Diario de aula.
- Rúbrica de autoavaliación que facilite cuantificar o grao de consecución de aspectos concretos;
- Estatísticas de resultados.
- Cuestionarios e enquisas ao alumnado.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
32008951	IES Ramón Otero Pedrayo	Ourense	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Educación plástica, visual e audiovisual	1º ESO	2	70

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	13
4.2. Materiais e recursos didácticos	14
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	15
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	16
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	17
6. Medidas de atención á diversidade	17
7.1. Concreción dos elementos transversais	19
7.2. Actividades complementarias	21
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	21
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	22
9. Outros apartados	23

1. Introducción

Esta materia impártese en todos os centros de Secundaria de Galicia, xa que forma parte da etapa obrigatoria, polo que ten unha gran importancia como substrato dunha curiosidade e interese futuros polas distintas manifestacións plásticas. Para moitos alumnos, 1º da ESO é a súa primeira experiencia con certas técnicas gráfico-plásticas, ferramentas e procedementos. Tamén cun profesor especialista da materia, polo que é necesario que lles sirvamos de acicate e os estimulemos para despertar a súa creatividade, sen prexuízos nen vergoña, ó mostrar o seu proceso creativo e o traballo plástico finalizado ao resto do alumnado e aos docentes.

A educación artística é unha actividade imprescindible no desenvolvemento das persoas. A experimentación coas artes plásticas, visuais e audiovisuais fomenta a exploración e coñecementos propios e promove a imaxinación así como a capacidade para crear respostas múltiples, en linguaxes propios, a diferentes necesidades. Así mesmo a actividade artística implica un grao alto de interacción co grupo onde o traballo propio e alleo, individual e en grupo, serven para fomentar o debate e aprender a aprender.

O estudo da imaxe nos diferentes medios (a súa historia, as tipoloxías, as técnicas de creación, etc.) convértese nun dos fíos principais da materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual. Foméntase a experimentación e a creación de imaxes bidimensionais e tridimensionais en diferentes medios de xeito que o alumnado tome contacto con técnicas e medios tradicionais así como cos medios tecnolóxicos e dixitais, explorando as cualidades expresivas da cada un deles.

Preténdese que, partindo dunha base común de conceptos, o alumnado traballe e experimente co emprego das diferentes linguaxes visuais e audiovisuais realizando as súas propias producións plásticas e audiovisuais.

É imprescindible que o alumnado adquira os coñecementos e as destrezas básicas para afrontar a análise crítica da imaxe visual e audiovisual como elemento de comunicación. Esta materia colabora amplamente no fomento do espírito crítico do alumnado ante as imaxes con diferentes funcións comunicativas e moi especialmente ante a imaxe publicitaria.

A materia impártese nos cursos de primeiro e terceiro da ESO e dá continuidade á educación artística recibida polo alumnado nas etapas anteriores, facilitándolle ao alumnado: seguir aprofundando no coñecemento, interpretación e valoración crítica das imaxes en todas as súas funcións; potenciar o coñecemento e o respecto polo patrimonio cultural e artístico e a súa posta en vañlor; poñer en práctica da expresividade propia mediante a realización de producións individuais e colectivas.

A materia está deseñada a partir de oito obxectivos que saen dos obxectivos xerais da etapa e das competencias que configuran o perfil de saída do alumnado ao termo do ensino básico, en especial dos descritores da competencia en conciencia e expresión culturais, aos que se engaden aspectos relacionados coa comunicación verbal, a dixitalización, a convivencia democrática, a interculturalidade ou a creatividade. A materia ten un enfoque eminentemente práctico o que leva a que o alumnado se inicie na produción artística sen necesidade de dominar as técnicas nin os recursos, e que vaia adquirindo estes coñecementos en función das necesidades derivadas da súa propia produción.

Os criterios de avaliación e os contidos da materia articúlanse en catro bloques. O primeiro leva por título «Patrimonio artístico e cultural» e inclúe contidos relativos aos xéneros artísticos e ás manifestacións culturais máis destacadas. O segundo, denominado «Elementos formais da imaxe e da linguaxe visual. A expresión gráfica», abrangue os elementos, principios e conceptos que se poñen en práctica nas distintas manifestacións artísticas e culturais como forma de expresión. O terceiro bloque, «Expresión gráfico-plástica e técnica: fundamentos e procedementos», comprende tanto os procedementos gráfico-plásticos como as distintas operacións técnicas ademais dos factores e as etapas do proceso creativo e unha introdución aos sistemas de representación máis importantes. Inclúese tamén unha introdución á xeometría plana e aos sistemas de representación. Por último, o bloque «Imaxe e comunicación visual e audiovisual» incorpora os contidos relacionados coas linguaxes, as finalidades, os contextos, as funcións e os formatos da comunicación visual e audiovisual.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender a importancia que tiveron no desenvolvemento do ser humano algúns exemplos seleccionados das distintas manifestacións culturais e artísticas, amosando interese polo patrimonio como parte da propia cultura, para entender como se converten no testemuño dos valores e das convicións de cada persoa e da sociedade no seu conxunto, e para recoñecer a necesidade da súa protección e da súa conservación.	1	3			3	1-2		1
OBX2 - Explicar as producións plásticas, visuais e audiovisuais propias, comparándoas coas dos seus iguais e con algunhas das que conforman o patrimonio cultural e artístico, xustificando as opinións e tendo en conta o progreso desde a intención ata a realización, para valorar o intercambio, as experiencias compartidas e o diálogo intercultural, así como para superar estereotipos.	1				1-3	1-3		1-3
OBX3 - Analizar diferentes propostas plásticas, visuais e audiovisuais, amosando respecto e desenvolvendo a capacidade de observación e interiorización da experiencia e da satisfacción estética, para enriquecer a cultura artística individual e alimentar o imaxinario propio.	1-2			1	4	1-3		2
OBX4 - Explorar as técnicas, as linguaxes e as intencións de diferentes producións culturais e artísticas, analizando, de forma aberta e respectuosa tanto o proceso como o produto final, a súa recepción e o seu contexto, para descubrir as posibilidades que ofrecen como fonte xeradora de ideas e respostas.	2	3		1-2	3	3		2
OBX5 - Realizar producións artísticas individuais ou colectivas con creatividade e imaxinación, seleccionando e aplicando ferramentas, técnicas e soportes en función da intencionalidade, para expresar a visión do mundo, as emocións e os sentimentos propios, así como para mellorar a capacidade de comunicación e desenvolver a reflexión crítica e a autoconfianza.	2			5	1-3-4	3	1-2	3-4
OBX6 - Apropiarse das referencias culturais e artísticas da contorna, identificando as súas singularidades, para enriquecer as creacións propias e desenvolver a identidade persoal, cultural e social.	2			1	3	1		3

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX7 - Aplicar as técnicas, os recursos e as convencións principais das linguaxes artísticas, incorporando de forma creativa as posibilidades que ofrecen as tecnoloxías, para as integrar e enriquecer o deseño e a realización dun proxecto artístico.	2-3		3	1-5		1-3		4
OBX8 - Compartir producións e manifestacións artísticas, adaptando o proxecto á intención e ás características do público destinatario, para valorar distintas oportunidades de desenvolvemento persoal.	1		2-3	3	3-5		3	4

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	As distintas manifestacións artísticas. Valoración da perspectiva de xénero e o patrimonio. Os xéneros artísticos.	Manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico, incorporando ademais a perspectiva de xénero. Xéneros artísticos e evolución ao longo da historia da arte.	7	6	X		
2	A linguaxe visual e os seus elementos básicos e de configuración.	Punto, liña e plano. Forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas dos elementos visuais. Recursos para expresar sentimentos e sensacións a través da linguaxe visual.	7	6	X		
3	Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións, secas e húmidas.	Uso e características das técnicas planas, secas e húmidas e a súa utilidade na expresividade artística.	10	7	X		
4	O volume como experiencia expresiva.	Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións.	12	7	X	X	
5	Trazados xeométricos básicos e as súas aplicacións.	Introdución aos trazados xeométricos básicos: ángulos, triángulos, polígonos regulares e irregulares, teorema Thales, proporcionalidade, construción dun polígono nun número calquera de partes iguais, elementos notables...	20	11	X	X	X
6	Os sistemas de representación. Vistas diédricas.	Introducción ós sistemas de representación: sistema diédrico. Nocións básicas da súa metodoloxía.	8	6	X	X	X
7	A linguaxe visual e as súas funcións e tipoloxías.	Función informativa, comunicativa, expresiva e estética. A imaxe fixa, secuenciada e en movemento. Formatos analóxicos e dixitais das imaxes.	6	9		X	X
8	O cómic	Imaxen fixa: a linguaxe do cómic. Orixe, evolución e exemplos significativos.	15	9			X
9	A fotografía	Imaxe secuencial: posibilidades expresivas da fotografía. Orixe, inicios evolución e	15	9			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
9	A fotografía	características.	15	9			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	As distintas manifestacións artísticas. Valoración da perspectiva de xénero e o patrimonio. Os xéneros artísticos.	6

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.	Interpretar o contexto sociopolítico e histórico baixo o que unha obra de arte está creada, para entender a perspectiva de xénero que condiciona a obras e artistas ao longo da historia da arte.	PE	30
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Entender, dun xeito básico, como o feito artístico ven condicionado por factores históricos e sociais e, do mesmo xeito, comprender tamén a perspectiva de xénero baixo o que está creado.	TI	70
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Entender minimamente a orixe, a repercusión e a importancia do noso propio patrimonio para poder entender o patrimonio cultural e artístico universal.		
CA1.4 - Entender a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Discriminar e entender minimamente os distintos contextos culturais e históricos e como estes inflúen nas obras de arte correspondentes, tendo en conta os factores sociais e formais que os condicionan.		
CA1.5 - Analizar, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Valorar as distintas producións artísticas, tamén as creadas na aula, sendo minimamente críticos, curiosos e respectuosos coas múltiples solucións creativas dos distintos contextos culturais.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Os xéneros artísticos máis destacados. - Manifestacións culturais e artísticas máis importantes, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: os seus aspectos formais e a súa relación co contexto histórico.

UD	Título da UD	Duración
2	A linguaxe visual e os seus elementos básicos e de configuración.	6

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.	Valorar as principais linguaxes das producións creativas.	TI	100
CA2.2 - Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	Experimentar minimamente, para despois elixir os recursos técnicos máis axeitados, co gallo de achegarse aos fins expresivos buscados.		
CA2.3 - Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.	Crear producións artísticas, dun xeito individual ou colectivo, coas técnicas máis idóneas para mostrar a integración de racionalidade, empatía e sensibilidade.		
CA2.4 - Desenvolver producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Acadar solucións creativas lóxicas a unha premisa, dun xeito individual ou colectivo.		
CA2.5 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Apoiarse, en maior ou menor medida, en referencias do propio patrimonio, como base para acadar novas solucións creativas axeitadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A linguaxe visual como forma de comunicación. - Elementos básicos da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Calidades expresivas e comunicativas. - Elementos de configuración visual: forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas.

UD	Título da UD	Duración
3	Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións, secas e húmidas.	7

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Saber recoñecer minimamente as particularidades das distintas técnicas e linguaxes artísticas, en función dos distintos contextos, buscando a información e analizándoa con eficacia.	TI	100
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Saber elixir as técnicas necesarias, dun xeito básico, despois de experimentar con elas, para ser quen de comunicar os sentimentos e ideas requiridos, desenvolvendo certa reflexión crítica.		
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Amosar un mínimo de iniciativa ao experimentar coas distintas técnicas e linguaxes expresivas para xerar mensaxes propias.		
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Ser quen de desenvolver producións gráfico-plásticas sinxelas, respondendo a unha premisa, de xeito individual ou colectivo.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Explicar, dun xeito mínimamente lóxico e organizado, os procesos e o resultado das producións gráfico-plásticas, reflexionando sobre os erros e procurando outras solucións máis axeitadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas.

UD	Título da UD	Duración
4	O volume como experiencia expresiva.	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Saber recoñecer minimamente as particularidades das distintas técnicas e linguaxes artísticas, en función dos distintos contextos, buscando a información e analizándoa con eficacia.	TI	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Saber elixir as técnicas necesarias, dun xeito básico, despois de experimentar con elas, para ser quen de comunicar os sentimentos e ideas requiridos, desenvolvendo certa reflexión crítica.		
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Amosar un mínimo de iniciativa ao experimentar coas distintas técnicas e linguaxes expresivas para xerar mensaxes propias.		
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Ser quen de desenvolver producións gráfico-plásticas sinxelas, respondendo a unha premisa, de xeito individual ou colectivo.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Explicar, dun xeito minimamente lóxico e organizado, os procesos e o resultado das producións gráfico-plásticas, reflexionando sobre os erros e procurando outras solucións máis axeitadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas.

UD	Título da UD	Duración
5	Trazados xeométricos básicos e as súas aplicacións.	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Ser quen de desenvolver producións gráfico-plásticas sinxelas, respondendo a unha premisa, de xeito individual ou colectivo.	PE	50
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Saber recoñecer minimamente as particularidades das distintas técnicas e linguaxes artísticas, en función dos distintos contextos, buscando a información e analizándoa con eficacia.	TI	50
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Saber elixir as técnicas necesarias, dun xeito básico, despois de experimentar con elas, para ser quen de comunicar os sentimentos e ideas requiridos, desenvolvendo certa reflexión crítica.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Explicar, dun xeito minimamente lóxico e organizado, os procesos e o resultado das producións gráfico-plásticas, reflexionando sobre os erros e procurando outras solucións máis axeitadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Introducción á xeometría plana. Trazados xeométricos básicos. Introducción aos sistemas de representación: vistas diédricas.

UD	Título da UD	Duración
6	Os sistemas de representación. Vistas diédricas.	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Ser quen de desenvolver producións gráfico-plásticas sinxelas, respondendo a unha premisa, de xeito individual ou colectivo.	PE	50
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Saber recoñecer minimamente as particularidades das distintas técnicas e linguaxes artísticas, en función dos distintos contextos, buscando a información e analizándoa con eficacia.	TI	50
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Saber elixir as técnicas necesarias, dun xeito básico, despois de experimentar con elas, para ser quen de comunicar os sentimentos e ideas requiridos, desenvolvendo certa reflexión crítica.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Explicar, dun xeito minimamente lóxico e organizado, os procesos e o resultado das producións gráfico-plásticas, reflexionando sobre os erros e procurando outras solucións máis axeitadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Introducción á xeometría plana. Trazados xeométricos básicos. Introducción aos sistemas de representación: vistas diédricas.

UD	Título da UD	Duración
7	A linguaxe visual e as súas funcións e tipoloxías.	9

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.	Entender como o feito artístico ven condicionado por factores históricos e sociais e, do mesmo xeito, comprender tamén a perspectiva de xénero baixo o que está creado.	TI	100
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus distintos procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.	Saber recoñecer minimamente as particularidades das distintas técnicas e linguaxes artísticas, en función dos distintos contextos, buscando a información e analizándoa con eficacia.		
CA4.3 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións visuais e audiovisuais.	Valorar as principais linguaxes das producións creativas.		
CA4.4 - Utilizar con creatividade referencias culturais y artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Apoiarse, en maior ou menor medida, en referencias do propio patrimonio, como base para acadar novas solucións creativas axeitadas.		
CA4.5 - Desenvolver producións e manifestacións visuais cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Ser quen de desenvolver producións gráfico-plásticas sinxelas, respondendo a unha premisa, de xeito individual ou colectivo.		
CA4.6 - Recoñecer os usos e as funcións das producións e das manifestacións artísticas, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Manter unha actitude minimamente aberta e mostrar interese recoñecendo as principais funcións das diferentes manifestacións artísticas e a súa importancia na sociedade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A linguaxe e a comunicación visual. Finalidades: informativa, comunicativa, expresiva e estética. Contextos e funcións.
- Imaxe fixa, secuencial e en movemento. Características, orixe e evolución. O cómic, a fotografía e os formatos dixitais.

UD	Título da UD	Duración
8	O cómic	9

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.	Entender como o feito artístico ven condicionado por factores históricos e sociais e, do mesmo xeito, comprender tamén a perspectiva de xénero baixo o que está creado.	TI	100
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus distintos procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.	Saber recoñecer minimamente as particularidades das distintas técnicas e linguaxes artísticas, en función dos distintos contextos, buscando a información e analizándoa con eficacia.		
CA4.3 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións visuais e audiovisuais.	Valorar as principais linguaxes das producións creativas.		
CA4.4 - Utilizar con creatividade referencias culturais y artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Apoiarse, en maior ou menor medida, en referencias do propio patrimonio como base para acadar novas solucións creativas axeitadas.		
CA4.5 - Desenvolver producións e manifestacións visuais cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Acadar solucións creativas lóxicas a unha premisa, dun xeito individual ou colectivo.		
CA4.6 - Recoñecer os usos e as funcións das producións e das manifestacións artísticas, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Manter unha actitude minimamente aberta e mostrar interese recoñecendo as principais funcións das diferentes manifestacións artísticas e a súa importancia na sociedade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A linguaxe e a comunicación visual. Finalidades: informativa, comunicativa, expresiva e estética. Contextos e funcións.
- Imaxe fixa, secuencial e en movemento. Características, orixe e evolución. O cómic, a fotografía e os formatos dixitais.

UD	Título da UD	Duración
9	A fotografía	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.	Entender como o feito artístico ven condicionado por factores históricos e sociais e, do mesmo xeito, comprender tamén a perspectiva de xénero baixo o que está creado.	TI	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus distintos procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.	Saber recoñecer minimamente as particularidades das distintas técnicas e linguaxes artísticas, en función dos distintos contextos, buscando a información e analizándoa con eficacia.		
CA4.3 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións visuais e audiovisuais.	Valorar as principais linguaxes das producións creativas.		
CA4.4 - Utilizar con creatividade referencias culturais y artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Apoiarse, en maior ou menor medida, en referencias do propio patrimonio como base para acadar novas solucións creativas axeitadas.		
CA4.5 - Desenvolver producións e manifestacións visuais cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Ser quen de desenvolver producións gráfico-plásticas sinxelas, respondendo a unha premisa de xeito individual ou colectivo.		
CA4.6 - Recoñecer os usos e as funcións das producións e das manifestacións artísticas, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Manter unha actitude minimamente aberta e mostrar interese recoñecendo as principais funcións das diferentes manifestacións artísticas e a súa importancia na sociedade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A linguaxe e a comunicación visual. Finalidades: informativa, comunicativa, expresiva e estética. Contextos e funcións. - Imaxe fixa, secuencial e en movemento. Características, orixe e evolución. O cómic, a fotografía e os formatos dixitais.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A materia de Educación Plástica Visual e Audiovisual pretende introducir ao alumnado de 1º da ESO no mundo da comunicación visual e audiovisual desde o debuxo, tanto artístico como técnico, para continuar analizando imaxes e principais técnicas de creación gráfico-plástica, coñecendo así as obras máis representativas da historia da arte. Preténdese non só, que o alumnado sexa capaz de ver, senón que tamén sexa quen de facer, de crear imaxes pertencentes aos diferentes campos da comunicación visual e audiovisual.

Para iso é necesaria unha metodoloxía que trate de reforzar os aspectos prácticos, adquiríndose os obxectivos a través das actividades da aula.

Os bloques de contidos están organizados de xeito que cada unidade pode empregar parte dos contidos adquiridos nas anteriores. O alumnado verase obrigado a utilizar o aprendido máis aquilo que debe aprender coa práctica, situándose a súa actividade entre o que sabe facer e o que pode chegar a facer coa axuda do profesorado.

Na materia de Educación Plástica Visual e Audiovisual podemos utilizar distintas metodoloxías. Velaquí algunhas suxestións:

- 1) Exposición, por parte do docente, da nova tarefa a realizar.
- 2) Avaliación inicial, se se considera necesario, co fin de coñecer as ideas previas que ten o alumnado sobre os contidos da unidade.

3) É moi exemplarizante e de gran axuda, amosar os traballos realizados por alumnado doutros cursos, para que vexan as múltiples posibilidades que ten unha proposta.

4) Exposición dos contidos que o alumnado debe entender para a realización dos exercicios onde intervirá unha metodoloxía investigadora e creadora, o traballo en grupo e, por suposto, o traballo guiado polo profesorado.

5) Elaboración dos exercicios durante as horas lectivas.

6) Reflexión persoal e conxunta sobre as resultas plásticas e sobre os coñecementos adquiridos.

7) Nos exercicios a realizar nas horas lectivas teranse en conta as seguintes pautas:

- A exposición da tarefa a realizar e aplicación dos contidos explicados.
- Os bosquejos previos e definitivos.
- A correcta organización, limpeza e presentación no proceso e no resultado.
- O aproveitamento eficaz do tempo así como o interese e a curiosidade mostrado polo alumnado.

O resultado será valorado en función do progreso do alumnado, na consecución da adquisición das competencias clave, a través da avaliación dos criterios establecidos mediante unha rúbrica, onde figurará unha ponderación en cada apartado.

O alumnado poderá participar na selección das actividades a realizar, sempre que as súas propostas respondan aos obxectivos dos bloques de contidos.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Mobiliario axeitado para un taller de arte escolar: vertedoiro con billa, mesas cómodas, andeis para gardar traballos e materiais, espazos para expoñer obras e comentar, vertedoiro con auga, espazo ou moble de secado, etc.
Ordenador con conexión a internet e proxector con pantalla.
Aula de informática do centro.
Plataforma de ensino virtual, preferentemente, a aula virtual do centro.
Materiais pictóricos fuxíbeis: carbón, lapis conté, sanguina, pintura acrílica ou témpera das cores primarias, branca e negra.
Materiais para estampar.
Libros de arte, tanto de temas técnicos, como catálogos de artistas, movementos artísticos, etc.
Páxinas web de museos, salas de exposicións, blogs de arte, etc.

A materia impartirase nunha aula taller con espazos diferenciados, na que se poden realizar tanto traballos prácticos, atender ás explicacións do profesorado, como compartir información co resto do alumnado, traballar en equipo, etc.

O alumnado deberá aportar material propio, aínda que na aula poderá estar dispoñible algúns deste material para uso do alumnado, de ser necesario:

- Papel para debuxo e técnicas húmidas.
- Lapis de diferentes durezas e goma branda.
- Tesoiras.
- Lapis de cores.

- Ceras brandas.
- Rotuladores.
- Pinceis planos e redondos nº 12
- Regra, escadra e cartabón.
- Compás.

Incentivarase no alumnado o uso de materiais reutilizados e de refugallo: distintos tipos de papeis usados, materiais procedentes do uso cotiá, etc. Poderán ser aportados polo alumnado, así como contar con eles na aula.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

1. PROPÓSITO DA AVALIACIÓN INICIAL:

Para comezar, é importante definir que é o que se quere conseguir por medio da avaliación inicial. Canto máis concreta sexa esta definición, máis útil será para unha toma de decisións axustada.

Debe proporcionar información relevante sobre os niveis xerais do grupo e do alumnado que o integra e servir como punto de partida para a contextualización do proceso de ensinanza-aprendizaxe. Pode ser moi útil para orientar a programación, a metodoloxía a utilizar, a organización da aula,... así como para axustar a actuación docente ás necesidades, intereses e posibilidades do alumnado.

2. RECOLLIDA DE INFORMACIÓN:

A segunda fase da avaliación inicial, coincidinte coa de calquera proceso de avaliación, é a recollida de información. Tratarase de manter o equilibrio entre recoller todos aqueles datos que sexan precisos para o que se quere facer e centrarse só naqueles que sexan útiles para a decisión a tomar.

Os aspectos sobre os que recoller información serán:

- Competencia curricular: comunicación, autonomía, habilidades...
- Características do alumno/a: intereses, motivación, estilo de aprendizaxe...
- Entorno: contexto educativo (itinerario elixido, materias pendentes...), contexto familiar, contexto social.

O formato de recollida de información pode ir desde elaboración de cuestionarios como tarefas na Aula Virtual do centro, cuestionarios en papel, ata conversas informais, debates, etc. Tratarase de levar a cabo entre a primeira e a segunda semana do curso.

A reunión de avaliación inicial co equipo docente e o Departamento de Orientación, así como a información aportada polo titor do grupo, axudará a completar a información recollida e poñela en común.

3. TOMA DE DECISIÓNS:

Unha vez analizada toda a información, tomaranse decisións sobre os seguintes aspectos:

- Respecto ao currículo: deseñar adaptacións curriculares e reforzos nos casos necesarios.
- Respecto á forma de traballar na aula: organizar grupos, distribuir o material...
- Respecto a aspectos organizativos: distribución das unidades didácticas, organización da avaliación...

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	7	7	10	12	20	8	6	15	15	100
Proba escrita	30	0	0	0	50	50	0	0	0	16
Táboa de indicadores	70	100	100	100	50	50	100	100	100	84

Criterios de cualificación:

CUALIFICACIÓN POR AVALIACIÓN:

O grao de consecución dos criterios de avaliación das distintas unidades da materia establecerase do seguinte xeito:

a) Mediante entregas de traballos teóricos e prácticos, dos que o alumnado coñecerá os indicadores de logro. A nota deste apartado será a media aritmética de todos os traballos, valorándose cun 0 os non presentados. Peso porcentual na nota de cada avaliación:

b) A través de probas teórico-prácticas, nas unidades didácticas que así o requiran. Peso porcentual na nota de cada avaliación: 30%

É importante que se cumpran as instrucións dadas polo profesorado en canto a formato, técnicas, materiais, etc., e que os traballos sexan entregados nas datas indicadas, xa que iso será tido en conta na avaliación.

Os indicadores de logro corresponderanse cos criterios de avaliación e se poden aplicar en forma de rúbricas, listas de cotexo, escalas de valoración, ou outros instrumentos. Un exemplo dalgúns que se poden empregar na meirande parte das unidades didácticas sería o seguinte:

- Aplica correctamente as técnicas empregadas en función da mensaxe proposta, manexando os materiais e instrumentos necesarios de forma axeitada.
- Aplica correctamente os elementos formais (composición, cor, textura, forma...).
- É quen de expresar con corrección os conceptos sobre os que se traballa e o proceso seguido na realización da práctica.
- Acaba e presenta correctamente o traballo, tendo en conta a limpeza, claridade e orde.
- Adecúase ás instrucións e condicións postas polo profesor e sigue un proceso de traballo correcto.
- Nos traballos realizados en grupo, leva a cabo as tarefas asignadas e a súa participación é respectuosa.
- Entrega as tarefas en prazo.

CUALIFICACIÓN FINAL:

A nota final consistirá na media aritmética das tres avaliacións sempre e cando a nota obtida en cada unha delas sexa igual ou superior a 3,5.

Criterios de recuperación:

RECUPERACIÓN AO LONGO DO CURSO:

O ideal para que o alumnado poida ir superando as dificultades en canto son detectadas, é que reincida sobre os obxectivos non acadados, por medio da reelaboración de traballos. Así, para poder recuperar as notas das avaliacións non superadas, o alumnado poderá repetir os traballos con notas inferiores a 5 e os non entregados. Para o cálculo da media, a nota dos traballos repetidos substituirá á dos anteriores.

Ditas entregas faranse de xeito periódico, en cada trimestre, nas datas indicadas polo profesorado.

RECUPERACIÓN FINAL:

O alumnado que non teña superado a materia total ou parcialmente unha vez avaliados os tres períodos citados, pode presentarse a unha avaliación final que consistirá nunha proba teórico-práctica ou na entrega dunha serie de traballos prácticos propostos polo profesor da materia. Tendo en conta que eliminouse a avaliación extraordinaria, e que a terceira avaliación e a final celébranse ao mesmo tempo, o profesorado responsable de impartir a materia celebrará dicha proba ou entrega de traballos antes da avaliación final. O alumnado que neste último tramo do curso non supere a materia, terá que cursala como pendente no seguinte curso.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

SEGUIMENTO PERIÓDICO:

O alumnado con esta materia pendente poderá recuperala seguindo un plan de reforzo ao que o alumnado terá acceso, preferiblemente, a través da aula virtual do centro. Tendo en conta as necesidades do alumnado, os materiais dixitais poden ser complementados cun caderno de actividades en formato físico.

O profesorado poderá realizar un seguimento continuo do plan e do alumnado a través da aula virtual, ou mediante reunións presenciais convocando ó alumnado a través da aula virtual e especialmente a través dos tutores que poden servir de estímulo para non abandonar estas materias que non se cursan.

A avaliación levarase a cabo nas datas indicadas e feitas públicas desde o centro, a través de entregas de traballos que serán recollidos de xeito físico ou a través da aula virtual. É importante que se cumpran as instrucións dadas polo profesorado en canto a formato (caderno, carpeta, traballos soltos, dixital...) técnicas, materiais, etc., e que sexan entregados nas datas indicadas, xa que iso será tido en conta á hora da consecución dos indicadores de logro.

A nota final consistirá na media das 2 entregas

- 1ª entrega: 50%

- 2ª entrega: 50%

PROBA FINAL:

De non superar a materia a través das entregas periódicas, o alumnado poderá presentarse a unha proba final, que consistirá nunha proba teórico-práctica.

6. Medidas de atención á diversidade

Partimos da idea do principio de individualización do ensino e de que a aula é un conxunto de diversidade. Deberemos ser flexibles á hora de adaptar a nosa programación, especialmente a metodoloxía, adoptando medidas de carácter preventivo unha vez coñezamos as características das persoas coas que imos traballar.

A nosa materia é especialmente agradecida neste sentido, polas súas características intrínsecas e pola multitude de solucións que poden resultar de cada proposta.

A inclusión será un factor determinante no desenvolvemento das propostas de traballo das unidades didácticas, que terán lugar en ambientes de aprendizaxe centrados no alumnado, para que todos poidan demostrar o seu potencial e sexan partícipes das situacións de aprendizaxe. Isto será moi enriquecedor para eles pero tamén para o resto de alumnos e para nós como profesionais da educación.

Debemos partir dunha detallada avaliación inicial para coñecer ao noso alumnado. Cada curso podemos enfrontarnos ao reto de ter alumnado con discapacidades visuais, auditivas, motoras, así como diagnósticos de TDAH ou TEA, entre outras moitas patoloxías. Tamén atoparemos alumnado recentemente incorporado ao noso sistema educativo, procedente do estranxeiro, algúns deles sen coñecer as linguas vehiculares, estudantes que proveñen de diferentes orixes socioeconómicas, con condicións persoais difíciles, distintos xeitos de aprender, ritmos de asimilación dispares e niveis de motivación desiguais. Tampouco podemos esquecer ao alumnado de altas capacidades que son un desafío para o docente e unha gran fonte de inspiración para o resto de compañeiros.

Conscientes de que perseguimos acadar os obxectivos propostos de acordo ás capacidades e intereses do alumnado, as medidas de atención á diversidade centraranse en:

MEDIDAS CURRICULARES E METODOLÓXICAS: supoñen unha adaptación encamiñada a modificar as disfuncións, transitorias ou permanentes, detectadas en certo alumnado.

- En caso de que un alumno ou alumna non acade os obxectivos mínimos, trataremos de ofertar unha variedade de actividades de reforzo, a través de exercicios adaptados e de consolidación.
- Utilizaremos multiplicidade de procedementos e mecanismos de avaliación e de recuperación.
- É importante, tamén, favorecer a existencia dun bo clima de aprendizaxe na aula e insistir en reforzos positivos para mellorar a auto estima.
- Favoreceremos o traballo en equipo, preferiblemente en pequenos grupos para que o alumnado poida desenvolver distintos roles.
- En caso de alumnos con necesidades educativas específicas de apoio educativo, seguindo as indicacións do Departamento de Orientación, realizaremos as adaptacións curriculares oportunas, os reforzos educativos necesarios e estableceremos os recursos de apoio que o favorezan.
- O alumnado con discapacidade que poidan ser escolarizado disporán da modalidade que lles garanta unha resposta máis axeitada ás súas necesidades.
- Co alumnado que requira ser hospitalizado ou permanecer convalecente no seu domicilio, favoreceremos a continuidade na nosa materia e a comunicación a través da aula virtual ou do profesor de atención domiciliaria.
- O alumnado valorado como de altas capacidades pode ampliar o currículo ou aceleralo así como flexibilizar o período de permanencia na etapa.

MEDIDAS INTERDISCIPLINARES E COLABORATIVAS:

- Existen tarefas nas que sería interesante colaborar con profesores de materias afíns e complementarias podendo abordar proxectos conxuntos. Isto para os estudantes é unha aprendizaxe moito máis global e permítelles entender mellor a aplicación e o sentido dos saberes.
- Unha frecuente comunicación coas familias resulta crucial nos casos de alumnado con necesidades educativas especiais. Elas nos poden indicar cales son as fortalezas e a maneira máis axeitada para traballar cos seus fillos. Ás veces estas familias están asesoradas por profesionais que tamén nos poden guiar á hora de concretar procedementos instrumentais e adaptar a materia para ter máis posibilidades de éxito.

MEDIDAS ORGANIZATIVAS:

- Se a dispoñibilidade horaria permitise agrupamentos flexibles, sería moi favorecedor para á atención á diversidade e a elaboración de traballos con procesos técnicos máis complicados, de ser necesario pola natureza do grupo.

- Dispoñemos de plans de acollida ao alumnado estranxeiro con atención educativa específica para aqueles que se incorporen tardiamente ó sistema educativo e presente graves carencias en lingua castelá e/ou galega. Isto dependerá da dispoñibilidade horaria do centro, e tendo en conta que este alumnado se incorpora co curso xa iniciado, cando os horarios xa están pechados, é de moi difícil consecución. O alumnado que se escolarice tardiamente ao noso sistema e presente un desfase curricular de máis de dous cursos incorporaranse nun curso inferior ao que lle corresponde por idade.

- Non podemos esquecer a importancia da acción titorial e da prevención do absentismo así como a indispensable colaboración co Departamento de Orientación.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión de lectura.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual.	X						X	X
ET.4 - Competencia dixital.	X	X			X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.10 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable.	X		X	X				
ET.11 - Respeto mutuo e cooperación entre iguais.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.12 - Prevención e resolución pacífica de conflitos.	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9
ET.1 - Comprensión de lectura.	X
ET.2 - Expresión oral e escrita.	X

	UD 9
ET.3 - Comunicación audiovisual.	X
ET.4 - Competencia dixital.	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial.	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico.	X
ET.7 - Educación emocional e en valores.	X
ET.8 - Igualdade de xénero.	X
ET.9 - Creatividade.	X
ET.10 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable.	
ET.11 - Respecto mutuo e cooperación entre iguais.	X
ET.12 - Prevención e resolución pacífica de conflitos.	X

Observacións:

Segundo se recolle no decreto que regula a implantación da Educación Secundaria Obrigatoria, os elementos transversais deberán tratarse en todas as materias do curso. Recollemos neste listado todos os que son obrigatorios e tamén os que consideramos importantes para a materia e a formación do noso alumnado.

Deberemos telos en conta á hora de seleccionar os materiais cos que se traballará, sexa en formato texto, imaxes ou contidos audiovisuais. Tamén no deseño das actividades que o alumnado porá en práctica, na organización dos equipos de traballo, na orientación dos debates que xurdan, etc.

Algunhas concrecións dos elementos transversais citados son as seguintes:

- Na educación para a igualdade de xénero, evitanse os comportamentos, estereotipos e contidos sexistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.
- En canto ao emprendemento social e empresarial e á creatividade, trataremos de afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.
- Na cooperación entre iguais e a prevención e resolución de conflitos, fomentaranse os valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e polo Estado de dereito, e o rexeitamento da violencia terrorista ou calquera outro tipo de violencia.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Visitas a espazos expositivos, virtuais ou presenciais da contorna.	Visitas guiadas a exposicións en museos, galerías, salas de exposicións, etc., con eventos temporais ou permanentes
Charlas informativas relacionadas con distintos intereses para o noso alumnado.	Charlas impartidas por todo tipo de profesionais relacionados coa materia.
Participación en distintos premios e concursos vinculados á nosa área.	Concursos dentro e fóra do centro que lles axudan a aprender a presentar un proxecto e os animan a polos en práctica eles mesmos no futuro.
Realización de proxectos do Departamento e interdisciplinares.	Participar nas propostas dos equipos de Normalización, Biblioteca, Actividades Extraescolares ou outros. O noso alumnado pode participar en propostas creativas como a revista do instituto, murais, a árbore de Nadal, o acto de graduación de fin de curso, Entroido, iniciativas como a arquitectura pedagóxica ou calquer proposta que poda enriquecer ó noso alumnado, xa parta do noso departamento ou doutros.

Observacións:

Tratarase de planificar as actividades complementarias do departamento antes do inicio do curso, na medida do posible. Non sempre pode ser xa que hai eventos que son ofertados ao longo deste, hai cambios nas programacións das institucións artísticas da comunidade ou non sempre as coñecemos ao inicio do curso académico.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
(P) Consulto a programación ao longo do curso e, en caso necesario, realizo e anoto as modificacións.
(P) Ao confeccionar a programación teño en conta as oportunidades que me ofrece o contexto e adáptome a este.
(P) Dou a coñecer ao alumnado os elementos básicos da programación.
(A) Antes de comezar unha unidade, explico ao alumnado "que", "con que frecuencia" e "en base a que" avaliarei.
(M) Amoso, ao principio de cada unidade didáctica, traballos variados de cursos anteriores, que se adaptan á tarefa solicitada para que sirvan de exemplo ao alumnado do que se pode facer.
(M) Motivo o meu alumnado partindo dos seus coñecementos previos, relacionando os contidos con situacións reais, informándolles da utilidade das actividades e creando expectativas.
(M) O alumnado traballa do seguinte xeito: Individualmente / por parellas / en grupos reducidos / en grupos grandes.
(M) Os exercicios que propoño son do seguinte tipo: pechados, dirixidos... / abertos, procedimentais, proxectuais, diversos, etc. / facilitan o traballo cooperativo. / impulsan a comunicación: buscar información, interpretar, tomar decisións, crear, razoar, explicar aos demais, etc.
(M) Na metodoloxía que aplico: emprego todo tipo de recursos e materiais para a aprendizaxe: material manipulativo, audiovisual, impreso, etc. / propoño actividades para facilitar a aprendizaxe autónoma / baséome nas explicacións teóricas e no libro/apuntes.

(M) Como paso as horas lectivas: intentando conseguir silencio / impartindo teoría e explicacións / respondendo a preguntas, fomentando a participación, desenvolvendo prácticas, etc. / Observando / Corrixindo ao alumnado de xeito individual.
(M) Ao comezo de cada unidade o alumnado coñece os obxectivos e competencias que queremos desenvolver, as actividades que realizarán, como se lles avaliará...
(AD) Que fago para coñecer a composición da clase? Pasar unha proba ao comezo do curso escolar / ler os informes anteriores / ver os resultados da avaliación / facilitáma o titor/a, o Xefe/a de Estudos, o Orientador/a / facilitáma nas reunións de grupo (reunións de avaliación, de titores, de nivel...)
(AD) Teño en conta a diversidade á hora de organizar a clase, de crear os grupos, etc.
(AD) A miña programación ten en conta a diversidade.
(AD) Dou ao alumnado a explicación que precisa: No grupo grande / No grupo pequeno / De xeito individual.
(AD) Proponho tarefas de diferente nivel en cada unidade e exame.
(AD) Teño en conta o alumnado que se afasta da media dos resultados (tanto por arriba como por abaixo).
(A) Utilizo diferentes tipos de probas: exames escritos / exames orais / traballo individual / traballo en equipo.
(A) Que teño en conta para medir os resultados? A nota final / o avance, tendo en conta a situación de partida.
(A) Entre avaliacións, programo un ou varios plans de recuperación dependendo dos resultados obtidos polo alumnado.
(A) Na avaliación teño en conta diferentes competencias.
(A) Unha vez rematada a unidade ou o proxecto didáctico, avalío a idoneidade dos recursos e das actividades empregadas no proceso de aprendizaxe: Non / De xeito individual / En grupo (con membros do departamento, o equipo de avaliación...) / Co alumnado.

Descrición:

Para levar a cabo unha adecuada avaliación da práctica docente, é necesario ter en conta:

- Establecer indicadores de logro que servirán para comprobar o funcionamento da programación e valorar a actuación propia como docente.
- Diseñar un procedemento adecuado para recoller os datos correspondentes que permitan valorar a situación.
- Analizar os resultados obtidos.
- Propoñer e incorporar as medidas de mellora que sexan necesarias.

Os indicadores de logro organízanse en torno a catro apartados:

- (P) Programación.
- (M) Metodoloxía.
- (AD) Atención á diversidade.
- (A) Avaliación.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación revisarase ao empezar o curso, a partir das propostas de mellora do curso anterior que se fixeron constar na correspondente memoria do departamento.

Durante o curso, farase un seguimento da programación cunha periodicidade mensual. Comprobarase o grao de consecución dos obxectivos e faranse constar os aspectos destacados en torno ao discorrer do curso nas correspondentes reunións de departamento.

A avaliación do proceso de ensino pode realizarse nestes dous momentos:

- 1) ao remate de cada unidade didáctica, para identificar carencias no alumnado;
- 2) ao rematar cada trimestre, unha vez obtidos os resultados da avaliación.

En canto ao procedemento de seguimento, as ferramentas empregadas para analizar os indicadores de logro poden consistir en:

- folla de rexistro onde ir anotando os aspectos máis cuantificables;
- diario de aula;
- rúbrica de autoavaliación que facilite cuantificar o grao de consecución de aspectos concretos;
- estatísticas de resultados;
- cuestionarios e enquisas ao alumnado...

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
32008951	IES Ramón Otero Pedrayo	Ourense	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Educación plástica, visual e audiovisual	3º ESO	2	70

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	14
4.2. Materiais e recursos didácticos	15
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	16
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	16
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	18
6. Medidas de atención á diversidade	18
7.1. Concreción dos elementos transversais	20
7.2. Actividades complementarias	21
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	22
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	23
9. Outros apartados	23

1. Introducción

Esta materia impártese en todos os centros de Secundaria de Galicia, xa que forma parte da etapa obrigatoria, polo que ten unha gran importancia como substrato dunha curiosidade e interese futuros polas distintas manifestacións plásticas.

A educación artística é unha actividade imprescindible no desenvolvemento das persoas. A experimentación coas artes plásticas, visuais e audiovisuais fomenta a exploración e coñecementos propios e promove a imaxinación así como a capacidade para crear respostas múltiples, en linguaxes propios, a diferentes necesidades. Así mesmo a actividade artística implica un grao alto de interacción co grupo onde o traballo propio e alleo, individual e en grupo, serven para fomentar o debate e aprender a aprender.

O estudo da imaxe nos diferentes medios (a súa historia, as tipoloxías, as técnicas de creación, etc.) convértese nun dos fíos principais da materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual. Foméntase a experimentación e a creación de imaxes bidimensionais e tridimensionais en diferentes medios de xeito que o alumnado tome contacto con técnicas e medios tradicionais así como cos medios tecnolóxicos e dixitais, explorando as cualidades expresivas da cada un deles.

Preténdese que, partindo dunha base común de conceptos, o alumnado traballe e experimente co emprego das diferentes linguaxes visuais e audiovisuais realizando as súas propias producións plásticas e audiovisuais.

É imprescindible que o alumnado adquira os coñecementos e as destrezas básicas para afrontar a análise crítica da imaxe visual e audiovisual como elemento de comunicación. Esta materia colabora amplamente no fomento do espírito crítico do alumnado ante as imaxes con diferentes funcións comunicativas e moi especialmente ante a imaxe publicitaria.

A materia impártese nos cursos de primeiro e terceiro da ESO e dá continuidade á educación artística recibida polo alumnado nas etapas anteriores, facilitándolle ao alumnado: seguir aprofundando no coñecemento, interpretación e valoración crítica das imaxes en todas as súas funcións; potenciar o coñecemento e o respecto polo patrimonio cultural e artístico e a súa posta en vañlor; poñer en práctica da expresividade propia mediante a realización de producións individuais e colectivas.

A materia está deseñada a partir de oito obxectivos que saen dos obxectivos xerais da etapa e das competencias que configuran o perfil de saída do alumnado ao termo do ensino básico, en especial dos descritores da competencia en conciencia e expresión culturais, aos que se engaden aspectos relacionados coa comunicación verbal, a dixitalización, a convivencia democrática, a interculturalidade ou a creatividade. A materia ten un enfoque eminentemente práctico o que leva a que o alumnado se inicie na produción artística sen necesidade de dominar as técnicas nin os recursos, e que vaia adquirindo estes coñecementos en función das necesidades derivadas da súa propia produción.

Os criterios de avaliación e os contidos da materia articúlanse en catro bloques. O primeiro leva por título «Patrimonio artístico e cultural» e inclúe contidos relativos aos xéneros artísticos e ás manifestacións culturais máis destacadas. O segundo, denominado «Elementos formais da imaxe e da linguaxe visual. A expresión gráfica», abrangue os elementos, principios e conceptos que se poñen en práctica nas distintas manifestacións artísticas e culturais como forma de expresión. O terceiro bloque, «Expresión gráfico-plástica e técnica: fundamentos e procedementos», comprende tanto os procedementos gráfico-plásticos como as distintas operacións técnicas ademais dos factores e as etapas do proceso creativo e unha introdución aos sistemas de representación máis importantes. Inclúese tamén unha introdución á xeometría plana e aos sistemas de representación. Por último, o bloque «Imaxe e comunicación visual e audiovisual» incorpora os contidos relacionados coas linguaxes, as finalidades, os contextos, as funcións e os formatos da comunicación visual e audiovisual.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender a importancia que tiveron no desenvolvemento do ser humano algúns exemplos seleccionados das distintas manifestacións culturais e artísticas, amosando interese polo patrimonio como parte da propia cultura, para entender como se converten no testemuño dos valores e das convicións de cada persoa e da sociedade no seu conxunto, e para recoñecer a necesidade da súa protección e da súa conservación.	1	3			1-3	1-2		1
OBX2 - Explicar as producións plásticas, visuais e audiovisuais propias, comparándoas coas dos seus iguais e con algunhas das que conforman o patrimonio cultural e artístico, xustificando as opinións e tendo en conta o progreso desde a intención ata a realización, para valorar o intercambio, as experiencias compartidas e o diálogo intercultural, así como para superar estereotipos.	1				1-3	1-3		1-3
OBX3 - Analizar diferentes propostas plásticas, visuais e audiovisuais, amosando respecto e desenvolvendo a capacidade de observación e interiorización da experiencia e da satisfacción estética, para enriquecer a cultura artística individual e alimentar o imaxinario propio.	1-2			1	4	1-3		2
OBX4 - Explorar as técnicas, as linguaxes e as intencións de diferentes producións culturais e artísticas, analizando, de forma aberta e respectuosa tanto o proceso como o produto final, a súa recepción e o seu contexto, para descubrir as posibilidades que ofrecen como fonte xeradora de ideas e respostas.	2	3		1-2	3	3		2
OBX5 - Realizar producións artísticas individuais ou colectivas con creatividade e imaxinación, seleccionando e aplicando ferramentas, técnicas e soportes en función da intencionalidade, para expresar a visión do mundo, as emocións e os sentimentos propios, así como para mellorar a capacidade de comunicación e desenvolver a reflexión crítica e a autoconfianza.	1-2				1-3-4	3		3-4
OBX6 - Apropiarse das referencias culturais e artísticas da contorna, identificando as súas singularidades, para enriquecer as creacións propias e desenvolver a identidade persoal, cultural e social.	2			1	3	1		1-3

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX7 - Aplicar as técnicas, os recursos e as convencións principais das linguaxes artísticas, incorporando de forma creativa as posibilidades que ofrecen as tecnoloxías, para as integrar e enriquecer o deseño e a realización dun proxecto artístico.	2-3		3	1-5		1-3		4
OBX8 - Compartir producións e manifestacións artísticas, adaptando o proxecto á intención e ás características do público destinatario, para valorar distintas oportunidades de desenvolvemento persoal.	1		2-3	3	3-5		1-3	4

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Os xéneros artísticos. Manifestacións culturais e artísticas. Particularidades do patrimonio artístico galego.	Os distintos xéneros artísticos e as manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico. Particularidades do patrimonio artístico galego.	5	4	X		
2	A xeometría nos obxectos, na arte e na contorna natural.	A xeometría na natureza, na arquitectura e no deseño de obxectos cotiáns. Xeometría plana. Introducción ás tanxencias e enlaces.	15	10	X	X	X
3	A percepción visual. Elementos de configuración visual e a súa organización compositiva.	Introdución aos principios perceptivos, elementos e factores. Posibilidades expresivas e comunicativas dos elementos visuais: elementos básicos, forma, cor e textura. A composición: conceptos de equilibrio, proporción e ritmo aplicados á organización de formas no plano e no espazo.	10	4	X		
4	O proceso creativo.	Factores e etapas do proceso creativo. O esbozo. Elección de materiais e técnicas. a realización a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar.	10	4	X	X	X
5	Técnicas básicas de expresión gráfico-plásticas en dúas dimensións.	Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. Factores e etapas do proceso creativo. Elección de materiais e técnicas, realización. O esbozo. O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar.	15	12	X	X	
6	Técnicas básicas del expresión gráfico-plásticas en tres dimensións.	O volume: exemplos e características expresivas.	15	12		X	X
7	Sistema diédrico: vistas.	Introdución aos sistemas de representación. Sistema diédrico: vistas. O	15	12	X	X	X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
7	Sistema diédrico: vistas.	esbozo isométrico.	15	12	X	X	X
8	Imaxes visuais e audiovisuais. O cine e a animación.	Lectura e análise da imaxe visual e audiovisual. Imaxe en movemento. O cine e a animación: características, orixe e evolución. Técnicas básicas para a realización de producións audiovisuais sinxelas, de xeito individual ou en grupo. Experimentación en contornas virtuais de aprendizaxe.	15	12			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Os xéneros artísticos. Manifestacións culturais e artísticas. Particularidades do patrimonio artístico galego.	4

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, e describir as súas particularidades e o seu papel como transmisoras de conceptos, valores e convicións, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Ser quen de recoñecer minimamente os factores que condicionan as distintas producións plásticas así como a súa función desde unha perspectiva de xénero, con curiosidade e respecto.	TI	100
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Valorar a importancia do patrimonio galego a través do coñecemento de obras de arte e a súa conservación.		
CA1.3 - Analizar diversas producións artísticas e culturais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analizar dun xeito sinxelo as producións propias e alleas desde unha mirada estética respectando a diversidade cultural.		
CA1.4 - Seleccionar e describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analizalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero, e incorporalas á súa cultura persoal e o seu imaxinario propio.	Coñecer diversas proposas plásticas significativas e analizalas para incorporalas ao imaxinario propio desde unha perspectiva de xénero.		
CA1.5 - Argumentar a satisfacción producida pola recepción da arte en todas as súas formas e vertentes, compartindo con respecto impresións e emocións, e expresar a opinión persoal de forma aberta.	Saber expresar minimamente, dun xeito aberto e respectuoso, as emocións e a satisfacción que emanan da percepción dunha obra de arte.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.6 - Explicar a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Recoñecer, dun xeito básico, a pertenza dunha obra de arte a un contexto cultural e histórico concreto a través da análise da configuración formal e dos factores sociais que a condicionan.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Os xéneros artísticos. - Manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico. Particularidades do patrimonio artístico galego.

UD	Título da UD	Duración
2	A xeometría nos obxectos, na arte e na contorna natural.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4.1. - Realizar proxectos gráficos axustándose a tarefa solicitada amosando iniciativa no emprego dos principios xeométricos.	Realizar tarefas prácticas e exercicios de xeometría partindo dos exemplos na natureza e na arte.	PE	30
CA1.5.1. - Argumentar e recoñecer os aspectos formais das obras de arte e da natureza en relación ás formas xeométricas.	Saber recoñecer, analizar e argumentar sobre aspectos formais relacionados coa xeometría da nosa contorna.	TI	70
CA3.3.1. - Utilizar con creatividade os exemplos xeométricos presentes na contorna, tanto naturais como arquitectónicos, artísticos ou pertencentes ó ámbito do deseño.	Utilizar con fins creativos exemplos xeométricos da nosa contorna e aplicarlos a producións novedosas propias.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Saber expoñer, dun xeito sinxelo, o proceso de elaboración propio, recoñecendo os erros e as posibilidades de mellora, valorando as posibilidades que a normalización ofrece de desenvolvemento persoal.		
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Diferenciar mínimamente as características dos distintos sistemas de representación e da xeometría, así como os seus procedementos en relación ao resultado buscado, analizando o procedemento con interese.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.5 - Recoñecer os diferentes usos e as funcións das producións e das manifestacións visuais e audiovisuais, e argumentar de forma individual ou colectiva as súas conclusións acerca das oportunidades que poden xerar, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Recoñecer os distintos usos e funcións que nos ofrece a xeometría e argumentar acerca das oportunidades que pode xerar cunha actitude aberta e con curiosidade por coñecer a súa importancia na sociedade.		
CA1.5 - Argumentar a satisfacción producida pola recepción da arte en todas as súas formas e vertentes, compartindo con respecto impresións e emocións, e expresar a opinión persoal de forma aberta.		Baleiro	0
CA2.4 - Realizar un proxecto gráfico-plástico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.			
CA3.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias, amosando unha visión persoal.			

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - As formas xeométricas na arte e na contorna: xeometría na natureza, a arquitectura e o deseño de obxectos cotiáns. - Posibilidades expresivas e comunicativas dos elementos visuais: elementos básicos, forma, cor e textura. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - Imaxes visuais e audiovisuais: lectura e análise.

UD	Título da UD	Duración
3	A percepción visual. Elementos de configuración visual e a súa organización compositiva.	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas, establecendo conexións entre elas, e incorporalas con creatividade nas producións propias.	Analizar, de xeito guiado, as características principais dos distintos tipos de linguaxes das diferentes producións artísticas, establecendo conexións entre elas e incorporándoas as producións propias.	TI	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresar minimamente ideas e sentimentos, a través da experimentación coas distintas técnicas, desenvolvendo certa capacidade de comunicación e reflexión crítica.		
CA2.3 - Explicar, de forma razoada, a importancia do proceso que media entre a realidade, o imaxinario e a produción, superando estereotipos e amosando un comportamento respectuoso coa diversidade cultural.	Explicar o proceso de produción, superando estereotipos, cunha actitude respectuosa coa diversidade cultural.		
CA2.4 - Realizar un proxecto gráfico-plástico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Realizar un pequeno proxecto gráfico-plástico, con certa iniciativa e creatividade, experimentando coas técnicas na xeración de mensaxes propias, axustándose ao solicitado.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Posibilidades expresivas e comunicativas dos elementos visuais: elementos básicos, forma, cor e textura. - A percepción visual. Introducción aos principios perceptivos, elementos e factores. - A composición. Conceptos de equilibrio, proporción e ritmo aplicados á organización de formas no plano e no espazo.

UD	Título da UD	Duración
4	O proceso creativo.	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes artísticas, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Diferenciar, mínimamente, as características das distintas técnicas e linguaxes artísticas, así como os seus procedementos en relación ao resultado buscado, analizando o procedemento con interese.	TI	100
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresar minimamente ideas e sentimentos, a través da experimentación coas distintas técnicas, desenvolvendo certa capacidade de comunicación e reflexión crítica.		
CA3.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias, amosando unha visión persoal.	Saber utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias amosando unha visión persoal.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Realizar un proxecto artístico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas de creación gráfico-plástica.	Ser quen de realizar un pequeno proxecto gráfico-plástico, axustándose ao obxectivo proposto, amosando iniciativa no emprego da linguaxe, materiais, soportes e ferramentas gráfico-plásticas.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Saber expoñer, dun xeito sinxelo, o proceso de elaboración propio, recoñecendo os erros e as posibilidades de mellora, valorando as posibilidades que a normalización ofrece de desenvolvemento persoal.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar.
- Factores e etapas do proceso creativo. Elección de materiais e técnicas, realización. O esbozo.

UD	Título da UD	Duración
5	Técnicas básicas de expresión gráfico-plásticas en dúas dimensións.	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes artísticas, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Diferenciar, mínimamente, as características das distintas técnicas e linguaxes artísticas en dúas dimensións, secas e húmidas, así como os seus procedementos en relación ao resultado buscado, analizando o procedemento con interese.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Explicar minimamente o proceso de produción, superando estereotipos, cunha actitude respectuosa coa diversidade cultural.	TI	100
CA3.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias, amosando unha visión persoal.	Saber utilizar, dun xeito sinxelo, con creatividade, referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias amosando unha visión persoal.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Realizar un proxecto artístico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas de creación gráfico-plástica.	Realizar un pequeno proxecto gráfico-plástico, con certa iniciativa e creatividade, experimentando coas técnicas para poder xerar mensaxes propias, axustándose ao solicitado.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Saber expoñer, dun xeito sinxelo, o proceso de elaboración propio, recoñecendo os erros e as posibilidades de mellora, valorando as posibilidades que a normalización ofrece de desenvolvemento persoal.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas.

UD	Título da UD	Duración
6	Técnicas básicas del expresión gráfico-plásticas en tres dimensións.	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes artísticas, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Diferenciar mínimamente as características dos distintos sistemas de representación, así como os seus procedementos en relación ao resultado buscado, analizando o procedemento con interese.	PE	10
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Explicar minimamente o proceso de produción, superando estereotipos, cunha actitude respectuosa coa diversidade cultural.		
CA3.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias, amosando unha visión persoal.	Saber utilizar con creatividade referencias artísticas e culturais da contorna na elaboración de producións propias amosando unha visión persoal.	TI	90
CA3.4 - Realizar un proxecto artístico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas de creación gráfico-plástica.	Realizar un proxecto gráfico-plástico, con certa iniciativa e creatividade, experimentando coas técnicas na xeración de mensaxes propias, axustándose ao solicitado.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Saber expoñer, dun xeito sinxelo, o proceso de elaboración propio, recoñecendo os erros e as posibilidades de mellora, valorando as posibilidades que a normalización ofrece de desenvolvemento persoal.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar. - Factores e etapas do proceso creativo. Elección de materiais e técnicas, realización. O esbozo.

UD	Título da UD	Duración
7	Sistema diédrico: vistas.	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes artísticas, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Diferenciar mínimamente as características dos distintos sistemas de representación. Coñecer os seus procedementos en relación ao resultado buscado, analizando o procedemento con interese a través da práctica de exercicios do sistema, neste caso diédrico.	PE	30
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Saber expoñer, dun xeito sinxelo, o proceso de elaboración propio, recoñecendo os erros e as posibilidades de mellora, valorando as posibilidades que a normalización ofrece de desenvolvemento persoal e, nun futuro, profesional.	TI	70
CA4.5 - Recoñecer os diferentes usos e as funcións das producións e das manifestacións visuais e audiovisuais, e argumentar de forma individual ou colectiva as súas conclusións acerca das oportunidades que poden xerar, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Recoñecer, dun xeito básico, os diferentes usos que pode ter os sistema diédrico e a croquización a partir das vistas. Argumentar sobre as posibilidades técnicas que poden xerar con interese por coñecer a importancia do debuxo técnico e os sistemas de representación na sociedade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Introducción aos sistemas de representación. Sistema diédrico: vistas. O esbozo isométrico. - Imaxes visuais e audiovisuais: lectura e análise.

UD	Título da UD	Duración
8	Imaxes visuais e audiovisuais. O cine e a animación.	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Analizar de xeito guiado diversas producións visuais e audiovisuais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analizar, de xeito guiado, as características principais dos distintos tipos de linguaxes das diferentes producións artísticas, establecendo conexións entre elas e incorporándoas as producións propias.	TI	100
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Diferenciar, minimamente, as características das distintas técnicas audiovisuais e as súas linguaxes, así como os seus procedementos en relación ao resultado buscado, analizando o procedemento con interese.		
CA4.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións audiovisuais propias, amosando unha visión persoal.	Saber utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias amosando unha visión persoal.		
CA4.4 - Realizar un proxecto audiovisual con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais ou audiovisuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Realizar un pequeno proxecto gráfico-plástico, con certa iniciativa e creatividade, experimentando coas técnicas na xeración de mensaxes propias, axustándose ao solicitado.		
CA4.5 - Recoñecer os diferentes usos e as funcións das producións e das manifestacións visuais e audiovisuais, e argumentar de forma individual ou colectiva as súas conclusións acerca das oportunidades que poden xerar, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Recoñecer os diferentes usos que pode ter as producións audiovisuais e saber argumentar cun mínimo de reflexión sobre as posibilidades que poden xerar estas, cunha actitude aberta, e amosando interese por coñecer a súa importancia na nosa sociedade.		
CA4.6 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións audiovisuais, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, buscando as solucións e as estratexias máis adecuadas para melloralas, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Saber expoñer, dun xeito sinxelo, o proceso de elaboración propio, recoñecendo os erros e as posibilidades de mellora, valorando as posibilidades que a normalización ofrece de desenvolvemento persoal.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Imaxes visuais e audiovisuais: lectura e análise.
- Imaxe en movemento. Características, orixe e evolución. O cine e a animación.
- Técnicas básicas para a realización de producións audiovisuais sinxelas, de xeito individual ou en grupo. Experimentación en contornas virtuais de aprendizaxe.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A materia de Educación Plástica Visual e Audiovisual de 3º da ESO é unha continuidade e ampliación do currículo de 1º e terá algúns contidos comúns a materias como Matemáticas e Tecnoloxía especialmente nos referidos á xeometría.

Seguiremos introducíndonos no mundo da comunicación visual e audiovisual desde o debuxo, tanto artístico como técnico, para continuar analizando imaxes e principais técnicas de creación gráfico-plástica, repasando as obras máis representativas da historia da arte. Tamén profundizar nos mecanismos que nos permiten trasladar, desde a normalización e os sistemas de representación, os obxectos imaxinados ou reais ao papel ou á pantalla. Preténdese non só, que o alumnado sexa capaz de ver, senón que tamén sexa quen de facer, de crear imaxes pertencentes aos diferentes campos da comunicación visual e audiovisual.

Para iso é necesaria unha metodoloxía que trate de reforzar os aspectos prácticos, adquiríndose os obxectivos a través das actividades da aula.

Os bloques de contidos están organizados de xeito que cada unidade pode empregar parte dos contidos adquiridos nas anteriores. O alumnado verase obrigado, nalgunha ocasión, a utilizar o aprendido máis aquilo que debe aprender coa práctica, situándose a súa actividade entre o que sabe facer e o que pode chegar a facer coa axuda do profesorado.

Na materia de Educación Plástica Visual e Audiovisual podemos utilizar distintas metodoloxías. Velaquí algunhas suxestións:

- 1) Exposición, por parte do docente, da nova tarefa a realizar.
- 2) Avaliación inicial, se se considera necesario, co fin de coñecer as ideas previas que ten o alumnado sobre os contidos da unidade.
- 3) É moi exemplarizante e de gran axuda, amosar os traballos realizados por alumnado doutros cursos, para que vexan as múltiples posibilidades que ten unha proposta.
- 4) Exposición dos contidos que o alumnado debe entender para a realización dos exercicios onde intervirá unha metodoloxía investigadora e creadora, o traballo en grupo e, por suposto, o traballo guiado polo profesorado.
- 5) Elaboración dos exercicios durante as horas lectivas.
- 6) Reflexión persoal e conxunta sobre as resultas plásticas e sobre os coñecementos adquiridos.
- 7) Nos exercicios a realizar nas horas lectivas teranse en conta as seguintes pautas:
 - A exposición da tarefa a realizar e aplicación dos contidos explicados.
 - Os bosquexos previos e definitivos.
 - A correcta organización, limpeza e presentación no proceso e no resultado.
 - O aproveitamento eficaz do tempo así como o interese e a curiosidade mostrado polo alumnado.

O resultado será valorado en función do progreso do alumnado, na consecución da adquisición das competencias clave, a través da avaliación dos criterios establecidos mediante unha rúbrica, onde figurará unha ponderación en

cada apartado.

O alumnado poderá participar na selección das actividades a realizar, sempre que as súas propostas respondan aos obxectivos dos bloques de contidos.

UNIDADES DIDÁCTICAS TRANSVERSAIS

En canto ao propio currículo deste curso, nesta materia, consideramos que as unidades didácticas referidas ó debuxo técnico e aos sistemas de representación poden darse nos tres trimestres. Deste xeito, coa alternancia de contidos, os elementos curriculares son menos monótonos e se estenden máis no tempo axudando a adquisición dos procedementos.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Mobiliario axeitado para un taller artístico escolar: vertedoiro e billas, mesas amplas, andeis para gardar materiais e expoñer traballos e poder comentalos.
Ordenador con conexión a internet e proxector con pantalla.
Aula informática do centro.
Plataforma de ensino virtual, preferentemente, a aula virtual do centro.
Materiais pictóricos funxibéis: carbón, lapis conté, sanguina, pinturas acrílicas ou témperas coas cores primarias, branca e negra.
Materiais para estampa e gravado.
Materiais para modelado.
Libros de arte para poder consultar, tanto de temas técnicos como catálogos de artistas, movementos artísticos, etc
Recursos de internet como páxinas web de museos, salas de exposicións, blogs de arte, etc.

A materia impartirase nunha aula taller con espazos diferenciados, na que se poden realizar tanto traballos prácticos, atender ás explicacións do profesorado, como compartir información co resto do alumnado, traballar en equipo, etc.

O alumnado deberá aportar material propio, aínda que na aula poderá estar dispoñible algúns deste material para uso do alumnado, de ser necesario:

- Papel para debuxo e técnicas húmidas.
- Lapis de diferentes durezas e goma branda.
- Tesoiras.
- Lapis de cores.
- Ceras brandas.
- Rotuladores.
- Pinceis planos e redondos nº 12
- Regra, escadra e cartabón.
- Compás.

Incentivarase no alumnado o uso de materiais reutilizados e de refugallo: distintos tipos de papeis usados, materiais procedentes do uso cotiá, etc. Poderán ser aportados polo alumnado, así como contar con eles na aula.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

1. PROPÓSITO DA AVALIACIÓN INICIAL:

Para comezar, é importante definir que é o que se quere conseguir por medio da avaliación inicial. Canto máis concreta sexa esta definición, máis útil será para unha toma de decisións axustada.

Debe proporcionar información relevante sobre os niveis xerais do grupo e do alumnado que o integra e servir como punto de partida para a contextualización do proceso de ensinanza-aprendizaxe. Pode ser moi útil para orientar a programación, a metodoloxía a utilizar e a organización da aula, así como para axustar a actuación docente ás necesidades, intereses e posibilidades do alumnado.

2. RECOLLIDA DE INFORMACIÓN:

A segunda fase da avaliación inicial, coincidinte coa de calquera proceso de avaliación, é a recollida de información. Tratarase de manter o equilibrio entre recoller todos aqueles datos que sexan precisos para o que se quere facer e centrarse só naqueles que sexan útiles para a decisión a tomar.

Os aspectos sobre os que recoller información serán:

- Competencia curricular: comunicación, autonomía, habilidades...
- Características do alumno/a: intereses, motivación, estilo de aprendizaxe...
- Entorno: contexto educativo (itinerario elixido, materias pendentes...), contexto familiar, contexto social.

O formato de recollida de información pode ir desde elaboración de cuestionarios como tarefas na Aula Virtual do centro, cuestionarios en papel, ata conversas informais, debates, etc. Tratarase de levar a cabo entre a primeira e a segunda semana do curso.

A reunión de avaliación inicial co equipo docente e o Departamento de Orientación, así como a información aportada polo titor do grupo, axudará a completar a información recollida e poñela en común.

3. TOMA DE DECISIÓNS:

Unha vez analizada toda a información, tomaranse decisións sobre os seguintes aspectos:

- Respecto ao currículo: deseñar adaptacións curriculares e reforzos nos casos necesarios.
- Respecto á forma de traballar na aula: organizar grupos, compañeiros de pupitre e lugar na aula, distribuir o material...
- Respecto a aspectos organizativos: distribución das unidades didácticas, cambios na temporalización, organización da avaliación...

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	5	15	10	10	15	15	15	15	100
Proba escrita	0	30	0	0	0	10	30	0	10
Táboa de indicadores	100	70	100	100	100	90	70	100	90

Criterios de cualificación:

CUALIFICACIÓN POR AVALIACIÓN:

O grao de consecución dos criterios de avaliación das distintas unidades da materia establecerase do seguinte xeito:

a) Mediante entregas de traballos teóricos e prácticos, dos que o alumnado coñecerá os indicadores de logro. A nota deste apartado será a media aritmética de todos os traballos, valorándose cun 0 os non presentados. A nota será menor, de entregarse a tarefa fóra de prazo, no caso de aceptarse. Peso porcentual na nota de cada avaliación: 60%

b) A través de probas teórico-prácticas. Peso porcentual na nota de cada avaliación: 40%.

Pode darse o caso de que o profesor da materia decida non facer proba escrita. Nese caso a nota calcularase facendo a media aritmética das actividades prácticas entregadas.

É importante que se cumpran as instrucións dadas polo profesorado en canto a formato, técnicas, materiais, etc., e que os traballos sexan entregados nas datas indicadas, xa que iso será tido en conta na avaliación. O traballo debe facerse na aula aínda que podan rematar certas actividades na casa.

Os indicadores de logro corresponderanse cos criterios de avaliación e se poden aplicar en forma de rúbricas, listas de cotexo, escalas de valoración, ou outros instrumentos. Un exemplo dalgúns que se poden empregar na meirande parte das unidades didácticas sería o seguinte:

- Aplica correctamente as técnicas empregadas en función da mensaxe proposta, manexando os materiais e instrumentos necesarios de forma axeitada.
- Aplica correctamente os elementos formais (composición, cor, textura, forma...).
- É quen de expresar con corrección os conceptos e utilizar a terminoloxía sobre os que se traballa e o proceso seguido na realización da práctica.
- Acaba e presenta correctamente o traballo, tendo en conta a limpeza, claridade e orde.
- Adecúase ás instrucións e condicións postas polo profesor e sigue un proceso de traballo correcto.
- Nos traballos realizados en grupo, leva a cabo as tarefas asignadas e a súa participación é respectuosa e colaborativa.

CUALIFICACIÓN FINAL:

A nota final consistirá na media aritmética das tres avaliacións sempre e cando a nota obtida en cada unha delas sexa igual ou superior a 3,5.

Criterios de recuperación:

RECUPERACIÓN AO LONGO DO CURSO:

O ideal para que o alumnado poida ir superando as dificultades en canto son detectadas, é que reincida sobre os obxectivos non acadados, por medio da reelaboración de traballos. Así, para poder recuperar as notas das avaliacións non superadas, o alumnado poderá repetir os traballos con notas inferiores a 5 e os non entregados. Para o cálculo da media, a nota dos traballos repetidos substituirá á dos anteriores.

Ditas entregas faranse de xeito periódico, en cada trimestre, nas datas indicadas polo profesorado.

RECUPERACIÓN FINAL:

O alumnado que non teña superado a materia total ou parcialmente unha vez avaliados os tres períodos citados, pode presentarse a unha avaliación final que consistirá nunha proba teórico-práctica ou na entrega dunha serie de traballos prácticos propostos polo profesor da materia. Tendo en conta que eliminouse a avaliación extraordinaria, e que a terceira avaliación e a final celébranse ao mesmo tempo, o profesorado responsable de impartir a materia celebrará dicha proba ou entrega de traballos antes da avaliación final. O alumnado que neste último tramo do curso non supere a materia, terá que cursala como pendente no seguinte curso.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

SEGUIMIENTO PERIÓDICO:

O alumnado con esta materia pendente poderá recuperala seguindo un plan de reforzo ao que o alumnado terá acceso, preferiblemente, a través da aula virtual do centro. Tendo en conta as necesidades do alumnado, os materiais dixitais poden ser complementados cun caderno de actividades en formato físico.

O profesorado poderá realizar un seguimento continuo do plan e do alumnado a través da aula virtual, ou mediante reunións presenciais convocando ó alumnado a través da aula virtual e especialmente a través dos titores que poden servir de estímulo para non abandonar estas materias que non se cursan.

A avaliación levarase a cabo nas datas indicadas e feitas públicas desde o centro, a través de entregas de traballos que serán recollidos de xeito físico ou a través da aula virtual. É importante que se cumpran as instrucións dadas polo profesorado en canto a formato (caderno, carpeta, traballos soltos, dixital...) técnicas, materiais, etc., e que sexan entregados nas datas indicadas, xa que iso será tido en conta á hora da consecución dos indicadores de logro.

A nota final consistirá na media das 2 entregas

- 1ª entrega: 50%
- 2ª entrega: 50%

PROBA FINAL:

De non superar a materia a través das entregas periódicas, o alumnado poderá presentarse a unha proba final, que consistirá nunha proba teórico-práctica.

6. Medidas de atención á diversidade

Partimos da idea do principio de individualización do ensino e de que a aula é un conxunto de diversidade. Deberemos ser flexibles á hora de adaptar a nosa programación, especialmente a metodoloxía, adoptando medidas de carácter preventivo unha vez coñezamos as características das persoas coas que imos traballar.

A nosa materia é especialmente agradecida neste sentido, polas súas características intrínsecas e pola multitude de solucións que poden resultar de cada proposta.

A inclusión será un factor determinante no desenvolvemento das propostas de traballo das unidades didácticas, que terán lugar en ambientes de aprendizaxe centrados no alumnado, para que todos poidan demostrar o seu potencial e sexan partícipes das situacións de aprendizaxe. Isto será moi enriquecedor para eles pero tamén para o resto de

alumnos e para nós como profesionais da educación.

Debemos partir dunha detallada avaliación inicial para coñecer ao noso alumnado. Cada curso podemos enfrontarnos ao reto de ter alumnado con discapacidades visuais, auditivas, motoras, así como diagnósticos de TDAH ou TEA, entre outras moitas patoloxías. Tamén atoparemos alumnado recentemente incorporado ao noso sistema educativo, procedente do estranxeiro, algúns deles sen coñecer as linguas vehiculares, estudantes que proveñen de diferentes orixes socioeconómicas, con condicións persoais difíciles, distintos xeitos de aprender, ritmos de asimilación dispares e niveis de motivación desiguais. Tampouco podemos esquecer ao alumnado de altas capacidades que son un desafío para o docente e unha gran fonte de inspiración para o resto de compañeiros.

Conscientes de que perseguimos acadar os obxectivos propostos de acordo ás capacidades e intereses do alumnado, as medidas de atención á diversidade centraranse en:

MEDIDAS CURRICULARES E METODOLÓXICAS: supoñen unha adaptación encamiñada a modificar as disfuncións, transitorias ou permanentes, detectadas en certo alumnado.

- En caso de que un alumno ou alumna non acade os obxectivos mínimos, trataremos de ofertar unha variedade de actividades de reforzo, a través de exercicios adaptados e de consolidación.
- Utilizaremos multiplicidade de procedementos e mecanismos de avaliación e de recuperación.
- É importante, tamén, favorecer a existencia dun bo clima de aprendizaxe na aula e insistir en reforzos positivos para mellorar a auto estima.
- Favoreceremos o traballo en equipo, preferiblemente en pequenos grupos para que o alumnado poida desenvolver distintos roles.
- En caso de alumnos con necesidades educativas específico de apoio educativo, seguindo as indicacións do Departamento de Orientación, realizaremos as adaptacións curriculares oportunas e estableceremos os recursos de apoio que o favorezan.
- O alumnado con discapacidade que poidan ser escolarizado disporán da modalidade que lles garanta unha resposta máis axeitada ás súas necesidades.
- Co alumnado que requira ser hospitalizado ou permanecer convalecente no seu domicilio, favoreceremos a continuidade na nosa materia e a comunicación a través da aula virtual ou do profesor de atención domiciliaria.
- O alumnado valorado como de altas capacidades pode ampliar o currículo ou aceleralo así como flexibilizar o período de permanencia na etapa.

MEDIDAS INTERDISCIPLINARES E COLABORATIVAS:

- Existen tarefas nas que sería interesante colaborar con profesores de materias afíns e complementarias podendo abordar proxectos conxuntos. Isto para os estudantes é unha aprendizaxe moito máis global e permítelles entender mellor a aplicación e o sentido dos saberes.
- Unha frecuente comunicación coas familias resulta crucial nos casos de alumnado con necesidades educativas especiais. Elas nos poden indicar cales son as fortalezas e a maneira máis axeitada para traballar cos seus fillos. Ás veces estas familias están asesoradas por profesionais que tamén nos poden guiar á hora de concretar procedementos instrumentais e adaptar a materia para ter máis posibilidades de éxito.

MEDIDAS ORGANIZATIVAS:

- Se a dispoñibilidade horaria permitise agrupamentos en pequenos grupos, sería moi favorecedor para á atención á diversidade e a elaboración de traballos con procesos técnicos complicados.

- Dispoñemos de plans de acollida ao alumnado estranxeiro con atención educativa específica para aqueles que se incorporen tardiamente ó sistema educativo e presente graves carencias en lingua castelá e/ou galega. Isto dependerá da dispoñibilidade horaria do centro, e tendo en conta que este alumnado se incorpora co curso xa iniciado, cando os horarios xa están pechados, é de moi difícil consecución. O alumnado que se escolarice tardiamente ao noso sistema e presente un desfase curricular de máis de dous cursos incorporaranse nun curso inferior ao que lle corresponde por idade.

- Non podemos esquecer a importancia da acción tutorial e da prevención do absentismo así como a indispensable colaboración co Departamento de Orientación.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión de lectura.	X			X				X
ET.2 - Expresión oral e escrita.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual.	X			X				X
ET.4 - Competencia dixital.	X			X				X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.10 - Evitar os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.11 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.12 - Prevención e resolución pacífica de conflitos.	X	X	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Segundo se recolle no decreto que regula a implantación da Educación Secundaria Obrigatoria, os elementos transversais deberán tratarse en todas as materias do curso. Recollemos neste listado todos os que son obrigatorios e tamén os que consideramos esenciais para a materia e a formación do noso alumnado.

Deberemos telos en conta á hora de seleccionar os materiais cos que se traballará, sexa en formato texto, imaxes ou contidos audiovisuais. Tamén no deseño das actividades que o alumnado porá en práctica, na organización dos equipos de traballo, na orientación dos debates que xurdan, etc.

Algunhas concrecións dos elementos transversais citados son as seguintes:

- Na educación para a igualdade de xénero, evítanse os comportamentos, estereotipos e contidos sexistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.
- En canto ao emprendemento social e empresarial e á creatividade, trataremos de afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico, así como as entregas de tarefas en prazo e forma.
- Na cooperación entre iguais e a prevención e resolución de conflitos, fomentaranse os valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e polo Estado de dereito, e o rexeitamento da violencia terrorista ou calquera outro tipo de violencia.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Visitas a espazos expositivos, virtuais ou presenciais da contorna.	Os museos albergan, cada vez máis, coleccións e exposicións permanentes e temporais relacionadas con diferentes disciplinas artísticas que son interesantes para o noso alumnado.
Charlas informativas relacionadas con distintos intereses para o noso alumnado.	Charlas impartidas por todo tipo de profesionais que teñan certo interese no noso alumnado.
Participación en premios e certames artísticos	Concursos dentro e fóra do centro que lles axudan a aprender a presentar un proxecto e os animan no futuro a facelo, tamén.
Realización de proxectos do departamento e interdisciplinares.	Participar nas propostas dos equipos de Normalización, Biblioteca, Actividades Extraescolares ou outros. O noso alumnado pode participar en propostas creativas como a revista do instituto, murais, a árbore de Nadal, o acto de graduación de fin de curso, Entroido, iniciativas como a arquitectura pedagóxica, os proxectos competenciais ou calquer proposta que poda enriquecer ó noso alumnado, xa parta do noso departamento ou doutros..

Observacións:

Tratarase de planificar as actividades complementarias do departamento antes do inicio do curso, na medida do posible. Non sempre pode ser xa que hai eventos que son ofertados ao longo deste, hai cambios nas programacións das institucións artísticas da comunidade ou non sempre as coñecemos ao inicio do curso académico.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
(P) Consulto a programación ao longo do curso e, en caso necesario, realizo e anoto as modificacións e propostas de mellora.
(P) Ao confeccionar a programación teño en conta as oportunidades que me ofrece o contexto e adáptome.
(P) Dou a coñecer ao alumnado os elementos básicos da programación especialmente os criterios de avaliación.
(M) Os exercicios que proponho son do seguinte tipo: pechados, dirixidos... / abertos, procedimentais, proxectuais, diversos, etc. / facilitan o traballo cooperativo. / impulsan a comunicación: buscar información, interpretar, tomar decisións, crear, razoar, explicar aos demais, etc.
(M) Na metodoloxía que aplico: emprego todo tipo de recursos e materiais para a aprendizaxe: material manipulativo, audiovisual, impreso, etc. / proponho actividades para facilitar a aprendizaxe autónoma / baséome nas explicacións teóricas e no libro/apuntes.
(M) Como paso as horas lectivas: Intentando conseguir silencio / impartindo teoría e explicacións / respondendo a preguntas, fomentando a participación, desenvolvendo prácticas, etc. / observando / corrixindo ao alumnado de xeito individual.
(M) Motivo o meu alumnado partindo dos seus coñecementos previos, relacionando os contidos con situacións reais, informándolles da utilidade das actividades e creando expectativas.
(M) Ao comezo de cada unidade o alumnado coñece os obxectivos e competencias que queremos desenvolver, as actividades que realizarán, como se lles avaliará...
(AD) Que fago para coñecer a composición da clase? Pasar unha proba ao comezo do curso escolar / ler os informes anteriores / ver os resultados da avaliación / facilitama o titor/a, o Xefe/a de Estudos, o Orientador/a / facilitanma nas reunións de grupo (reunións de avaliación, de titores, de nivel...)
(AD) Teño en conta a diversidade á hora de organizar a clase, de crear os grupos, etc.
(AD) A miña programación ten en conta a diversidade.
(A) Utilizo diferentes tipos de probas: Exames escritos / Exames orais / Traballo individual / Traballo en equipo.
(A) Que teño en conta para medir os resultados?: A nota final / O avance, tendo en conta a situación de partida.
(A) Entre avaliacións, programo un ou varios plans de recuperación dependendo dos resultados obtidos polo alumnado.
(A) Na avaliación teño en conta diferentes competencias.
(M) O alumnado traballa do seguinte xeito: Individualmente / Por parellas / En grupos reducidos / En grupos grandes.
(AD) Dou ao alumnado a explicación que precisa: No grupo grande / No grupo pequeno / De xeito individual.
(AD) Proponho tarefas de diferente nivel en cada unidade e exame.
(A) Antes de comezar unha unidade, explico ao alumnado "que", "con que frecuencia" e "en base a que" avaliarei.
(A) Unha vez rematada a unidade ou o proxecto didáctico, avalío a idoneidade dos recursos e das actividades empregadas no proceso de aprendizaxe: non / de xeito individual / en grupo (con membros do departamento, o equipo de avaliación...) / co alumnado.

Descrición:

Para levar a cabo unha adecuada avaliación da práctica docente, é necesario ter en conta:

- Establecer indicadores de logro que servirán para comprobar o funcionamento da programación e valorar a actuación propia como docente.
- Deseñar un procedemento adecuado para recoller os datos correspondentes que permitan valorar a situación.
- Analizar os resultados obtidos.
- Propoñer e incorporar as medidas de mellora que sexan necesarias.

Os indicadores de logro organízanse en torno a catro apartados:

- (P) Programación.
- (M) Metodoloxía.
- (AD) Atención á diversidade.
- (A) Avaliación.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación revisarase ao empezar o curso, a partir das propostas de mellora do curso anterior que se fixeron constar na correspondente memoria do departamento. Unha vez analizados os resultados do curso pasado debemos revisar os criterios de avaliación para confirmar que se adaptan ás recomendacións pedagóxicas.

Durante o curso, farase un seguimento da programación cunha periodicidade mensual. Comprobarase o grao de consecución dos obxectivos e faranse constar os aspectos destacados en torno ao discorrer do curso nas correspondentes reunións de departamento.

A avaliación do proceso de ensino pode realizarse nestes dous momentos:

- 1) ao remate de cada unidade didáctica, para identificar carencias no alumnado;
- 2) ao rematar cada trimestre, unha vez obtidos os resultados da avaliación.

En canto ao procedemento de seguimento, as ferramentas empregadas para analizar os indicadores de logro poden consistir en:

- folla de rexistro onde ir anotando os aspectos máis cuantificables;
- diario de aula;
- rúbrica de autoavaliación que facilite cuantificar o grao de consecución de aspectos concretos;
- estatísticas de resultados;
- cuestionarios e enquisas ao alumnado...

Non debemos esquecer que a nosa programación debe poder ser consultada polo alumnado e, especialmente, os criterios de avaliación deberán estar accesíbeis na aula virtual, no taboleiro da aula, no blog, ou entregados en papel.

9. Outros apartados